

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Mariale eximii viri Ber||nardini de busti ordinis se||raphici
Francisci de singulis festiuitati[us] beate [vir]ginis [per]
mo||dum sermonum tracta[n]s: om[n]i theologia
copiosum. deniq[ue] ...**

Bernhardin

Argentine, Millesimoquingentesimosecundo

VD16 VD16 B 1911

Pars .II. De natiuitate Marie

[urn:nbn:de:hbz:466:1-98851](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-98851)

sed non in rursus dicat sic fit i ceteris dñicis
de aduēu. Quotidie ar infra octauā fiat cō
memoratio de aduēu. Quā hō aliq feria ista
octauā hz antiphonas laudū de ppo: tūc ad
matutinū post orōne festi fiat cōmemoratio
de feria. deinde dicat laudes de feria cū ill' an
tiphonis pprijs r psalmis suis abs qz caplo
p. r bñdictio: qz dicto Laudate dñm de cel' cū
sua antiphona terminetur. ibi. Fidelis ani
me rē sicut olim fiebat in die scē Luce. qñ
occurrebat feria hñs laudes de ppro. Item
pñct' pñct' ex ordinauit q' ihac octaua non
fiat officiū de aliquo sancto: nec etiā de sancta
Lucia qz trāsserāt post octauā. licz postea ad
petitionē cuiusdā religiosi pñct' qz possit
fieri de scā Lucia in dies suo: r ita seruet. Qz
dinavit etiā q' officiū pñct' glosse h
ginis marie celebrat. r. die nouebis r fiat
duplex matins. r accipiatur officiū natiuita
tis eiusdē: sed ubi est nomē natiuitatis pona
tur nomen pñct' ois. Facto sine pia lauda
detur hgo Marie.

¶ Pars secūda supradicti sermonarij qd
Martiale appellat i q' tractat d' sacratissima
hgis Marie natiuitate. Vcaut pars pro
prio ac pñct' alij noie liber vite nūcupat.

Sermo primus

Egredietur

hga de radice iesse: et flos
de radice ei' ascēder. Isa.
r. c. Recitat h' historiogra
phi q' antiq' magnos pñ
cipū natalia celebrabāt.

Dies na
tales pñ
cipū cole
bantur

Ipsi qz pñct' dñe natal' sui cū solēnitate r
iocūditate deducebāt. Un' Marti. vj. dñ q
Herodes rex i die natal' sui cenā fec' pñcti
bus r tribunis r pñtis galilee. Subditi eri
am in dieb' natalicij dñoz suoz tripudia
r choreas atqz festiuos ludos i eoz aspectibz
faciebāt. Un' Mart. xij. dñ. Die autē natal'
Herodis saltant filia Herodiadis in me
dio sez alioz chorizantiū r placuit Herodi
Et talia natalicia regū appellabant serie so
lēnes. l. fi. C. de feri. Et in silibz dieb' oē ius
proxiū cessabat: vt habet in dicta. l. fi. glo. hō
in rubrica. C. eo. r. appellat ferias repērinat
qñ infra annū nasci trepentine filius pñcti
Sancta qz mater ecclia bñ Johis baptiste
natiuitatē solēnit' iuber celebrari. qz scifici
cus fuit i mris vtero: pcursozqz fuit saluato
ris. Quapropt' in die natal' eiusdē p vniuer
sum orbe ab oibz fidelibz xpicolis singul' an
nis festiua gaudia celebrat. Quāto g' maiori

denotōe ac reuerēcia scissime hgis gentitij
dei debet sacratissima natalicia celebrari. pñ
cto i isto scissimo die dñ humana mens ma
gnā in leticiā pñlire. Un' bñt' Aug'. in ser
mone hodierno in q' Adest nob' dilectissimi
oprat' dies bñt' ac venerabil' tempus hginis
Marie. Jō cū summa exultatōe gaudet ter
ra nra tāta hgis illustrata natali. Nec em
flos capi de q' orū est pñctum illū pñallit
p cui' partū natura mutat' pñct' pñct' q
deletur r calpa. Et bñt' Jōhēs chrylōstom'
etiā ipe in smone hodierno in q'. Hodie fit
mūdo salus: iūtiū. Jubilate deo ois terra.
cārate r exultate r pñallite. Exultate vocē ve
stra exultate. nolite timere: edita ē nobis ilu
cem spōla dei de q' nascitur' est agn' r ei q' tol
lit pñctā mūdī. Exultate mōtes r colles r sic
cera defluite. Letare humanūz gen'. Lātate
celestes spūs. lapides nolite tacere: quoniā
hodie nara ē illa hga q' pñct' mirt odorū fra
gratā. Nec ille. Qui hgis gl'ose natiuitatē
puidēs in spū pphā rēpñt' cā sub noie hge
dicēs hba themas nri. Egrediet' hga de radi
ce iesse r flos de radice ei' ascēder. Hic ar flos
fuit Jēsus xps ei' fili' q' de seipso in q' Lā.
j. Ego flos capi. ¶ Dicit ar flos capi: r non
horri triplici de cā. Prio qz flos horri vt na
scat' terra apñt' flos ar capi sine terre apñtione
nascit'. sic etiā xps nar' est de hginē sine hgin
tar' ei' violatōe. Scdo dñ flos capi r nbo
ri. qz flos horri ē clausus: flos hō capi omibz
est apert'. r sic etiā horrius pietat' xpi nulli
claudit: s' omēs ad ipm pñt' accedere r mīse
ricordiā inuenire. Tercio dñ flos capi: qz i pri
bus yltimamāris nascit' qdā flos qui vocat'
flos capi. habetqz stipitē asperūz: r qñqz folia
rubra. r significat xpm q' pñct' asperitatem
cruc' r hñt' qñqz vulnera passiois. Recre g
brā hgo noie hge rēpñt' qz ex ea pñct' flos flo
rū: fruct' r fructū bñcti' Jēsus fili' ei' r dei
Et q' supradicta pphā de nullo alio itelligat'
qz de brā hgie r de xpo ei' filio p pñct' rālaroz
caldaicā q' in h loco sic hz. Exurger rex de fi
lijs isrl' r mēstias de filijs filioz ei'. dñ ar in
pñctā pphētia. Egrediet' hga de radice iesse
qz licz brā hgo orta sit de radice iudeoz: mē
egressa natura radice. Radix em ad ima vit
ga ad alta tendit. radix i terra. hga in aere p
fict'. radix terre humore. hga celi roze r solis
calore crescit. Iudei em pñct' una victoriā
illa ar alta pñct' illi erat fixi i terra p cupi
tatem terrenoz: illa hō nūqz iūtiata ē ad
trāstoria bona. sed in celo habitabat p cupi
ditatē supnoziū illi pñct' amoz carū

Sermo.I. De natiuitate Marie

nalit. becurriebat amore spūali. illi frigefce
bant amore infidelitatis. ista ego nobilissi
ma fondebat calore charitatis. Decur⁹ pcreati
one tria mysteria pteplabimur

Primo appellabilis necessitas.
Secundū nobilitatis.

Secundū nobilitatis.

Tertium de lociditatis

Amicitia regis gloriose humano generi
fuisse necessariā pbat triba consiliis

¶ Prima quaruz d: reedificatiōis.

Natus fundamentū cui est ciuitas si em tibi locauit
tal Na areā eo pacto vt i ea domū edificares in qua
rie fuit me recipes quicūq; ad te declinarē. Tu edifi
cacia casti in ea me recepisti: postea ho labē edifi

cū vel alia culpa tua dom⁹ corruit. Louenio

tevi itez ieeditices. Querit an possint i b te
cumine? dar est or sic i si flocu. or in hoc

De hoc mediū auenisti vt q̄d diu locatio duraret ibi

tionē esset cōstructa tom⁹ in qua recipes locatōrē.

Argumentū ad hoc in. i. eū. de here. ff. de sui.

v. pr. Nam edificatu centet qd disruptu
 & pulchellu qd conuulsum. Etfactu nō

est. ff. de leg. ij. l. qui concubinaz. Et factu ho
modum non duras. si quis aliam ff. de solu. l.

item si querit, §. si gēma. 7. l. si. ff. de acti. emp.

facit in arg. l. si cui. §. affinitates. ff. de postu.

Nō g̃ sufficit semel recipe locatore nisi iterū

*ipm recipiat quouil qz locatio durat .Ar.i.l.
6 ferunt & reseruat eade modis C. 6 ferunt*

erunt. ne. l. sic ē in nostro missio. Nā cum

omnipotens te⁹ locauerat paradisum Adam

p̄mohom̄i vt ex illi costa edificaret̄ vna mu

lier in qua ipse habitaret & ex illa nasceretur

hec dom⁹ iuggeltione diaboli ⁊ madati pua
ficatione iuu. Ad hoc facto carnis debuit

gille homo ex sua stirpe pducere aliā mlierē

q̄ esset stabilis dom⁹ ⁊ nō corrueret durante

simp locatõe dei ad humanũ gen⁹. naturali

igitur et civili necesse fuit ut illa homo nasce

leuā qui fili⁹ dei habitaret q dixerat p pro
phetā nō errū hic habitabo qm elegi eā. Et

figuratu fuit. Hester. i. z. ii. c. xbi vasti pzi

oz regina depellit p inobediētiā Assueri regis.

7 Hester hebrea loco ei⁹ subrogat^r q^d regⁱ pla

ant oculis. ¶ Sed a rō dī successiōis. fūda-

Rōe sue de filiis naturalibus crēditur legitimis succē

der non pnt ab interesto. potest tñ dari vna

uncia naturalibz 7 ꝑcubine. vel soli ꝑcubine

Uncia .i. patre. C. eo. ti. Est aut vna vn-

legalis de herede in i. & de herede in i. & de herede in i. & de herede in i.

tendit ad spurios ut in dicta aut liget C. de

namli. Nos qđ nō sum? legitimī ob nōres

84th and 85th Regt. of Foot

fornicatione. Ene qua tota humana natura corrupta est: que nati sumus: que fuit ancilla non libera. iuxta illud ps. cxy. Ego seruus tuus. z filius ancille tue. non poteram succedere toti hereditate. Quia igit votu paratu e tras mittere bona sua filiis. l. scripto. p. vnde li. l. non zli penitus. ff. de inoffi. testat. l. de emancipat. C. de legi. heredi. z. l. penultima. ff. de bonis lib. Jo vt celestis pris nostri desiderium implere qd sui nobis bona eterne felicitatis dare affectat oportuit qd p sequeis misimu: nuu fierem? legitimu. de q legitimatõe p habet in aut quibus mo. na. effi. l. coll. vj. circa pncipiu. z in c. quæst. i. c. eata. c. qd filij sunt. Ut g tæ pater legitimus nos faceret desponsauit sibi ancilla. l. humana natura accipiemus in matre filij sui virgine pudica. & ginez sancta. & gine omni laude dignissima Mariam hebreæ quam nasci necesse fuit vt fieret mater dei. Jo letabimur dicere possumus illud. Pauli ad Gal. iij. nō sumus ancille filij sz libere: q libertate xpus nos liberauit. ¶ Tertia res q subuersionis. Fundamentu aut ponit in rīcosusulus in. l. j. ff. de in re rest. z in. l. ij. s. verba. ff. ad velle. vbi inquit q decepti z fraudatis debet subueniri. Eū q diabolus deceptor humanu gen. mediacus seducelo pma mulierem. Jo oportuit decepto homi puideri de remedio oportuno: q igit vt in qd phes. j. posterioz Si vniu est causa aliter effectus: oppositu est causa oppositi. Ad qd est tex. in. l. nihili tā natur. ale. ff. de reg. iur. vbi dicit q si ptenus est causa ptracte: dissensus est cā distra: scus sicut p muliere peccatrice a diabolo exepiam z reuicta fuit humanu gen? deperdituz z a statu suo deiectu. ita ecōtraria debuit per muliere innocentē z purā atqz sanctissimam diaboliz suparicē in integz restitui z reparari. aliter ipse mediacus pater diabolus de mendacio suo emolumentu psequeret. qd esse non debet. null? em de medacio facto dz comoduz obtrine iuxta notatū. l. j. ff. de nata. restit. et in. l. iij. s. ij. ff. si ex nota. cau. agat. z i. c. sedes de resp. i. omi pp medaciū dz puniri. l. si vbi biter. g. ita veniu. ff. de fideiussoz. z autē. z. qui ppzi. C. de nō numerata pecunia l. p. sed furti. Instit. de actio. necesse igit fuit parrissimā dei genitricē natei q pccata diaboli de ceptiois potestate hominem de seruinitu libi? eriperet z quē ille p mrez culpe. Eūā a sefranda tam maledictioi subieccerāt ipa mater gracie suo interuentu ac patrociniū bndictioibus adimplere. qd factū esse testat. vñ. c. in finio ne ad Eustochiu dices. Quicqd maledicti

D
Rõe sub
uentõis.

onis infusum ē p̄ Euā: totū abstulit b̄ndictio
Marie. In sup̄ r̄ gr̄as infudit xpi or̄ quā
p̄ns nō habuerat totū mūdū. Hec ille.
¶ Pars secunda huius sermonis que dicitur
nobilitatis.

Ite ut inq̄t iuriscōsul⁹ in. l. j. ff. de
in inte. resti. q̄ p̄ seipm se cōmendat:
nō indigeat cōmendatōe. qd̄ etiā ha-
betur in. l. ij. C. qm̄ r̄ quibz quar. ps. Licet eti-
am dicat in. l. j. in fi. ff. de tōreple. q̄ satis de/
monstrati frustra sit demōstratio: r̄ qd̄ patet
expsse nō est pbare necesse. c. euidentia. de accu-
sa. r̄. l. ea qd̄ C. eo. ri. Itē q̄ exp̄ssio eoz q̄ taci-
te insunt inibz opat. l. ij. ff. de le. j. ex q̄ videt
nō esse necessariū br̄ p̄gnis Marie nobili-
tate q̄ p̄ seipm est euidenter clarissime demō-
strata manifestare: tñ ad maiorez ipsi⁹ p̄gnis
tenorez p̄solationē aliq̄ dubia circa nobili-
tate ei⁹ declarabim⁹. ¶ Prīmū est vtz xps de-
buerit de matre nobili p̄creari. Et p̄mo argui-
p̄t q̄ nō. Inq̄t em̄ Paul⁹. j. ad Lhoz. j. Nō
multi sapiētes fm̄ carnē nō multi nobiles s̄
ignobiliora mūdū r̄ p̄tempribilia r̄ ea q̄ nō
sunt elegit de⁹. s̄ beat⁹ p̄gnē elegit de⁹ r̄ pele-
git. Ergo nō debuit esse nobilis s̄ ignobilis
¶ Itē glo. sup̄ p̄dicta p̄ba apli ait. venit em̄
humilis de⁹ querēs humiles: nō altos. r̄ ibi/
dem etiā dicit. Nō elegit reges vel senatores
vel p̄hos vel oratores: s̄ p̄lebos pauperes
indociles p̄scatores. Ergo cuz beatissima
p̄go sit p̄ oibz istis electa: p̄ oibz istis videtur
debuisse esse p̄lebia r̄ paup̄cula. Nā p̄bum
humilis p̄p̄te verificat in p̄lebia in ancilla
vel ancille filia. l. humilē. g. j. C. de inter. ma-
tri. deus at̄ querit hūiles vt paruit sup̄. Itē
maior humiliatio videt ex p̄te dei de ignobili-
tate nobili incarnari. ¶ S̄z his non obsta-
tibi i contrariū est vitas. vt declarat Albertus
magn⁹ sup̄ missus ē. Et possum⁹ ipaz p̄gnēce
nobilitatē p̄gruētiā sic pbare. Quāto aliq̄s
pl⁹ ē eleuat⁹ i sumū rāto magis p̄t de p̄mi reor/
sum. q̄to em̄ mons est altior: rāto ei⁹ vallēs
p̄fundior. q̄to magis aliq̄s eleuat⁹ ē i sursum
p̄ nobilitatē r̄ dignitatē: rāto pl⁹ p̄t descendere
p̄ humilitatē. r̄ p̄lequeret magis mereri r̄ ma-
gis gr̄at⁹ esse deo iur̄ illud Eccl. ij. q̄to ma-
ior es: rāto magis te hūilia in oibz r̄ corā dō
inuenies gr̄am. Un̄ Bern. in qdā sermone
inq̄t. In alto nō altū sapē s̄ hūilibz p̄sentire
marime p̄tritis est S̄z beata p̄go fuit humi-
litas p̄fundissime. q̄ debuit esse nobilitatis
r̄ dignitatis excellentissime. Jo Aug⁹. in q̄
dam sermone inquit. q̄ ipa beatissima p̄go nū-
q̄ fuisse sup̄ omēs p̄p̄os angeloz exaltata

nūq̄ fuisse sup̄ omēs hoies hūiliata. Quia
q̄ rāto humilitas maior est r̄ magis laudat:
q̄to q̄s magis nobilis r̄ magn⁹ exis humi-
liatur. Jo debuit dei genitrix in altū p̄ nobi-
litate r̄ dignitate eleuari: vt ei⁹ humilitas p̄
fundior: gre capacio: posset magis ab omibz
laudari r̄ a deo in celesti gl̄ia altius sublima-
ri. ¶ Nō obstat mō argumēta in p̄trariū
adducta. Quia r̄ideo illud dicitur vel dignita-
ti ascribere id qd̄ de⁹ p̄ gram suā illoz mille-
rio opabat. r̄ sic cr̄x xpi euacuaret. Un̄ con-
gruebat q̄ nō in doctis humane sapie p̄bis
nec in potētia dignitatis hoies ad fidē deci-
perent vel cogerent. sed simpliciū simpliciū
p̄bis ceteri⁹ diuina p̄tute coopante interius
humiles p̄ humiles vocarent. r̄ sic de⁹ humi-
lis exaltaret. Et diabol⁹ q̄ p̄ sup̄biā vicerat:
p̄ humilitatē vinceret. Un̄ glo. sup̄ p̄fatū vi-
ciū apli ait. nūq̄ fidelit p̄cederet p̄scator hu-
milis nō sequebat orator. S̄z aliud ē in br̄a p̄gi-
ne quā dēbat filiū q̄tū poterat r̄ ipa capar-
erat exaltare nobilitate r̄ magnificare. nec ce-
cūit xpm vt maiore sue hūilitatē indiciz de-
monstraret genitricē suā ignobilitatē. v̄t p̄-
rio subdere. Ad legē aut̄ humilē sup̄ allega-
tā ridet q̄ impator ibi caput hūilē non p̄ba-
bente p̄tute humilitatē: s̄z p̄ ignobili ac infu-
mā r̄ vitupabili vt p̄z h̄i i textu dū dicitur
sūū declarat i meretricē i scenica. ¶ Tercio
q̄rit in q̄ p̄stiat nobilitas ipsi⁹ p̄gnis. r̄ cui⁹
dicat quidā sapiēs q̄ nobilitas nihil aliud
q̄ inueterate diuinitē. r̄ in cōi p̄uerbio dicit.
q̄ illereputat nobilis q̄ mltas h̄z opes. Un̄
Iunenalis satira p̄ma ait. Vincant diuinitē
sacro nec cedat honori. Nuper i hac v̄tem p̄-
dibz q̄ venerat albis. ¶ Refert q̄z Barro in
lij. in. vj. columna. C. de digni. li. xij. q̄ qui/
dam impator dicebat: q̄ nobilitas est antiq̄
eris r̄ diuinitatē possessio cū p̄tuler̄ regimibz
r̄ p̄tritis. Chidē q̄ istā nobilitatē non ha-
buerit beata p̄go q̄ fuit paup̄cula r̄ cōmune
carpentarij ¶ Nō etiā videt q̄ nobilitas ei⁹
sit attendenda circa cōplexionē corpis: quia i
cōplexione nō errimat nobilitas: vt inquit
Albertus vbi s̄. Nā multi reges r̄ p̄ncipes
qui nobiles appellant sunt cōplexionis me-
lancolice r̄ flegmatice. r̄ contrario q̄ plures
rustici r̄ viles hoies sunt sanguinei r̄ coleri-
ci. r̄ consequēter dignioris cōplexionis compa-
lis. ¶ Nō videt etiā attendi debere nobilitas
alicui⁹ q̄ ad aīam genitorū suoz cum ipa aīa

Unum
xps debu-
erit ma-
tre nobi-
li p̄creari

Nobili-
tas p̄gnis
probat

q̄ p̄t p̄t p̄t

Bermo. I. De natiuitate Marie

no sic et traduce. vt theologi pbāt in. ij. dif.
xviii. marie scilicet Bonanē ibidē ar. ij. q. iij.
et alia de ales in. ij. pre summe tractatu d
aia. et Tho. i. i. pre sume. q. xc. ar. ij. et i. summa
gentes. li. ij. c. lxxvi. g. aima filij nihil acci
pit nobilitatē ab aia pīs vt alioz pdecesso/
rū. ¶ No videt qz attēdēda esse nobilitatez
alicui⁹ eo qd sit ex nobili et antiq atqz genero
sa pgenie pcreat. At em Seneca ad Lu
ciliū. qd no fac nobilitatē artū plenū fumo/
sis imaginibz. qd aī nos est nostr nō est
Nota nō em ad nostrā vixerūt glām. Et idē in li.
tragediaz inq. Qui gen⁹ laudar hū. alie/
na laudar. ¶ Quid i. xij. metha. canit. Naz
genus et paucos et qd nō fecim⁹ ipi. Vir ea no
stra voco. Et fuerūt pba Ulixis in orōne cō
tra aiace pbatēdis armis Achillis. Idē qz
Quid. in. ij. pto ait. Nō census. nec cla
rūz nome aīoz. S. pbitas magnū ingenu
ūmōz fac. etia in. i. qd bello. ff. de capri.
et p. l. i. c. uer. diē magis esse meū qd p meā
pbitatē qd id qd p antecessores. fac. l. iij.
ff. de inter. et ele. Et Licero in inuectiua p la
lūstū ait. Sancti est me meis fulgere mori
quis qz maior opione niti vt sin meis poste
ris nobilitatis initiū. Ad h. qz adducit p il
lud qd inq. Lin⁹ in. i. q. l. c. de postu. dicē
Sola p qd pbit nobilitati generis. et lex. sed et re/
f. nobi
litat
tūm nō debet attēdi nobilitas generis qz nūz
nobilitas mor. Ideo Iuuenalis p quēdā
qui cū esset vili moribz gloriabāt et gener⁹
sui nobilitate exdmar libro. iij. satira. ij. di
cens. Strēmata qd faciūt. quid pdest ponti
ci longo Sanguine censer. pictos ostēdere
vult. Maior et stantes in curribus emilia
nos. Tora licet veteres exornēt vndiqz cere
Amia: nobilitas sola est atqz vnica virtus.
Ulgadeo. miserū est alienē incubere fame.
Nolo pater tibi sit terstas: dummo tu sis
Lacide filis vulcantiaqz arma capessas. Quā
te terstis filēz pducit achilles. ¶ Nemo g de
sanguis sui generositate debet glari q ex lūis
no puenit merit⁹: maxime cū oēs ab eodē pū
cipio traham⁹ originē: et sit pā snia Boeci i
ij. de p. l. c. iij. dices. Omē hominū gen⁹ in
terris sili pūrgit ab ortu. Quid genus aut
paucos strepit⁹ si p mordia nra aīozēqz deū
spēces nullus regenerat: nī vicijs peiora
fontē pprū referat ortū. Unī vulgaripuer
bio dī. ele vilano chi fa le vilante. ¶ S. qd
dicim⁹ de quibz dā q cū sint ignobilis gene
ris nūz de nobilitate gloriānt⁹ pfecto talium
vana glā pōset tolli si eis diceret illud Ju

uenal vbi s. i. maior pūm⁹ quis qz fuit ille tu
orum. At passor fuit aut id qd dicere nolo
Quid etiā dicim⁹ de multis q cum sint nobi
les genere: ignobiles se reddūt viciosa puer
satione. Quāto em maiores alicui⁹ fuerunt
nobiliores: tāto maius est vituperiū ei q ab
illis descēdens p viciū se vilissimū facit. vt in
quit Salusti⁹ in iugurtino. Unī Claudia/
nus canit. Degenerat hoies vicijs fūitqz mi
nores. Io cū dā romano glānti de maiorūz
suoz pūritibz ait qdā florēt⁹. Lotesta feza
non he di quelo bon vino. ¶ Et p dicitis g vi
det q beate pginis nobilitas nō sit psideā/
da quo ad carnalē propagationē: sed solum
quo ad nobilitatē virtuoē vite. Omēs em
homines dici pnt nobiles dūmō sint pūriti
et tāto sunt nobiliores qzto sunt pūritiores.
At em Lalliod. in eplis. Necē indubitata
nobilitas q moribz cōprobat. Et Hiero. ad
Lelantiā inq. Vera nobilitas est clarū esse
pūritibz. et in. c. venerabilis. et pben. et digni.
di. Nō gener⁹ s. pūritū nobilitas gratū deo
facit et idoneū seruitorē. Et Bualteri⁹ d. La
stitione. li. j. canit. Nobilitas sola est aīūmū
que moribz ornat. Et Quid. in li. de venula
dicat. Nobilitas homis mens et citat⁹ ima
go. Nobilitas hois virtutū clara propago.
Nobilitas homis humilē releuare iacētē.
Nobilitas hois mentē refrenare fūrentē.
Nobilitas hominis nature iura tenere No
bilitas hois nisi curpia nulla timere. Nobi
litas hominis terrenas tēnere vices. Nobi
litas homis celestia carpere regna. Et Ari
sto. j. polit. c. iij. inq. q nihil aliud qz pūrit er
malicia determiat libez et fūū. nobilē et igno
bilē. et in. c. nūqz. l. vj. di. di. q p aīam nobi
litar et decorat. Ecōtrario pō de carētibz vir
tute ait qdā versificator. Virtute remota
Migrat in exiliū nobilitatis honor. Uici/
ost em nō debet ad honores et dignitates pro
moueri. l. ij. C. de dig. li. iij. ¶ Pro determiati
one hui⁹ dubij dico fm Albertū vbi s. q bea
tissima pgo fm oēm modū nobilitatē et digni
tatis esse debuit et fuit nobilissima et dignissi
ma in summo. Unī dico q si aliq nobilitas ē
attēdenda in p dicitis: maxime fuit in ipa dei
genitrice. ¶ Si g ex diuinitis aliqua reputat
nobilitas pūriti: sicut videt inuere Bar. i
l. capitaliū. s. serui. ff. de penis dices q popu
lares diuites et honestiores gaudēt pūlegio
nobilitiū: pfecto ipa beata virgo fuit nobil⁹ q
ex ditissimis parentibz regibz et ducibz ori
ginē traxit: vt infra patebit. Itē ipi⁹ paf Jo
achim erat diues. et ipa vnica eius filia: sed

Sola
rus nobi
litar

Ma

h
Maria
fuit nobi
lissima

amore pauperum omnia sua pauperibus erogavit
ut infra deo dante declarabitur pre gratia huius
opis quibus diuitiis suis copavit regnum celorum
dicere domino Mat. v. Beati pauperes spiritu quoniam
iporum est regnum celorum Item magis magna sua fi
lio munera et valde preciosa attulerunt: quoniam omnia
etiam pauperibus dedit. vnde in corona nostra dicitur
Gratiarum thesori summo dari da li magi al suo
fio: ma da lei dispensari a poveri per amore
de dio. Quod quidem fecit ut palatibus diuitiis co
tempnis celestibus thesaurorum opes infinitas et
indefinitas cumulare. De quibus Grego. in quibus
dam omel. inquit. Si de diuites esse cupitis
veras diuitias amate. Et in hoc ista pruden
tissima homo fecit more philosophantiu quod vir
tutis amore pecunia premitur. l. in honoribus
S. phis. ff. de vaca. mulier. l. j. in fi. principij. ff.
de vari. et extra de. Egit etiam more foris athle
te: quod pugnat etiam sine mercede. ut ait glo. i ru
bica. et in l. j. C. de athletis. li. xij. Si vero cir
ca complexionem corporis attendit nobilitas: ipsa
virgo benedicta nobilissima fuit quod ab optime
complexionis viris et mulieribus propagata
fuit Item ipsa optime complexionis super om
nes homines et mulieres quoniam fuerunt vel erunt
exerit. excepto excepto filio domino nostro Iesu xpo.
ut infra declarabitur summe. liij. huius preteritis.
¶ Si autem aliquid nobilitatis dicat contrahi ex
eo quod predecessores aliter fuerint sapientes vel
aie nobilissime ac prudentissime et intellectus
specularium et hominum. vel quod fuerint de antiquis ac
potentibus sit per circa quod nobilitas generis attē
dit. l. si furiosi. C. de nuptiis. vnde dicitur: si nobil'es
lauda parentes quod probat in. c. nunquam. lvi. dist.
na filij sequit dignitate preteritis. l. senator. C. de
dignis. li. xij. pfecto hec oia nobilitatis insignia
fuerunt in beata virgine. ut infra patebit.
¶ Un sciendum est finem Alberti ubi super quod no
bilitas finem carnem est transductio carnalis origi
nis a parentibus finem seculum in diuitiis vel poten
tia vel domino constituitur. Ex quibus quatuor ex prena
ture est causat in filiis similitudo complexionis et
proformitas morum et imitatio operum. homo enim
pauper et ignobilis si diuitiis cepit affluere: i
cipit deliciis magis vacare. cibis delicatiori
bus se nutrire. et sic complexionem nobilitare.
exercitiis honestioribus occupari. parua dam
na minus curare. paruis lucris minus inhiare.
tona minus curare. alienum dominum minus timere.
libertatem magis appetere. maioris sortis sbe
re et eorum opera et mores imitari. et sic natura pro
mo servit et ignobilis vicia per consuetudinem co
trarii transmutat. Et quanto hec a remotiori et
diuturniori radice ad ramos transmittitur.

tato magis nature inclinatio indurat et info
pabilior efficitur. ut in filiis quatuor ex pre nature
est ad consimilia patribus inueniat inclinatio
naturalis. Un in comuni proverbio dicitur. Sepe
solent filij similes esse patribus. Et sunt originaliter di
cti auctoris libri quod dicitur Pamphilius. c. xix. l. qd
qd. C. ad. l. iul. maiesta. et iur. de re. s. j. col.
ij. et notat in. c. rasmisse. et quod si sint le. et in. c.
michael. de filiis per by. Et hec appellat nobili
tas carnis. licet autem anima non sit ex radice in ex
istens in carne opat per vel frequenter finem quod a car
ne amplius ad aliquid idinat. Hec Albertus ubi
supra. Anima enim diuina corpori imitat passionem
corporis. ut inquit auctor in. l. sex principiorum
¶ Dicit autem aliquid doctores: quod nobilitas ista
finem carnem non solum potest quod ad gratiam mundit
etiam multum adiuuat ad virtutes animae et ad bonum
incitat quoniam ipsa sola non cogat ad bonum vel
ad malum. Un inquit Albertus ubi s. placet quoniam
quis opat per traria nobilitati originis tanto
victoriosior et retestabilior sit: quanto magis agit
per naturalem inclinationem originis. et sic
magis culpabilis est nobilis viciosus quam ignobilis
¶ Iste leges plerumque magis puniunt nobiles quam
rusticos: quia rustici parendum est. l. i. ff. si quis
in ius vo. non i. l. si quis id quod. s. doli. ff. de in
ris. om. iij. Item quoniam quod est dignior: tanto
est culpa grauior. Iuxta illud Iuuenalis lib.
iij. satira. ij. O me autem viciu tanto conspectu ile
¶ Et in hoc quanto maior quod peccat habetur. que
stia etiam peritur in. c. q. pua. l. di. et in. c. mul
litas. xv. q. j. et c. precipue. xj. q. iij. In ubi
nobilitas originis perficit et ornat nobilitate
morum et operum: verumque alteri prestat incrementum lau
dis. et ambe merito laudant. quod ubi sunt co
lia merita in duobus nobilitas addit gradum
l. quod si noluit. s. q. macipia. ff. de edi. edic. et po
nit Panos. in. c. cum venerabilis. de pre. Sicut
sca et viri addit gradum instantum quod scolares
feruosus et sapiens peritur in gradu doctorum
ignaro. ut ait glo. in. l. j. C. de decurio. et eorum
fi. ¶ Est autem sciendum quod licet nobilitas carnis
sine nobilitate mentis non laudet sed viciu preter
ecotra pro nobilitas mentis sine nobilitate car
nis tanto amplius laudat: quanto magis propriam
vincens naturam laudabiliter opatur. ut inu
it textus in. c. nunquam. lvi. dist. in nobilitas car
nis est quasi radix et iumentum fundamentum for
tuose operationis: ita ut illud huius difficulta
serute moueat. Et si viri mentis fortis repu
erit ipsa carnis nobilitas ea ad nobilitatem exu
tat. ¶ Beata igitur homo Maria fuit nobilissi
ma nobilitate sanguinis et generis adeo quod ex
cepto filio suo finem nobilis in diuinitu omib

Nobili
tas caris

Nobili
tas caris

Bermo.I. De natiuitate Marie

Quia no indiduis q in hūana natura fuerūt. Nam
 bu fuerit vps Mar. i. ipa brā xgo dēcedit de semie
 Maria pamaribali. i. a qrtuordecim patriarchis qz
 pcpimus fuit Abraā a q dragefima r vna
 generatōe dēcedit. In q Abraā de pplm pe
 culare elegit sibi r dūstinxit ab alijs. Qui eti
 am dicitur fuit Ben. xxiij. c. Princeps dei es
 tu apud nos Qui facta est repromissio d xpo
 nalcituro. Ben. xxiij. c. vbi dicitur ei de. In se
 minio bndicent oēs gētes. Ab hoc nobi
 lissimo patriarcha dēdōant hebrei quasi ex
 Abraā geniti: vt dicit qdā. qz aliq dicit
 q dēdōant hebrei: qz ab hebre dēcederunt.
 Dicitur pms q sēssus est fidē vniū dei
 inter idolatras caldeos adorātes ignē p deo
 in quē mict ab eis vt experiret frute eius
 illud exiit. r h tangit Neemie. ix. c. Quia
 q ab bonobili pncipe dēcedit beatissima x
 go Maria. Jo illi d. Lani. vij. Quā pulcri
 gressus tui calciamētis filia pncipis. qd ex
 pmit glo. dices. Id est opa tua in exemplis
 sanctorū qmimitas r oēs excedis. Dēcedit
 qz ipa mater dei bndicta. vt p i eodē pmo
 Mar. i. a qrtuordecim ducibz r a qrtuor
 decim regibz. Jo de illa canit ecclia i officio
 bodiēne festiuitatis. Regali ex pgenie Ma
 ria exorta refulget. qz dēcedit ex semie p
 phetali maxime ex Dauid q fuit exim p
 pheta: vt dicitur theologi. i. j. sniaz. di. ij. Jo
 canit ecclia vbi s. Natiuitas glōse xgūis
 Mar. ex semie Abraā: orta de tribu Juda:
 clara ex stirpe Dauid. Fuit etiā exorta ex se
 mine sacerdotali. i. de tribu leui. vt declarat
 Albert vbi supra. qz solū tribu regia. i. iuda
 r sacerdotalis. i. leuitica iungebāt simul ma
 trimonia. Un brā xgo etiā dēcedit de semie
 Aaron summi sacerdotis qz de stirpe eius fuit
 Anna mater ei. vt in qz Joh. damascen. li.
 iij. r Beda sup. Lu. Et Grego. xxiij. moral.
 Beat qz Lucas. iij. sui euāgelij. c. describēs
 nobilitatē origis sue: genealogiā suā vqz
 ad Adā ptabit. qz Un vt pbat mgi Bar
 tholome pisan in suo mariali. fructu. iij.
 Beata xgo orta est pmo de multis patribz ve
 teris testamēti maxime a decimonono incipi
 endo ab Adā vqz ad thare. Secdo de pīar
 chis. Tercio de pncipibz. Quarto de iudici
 bus. Quinto de regibz. Sexto de ducibus.
 Septio de pphīs. Octauo de doctoribz. No
 no de viri strenuis r formibz. Decio de sacer
 dotibz r sumis pōficiabz Undecio d pplī re
 cōtibz. Duodecimo de cultoribz dei: r iustis
 patribz vt ipē ibi lati declarat. Et iō dicere
 no inuenio possim? brē xgūi illd Virgilij

in. j. enei. Que te tā leta tulerūt Secula qui
 tati talē gēnere pntes. Ex supdictis autē
 colligit q xpo dñs nr q sine mīe genit est fm
 diuinitatē. r sine pīe fm humanitatē: totam
 ipam hūanitatē r dignitatē q ad ipam se
 quunt. i. cognatōis r sanguinatē ab ipa ma
 tre sua bndicta suscepit. Corp ei ei formatū
 fuit ex purissimis ipsi xgis sanguinibz vir
 tute spūssci: vt declarat theologi. i. ij. dist. ij.
 Quia q oēs nobilitates pcesse hūano generi
 in Adā pncipaliter a deo dātē sunt vt dēcen
 derent p multas generatiōes. r p xgūe ma
 trem terminarent in xpm q esset vltim dux
 vltim rex: r vltim patriarcha populi dei. de
 q Apoc. ij. d. Hec dīc p m r nouissim p
 mus quo ad diuinitatē r nouissim q ad hu
 manitatē. iō apparet qzā sit ipi xgis nobi
 litas q ipm dei filiū q ad humanitatē nobili
 tavit. Et psequēter ex ei nobilitate oīs crea
 tura nobilitata est. Quaprop ipa bndicta
 xgo pōt dicere illud Eccl. xxiij. Ego sic ne
 bula regi oēm carnē. xpm. p quē oīs caro. i.
 tota humana natura est nobilitatē veste in
 duta. qz ppter Ambro. in li. ij. de xgūi
 tare ait. Quid nobili rēi matre: qz dicat ni
 hil in rebz creat. Nō em pclaritates: inge
 nitatis dignitates r nobilitates. q possent
 esse in aliquo indiduo humano potute de
 in hac egregia puella q oīs pncipes: duces
 reges r impatores: r qzāqz nobilissimos vi
 ros r femias nobilitatē trāscēdit. De nobili
 tate aut pntis ei infra dīcet pte qzā hui
 opis. vbi de pūosa ei cōuersatione tractabi
 tur. pūc aut sufficit sacre scpture testimo
 niū q in ei psona Eccl. xxiij. c. inqz. In me
 oīs spes vite r pntis. Et iō pīderas Salo
 mon nobilitatē pntis r sanguis dēbre i brā
 xgūe relucere: exclamauit Sap. iij. D qz
 pulcra est casta generatio cū claritate. Quia
 q brā xgo de stirpe regali pgenita est regiam
 habuit dignitatē fmc r nē. nā filia q de rega
 li pgenie nascit regal dī. i. j. c. de digni. i. iij.
 Quia xpo deo dēpōlata fuit q est rex regum r
 dñs dñantiū. claz ē q omēs creaturas nobi
 litate trāscēdit. Nā femis clarissimā digni
 tatē marii tribuit. i. femine. i. de sena. fe
 mine em coruscāt radijs maritor. q. h ita
 qz in aut. de pīu. Unigenit etiā dei fili q ab
 eterno decreuerat ex ea nasci r i ei vtero ha
 bitare: illā oī nobilitate decorauit r clarifica
 uit. nā parentes efficiunt nobilitores p filios
 nobiles. vt ait glo. i. j. generalit. i. aut. de di
 gni. r matres dignificāt dignitatibz filiorū:
 fm Bar. in. l. j. ff. de sena. r pbat p. s. h ita qz

Femine
 nobilita
 tur a ma
 tris

in aut. de psu. Jo de ipa dñi mte dici pē istud
 270. x. j. Claritas dei illuminavit eā. nos
 qz dicere debem⁹ illud. ij. Eldre. viij. Bndi/
 ctus de⁹ parz nostroz qz dedit volūtate i cor
 regis. i. filij sui clarificare domū suā. i. matrē
 benedictram.

¶ Pars tertia huius sermonis que dicit
 iocunditatis.

Di cunctissima fuisse virginis gl'ose
 natiuitatē manifestū est. Si em iu/
 deoz gens gaudia fuit dñi p. Hester
 liberata fuit. Hester. viij. 7. Thobia illumina
 to magnū gaudiū factū est. Thobia. xij. 7. Ho
 loferne supato letata fuit Judith cū populo
 iudaeo. Judith. xij. 7. Abraā gaudius est i
 ortu Isaac. Gen. xx. 7. Anna in natiuitate sa
 muelis. j. Regū. ij. 7. parētes Johis baptiste
 in eius ortu simul cū cognatis 7 amicis suis
 sicut pdixerat angelus Luce. j. di. Et mulri
 in natiuitate eius gaudebāt. Multo mag⁹
 in natiuitate hui⁹ virginis cui⁹ parē victo/
 riam mūdo atqz salutē attulit immēse leticie
 causa extitit. Jo canit eccl'ia. Natiuitas tua
 dei genitrix ego gaudiū annūciāuit i vniū/
 so mūdo 7c. ¶ Pūmo igit natiuitas matris
 dei iocūda fuit ex⁹ pentibz. vt em in ei⁹ legen/
 da habet. beata virgo ex parētibz honestissi/
 mis ac timentibz deū exorta est. Joachim 7c 7
 Anna. Joachim nāqz paf illi⁹ ex galilea de
 ciuitate nazareth sanctā Annā ex berthele du
 xit vxorē. Ambosqz iusti erāt. 7 sine rephensi/
 one in mādatis dñi incedebāt. omneqz suaz
 subam et ipharie diuidebāt. vnā partē tem/
 plo 7 templi seruitozibz impēdebāt. aliā pe/
 regrinis 7 paupibz erogabāt. tertiā pō suis
 vrbz 7 p sua familia referuabāt. Et ita p an
 nos viginti plenū habētes vouerūt domi
 no q si eis sobolē cederet eā seruitio ei⁹ ppe/
 tuo māciparet. Cur rei grā cū singul' annis
 in tribz festis pcpnis hierlm frequentaret.
 In festo enceniorz cū suis ipe Joachim alce/
 dit 7 cū ceterz ad altare accēdes oblationem
 suā offerre voluit. quē vidēs sacerdos cū in/
 dignatiōe nimia repulit. 7 q ad altare acce/
 dere psumeret increpauit. asserēs nō esse con/
 ueniens maledicto leg⁹ obnoxii oblationez
 dño leg⁹ offerre. nec int' fecidos infecū dū et
 q populū dei nō auxit altare. Joachim gñc cō/
 fūsum se vidēs. p pudore domū redire nolū/
 it. ne silt a tribulibz suis q h audierāt rātū
 opprobriū sustineret. itaqz ad suos pastores
 secessit. Lūqz ibi aliqz diu morā traxisset. q/
 dam die soli angel⁹ cū ingēti claritate appa/
 ruit 7 de ei⁹ visione turbatū ne tīmerz admo

Jocūda
 parētibz

Dysto/
 ria nati/
 uitatis
 Marie

nuit dicens. Ego sum angelus dñi missus
 ad te vt annūciē tibi pces tuas exauditas.
 7 elemosynas tuas in p'spectu dñi ascendisse.
 Uidi em pudorē tuū 7 andimū sterilitatē
 probriū nō recte tibi obiectū. peccati qpe nō
 nature vltor est de⁹. Et id cū alicui⁹ vterum
 claudir ad hoc facit vt mirabil⁹ tenuo ape/
 riat. 7 non libidinis esse qd nascit. sz diuini
 fore muner⁹ cognoscat. Prima genis vestre
 mater Sara. nōne vsqz ad nonagēsimū an
 nū sterilitatē opprobriū p'ulit. 7 tñ Isaac
 cui repromissa erat oim gentiū beatitudo ge/
 nerauit. Rachel etiā nōne diu steril fuit. et
 tamē Joseph genuit. q tot⁹ egypti dñū ha/
 buit. Quis fortior Samsonē. vel sanctior
 Samuele. 7 tñ hi ambo matres steriles ha/
 buerunt. Rationi igit 7 exēplis crede dila/
 tos diu pcept⁹ 7 steriles parē mirabiliores
 esse solere. Proinde Anna vxor tua pariet ti
 bi filiā 7 vocabis nomen ei⁹ Mariā. hec vt
 vouisti erit ab infantia sua dño p'scrata. et
 adhuc ex vtero mris sue ipsa sancto plena. nec
 forinsecus inter populares sed i templo dñi
 morabit. Et sicut ex sterili mte ipa nascitur.
 ita mirabiliter ex ea filius altissimi genera/
 bit. Cui⁹ nomē Iesus. 7 p eū oibz gētibz erit
 salus. 7 tibi hoc erit signū q hec omnia fient.
 Cum pueneris ad aureā hierosolyme portā
 Annā vxorē tuā obuiā habebis. que de tua
 tardatione modo sollicita tñne i tuo conspo/
 ctu gaudebit. Dis dicitis angel⁹ ab eo dices
 sit. ipm qz leticia plenā rel'quit. Anna autē
 cum amare fletet. quia quo vir su⁹ esset igno/
 rabat. idē angel⁹ sibi apparuit 7 eadē que vi/
 ro suo annūciauerat p'fecit. Et vt viro suo
 ad aureā portā obuiaret ipauit. Igit iur an/
 geli pceptū ambo sibignūce obuiates de mu/
 tua visione letati 7 de ple. pmissa securi. ado/
 rato dño domū redierūt. diuinū promissū
 hylariter expectantes. Anna g cōcepit 7 suo
 tempe filiā pepit que vocata est Maria. cu
 ius natiuitate nō solū pater eius 7 mater. sz
 etiā tota illoz cognatio fuit letabunda 7 mi/
 ro gaudio repleta. Sed de hac iocunditate 7
 sequēti itez diceſ infra simone. ij. hui⁹ pris
 pre vltima. ¶ Pūto autē hāc gratiosissimaz
 puellā nō fin moie alioz nascentiū geminū
 emisse. sed cum maxima iocunditate inter
 multa agmina angeloz dulcissima cantica
 decantantiū atqz p natiuitate regine sue ex/
 ultantiū de vtero matris exisse. magnāqz le/
 ticiā cū facie ac manibz demonstrasse. in facie
 his qui aderant arridēdo. circūstantesqz an/
 gelos aspiciēdo 7 mirādo. ac cū eis piter ex

Bermo.I. De nativitate Marie

ultando. Accubebat aut vndiqz geres vt pu
ella cu pulchra rāqz speciosam cernere possent
a curā faciatissima carne miri odoris fragra
tia emanabat. gūsqz formosissima facies tā
lucidi spīdoris radios emittebat vt omes i
stūpore puererēt nullusqz vultus illius ele
gantia fatis valeret oculis intueri. ¶ Scdo
nativitas huius sanctissime puelle fuit celesti
rie iocūda. Nō solū em illo die q̄ nata est
facta fuit in celo specialis supernoz ciuū
eculeatio sed etiā omī anno in hac die patri
culari festiuitate recolit memoria natiuitatē
eius. Vt vt refert Joh. leleth. Postqz x̄go
glōsa in celū assumpta fuit dies natiuitatē
eius aliquāto tpe fideles latuit. Cōigit aut
q̄ quidā vir sanctus sedule p̄p̄latiōi inuistēs
singulis annis seruo id̄ septēbris i oratōe po
stius locū diffinī angelo festiuitatē audi
ret in eodē. Qui cū deū deuotissime deprecaret
vt sibi mēlaret cur q̄libet anno illa t̄m die z
nō alia hoc audiret: diuinit̄ accepit respon
sum q̄ v̄go glōsa dei genitrix Maria tali
dicmō fuisse nata. z p̄ceptū fuit illi vt hoc
fidelibz xpianis manifestaret vt cōcordes fi
rent in hac celebritate celesti curie Lum ḡ h
summo pontifici z alijs intinasser: hūc diez
in honore natiuitatis ipsius x̄ginis celebra
dum vniūsaliter statuerē. ¶ Tertio z p̄inci
palius gaudia est brissima trinitas de x̄ginis
huius natiuitate. Gaudius est em deus pater
de nobilitissime ac iocūdisissime spole sue ortū.
Gaudius est filiū dei de marris sue dilectissi
menariuitate. Gaudius est spūscūs puel
lam illā modo editā q̄ dignū sibi esset habi
tacula: z que sua sancta obubratōe fecūdata
illū a quo ipse pcedit vniūgentū dei filiū par
turiret. ¶ Quarto gaudia sunt sancti patres
qui erat in limbo q̄ vt inq̄t m̄gi Bartholo
mē p̄lan? i li. brē x̄ginis fructus. cognouerūt
ab angel natiuitatē ipsius x̄ginis. tū qz descen
sus erat angeloz ad ipos deferēdo animas in
stoz in eode loco. tū qz cū essent i statu ḡte z
p̄cuis eoz futuri ad eos v̄itādos z p̄solā
dos descendebāt. Insup qz illā nascituraz fi
guris z p̄phetijs p̄dixerat ipsi sancti patres
z de ortu xpi in generali z speciali quo ad tē
pus fuerat certificari. vt patz de Abraā de q̄
inq̄r dñs Joh. viij. Abraā p̄r vester exulta
uit vt videret diē meū: vidit z gaudius est. z
Jacob Bēn. xlii. de ipō p̄dixit. z Daniel. ix.
cui libri de tpe ei? p̄phetant. nō est putan
dum tale lūmē post mortē ab eis esse amotū
cū aīa eura a corpore recordet eoz que i corpore
gessit. qz in pre intellectuā est memoria. vt

patz p̄ doc. in. j. sen. di. iij. vñ diuini dictū fū
it ad Abraā. recordare filiū zc. Lu. xvj. ca. Et
q̄ recordet affirmat Aug? de cōfessionum. et
Grego. iij. moral. z Theo. in. iij. dist. xliij.
z. xlv. Lognoscentes q̄ sancti p̄res nō solū sp̄i
ritu p̄phetico z reuelatiōe: s̄ etiā aliq̄ insoli
ta illustratōe ortū x̄ginis b̄ndicte. grās imen
sas z laudes deo dederūt cernētes adimplem
das eoz p̄phetias z figuras in pre z ibrent
expectātes i totū cōpledas. vñ letabant et io
cundabant atqz tripudiū magnū faciebant
z deū de tāto b̄nficio b̄ndicētes pulchz cantri
cum cecinerūt: sicut Zacharias fecit in ortū
Johis. Luc. j. z Anna in ortū Samuel. j.
Regū. ij. exultabat. Eldā vidēdo lignū vite.
scz Mariam disponi ad fructū pducēdum
vite eterne in medio paradisi. Bēn. ij. Eua
letabat etūnā suā aboleri z maledictionēz a
Maria remoueri. de q̄ Bēn. iij. habet z loco
maledictionis b̄ndictiōem p̄ferri. Gaudebat
Noē cernēs archā cōponi ad gen? humanū
liberandū. Bēn. vij. z arcū i nūte poni ad fe
dus p̄peruū stabilendū. Bēn. ix. Jubilabat
Abraā p̄missum suū impleri. Bēn. xij. Ja
cob scalā ad celū p̄tingēte erigi. Bēn. xviij.
Sicqz oēs aliq̄ indicibili leticia gratulabāt.
¶ Quapropter z nos debem? in hac die exul
tare z letari sic admonet sancta mārē ecclesia
que in officio huius diei canit dices. Lū iocū
ditate natiuitatē x̄ginis Marie celebremus
vt ipa p nobis insercedat ad dñm Iesū xpm
Et itez. Exorde z aio xpo canam? gl̄iaz i hac
sacra solēnitatē p̄celle genitricis dei Marie
Ipa em est fenestra celi p quaz de? oculo suo
misericordie nos respicit. Vñ canit i officio
eiusdē x̄ginis. Intrēt vt astra flexibiles celi fene
stra facta es. Et Lan. ij. d̄. En tpe stat post
parietē nostrū. i. post naturā humanā. respi
ciēs p fenestrā. s. matrē suaz. Dicere aut pōt
x̄go b̄ndicta q̄ est ostiaria paradisi illud Joh.
x. Ego sum ostiū. p me si q̄s introierit salua
bitur. Iō o p̄ctōres a patria celesti exules in
trate p portā istā. Ire o infirmi ad medicūz.
Accedite o orphani ad parentē. p̄gite o celi
ad lūmē. Propate o afflicti ad cōsolatiōem
Ambulate o x̄gines post speculūz pudiciē.
Festinate o matres ad matrem dei. Currite
o vidue ad nutricē veri sponi. Proficiāmi
ni o paupes ad thesauratice bonoz celestū
Egredimini o incarcerati p ianuā p̄fere li
bertatis Nolqz omes i hac miseriaz valle la
borātes: rogem? eā cū brō Augustino in ser
mone hodierno dicentes. Sancta Maria
succurre miseris: iūna pusillanimes: refoue fle

Iocūda
ergo fiet
nobis

Augustinus in sermone
hodierno notat in fine

biles: ora p ppolo: interueni p clero: intercede
p deuoto femineo seru: sentiat ocs tuu iuuu/
me qcuqz celebrat tua scraz natiuitate. Ali/
ste parata voris pfectu: r repede oibz opta/
tu effectui. Sit tibi studiū assidue orare pro
pplo dei q meruisti bndicta pciu pferre mun/
di. Qui uiuit r regnat i secula seclorū Amen

De eadem sanctissima fginis natiuita
te Sermo secundus.

u
Maria
d: virga

Virga uigila

tem ego video. Hier. i. Vir/
ga d: brā fgo Maria. Prio
aurea q significat p uirgā au/
ream. de qua d: Hester. v. extēdit rex rra re/
ginam uirgā aureā quā tenebāt manu. Lū/
em rex ille nomine Assuer⁹ esset iratus: extē/
sio illius uirge ipm placauit. r reginam He/
ster in palaciū introduxit r omnia ipetrant
Ipsa quippe fgo beata dei irati placat. qā
est nostra aduocata. Luz em deus pcutit cor
pctoris. fga aurea. i. deuoride fginis statim
placat. r illi eterna pna remittit. r iō possu/
mus dicere deo illud Prouer. xxiij. Si pcul/
seris eū fga nō moriet. Tu fga pcutis eū r
animā ei⁹ ab inferno liberabis. Decibi. Et
Isa. xj. d: de xpo pcutiet terrā. i. terrena cor/
da. uirga oris sui. i. deuore fgis q ex ore altis/
simi pdiisse pmogenita d: Eccl. xxiij. Sic
em prores solebat uirga pcutere seruos sup
capita qū uolebat eis dare libertatē suan do/
modū quē refert glo. in. Jamulris. in fto uin/
dicta. In sti. de liberrimis. p legē scō az. Cū ad
uer. liber. Sic r xps cū nos pcutit fga. i. de/
uorione fginis nos facit liberos a seruitute
diaboli. Nec quoqz brā fgo figurata p fga
aureā in palaciū celeste nos introducit. qz ē
ianua paradisi. Un canit ecclia i officio bea/
te fgis. Tu regis alti ianua r porta lucis ful/
gida. Dia etia nobis iperrat ista fga aurea
qz est mater dei ueneranda. Dicit em ei filius
ei⁹ illd. iij. Re. ij. Pete mī mī: neqz em fas ē
vr auerrā faciē meā a te. ¶ Secūdo brā uirgo
appellat fga aromatica. de q d: Lant. iij.
Que est ista q ascēdit p desertū sic fguila fu/
mi ex aromatibz mirre r thuris r uniuū pul/
ueris pignētarij. Ipa qppe fuit fguila ppe
humilitatē: r fuit fguila fumi. qz cōcremata
fuit p charitatē. r d: ex aromatibz mirre. qz
fugant diabolicas tētatiōes. Et thurs. qz re/
stringit fluidas cogitatōes. r uniuersi pulue/
ris pignētarij. qz i se habuit ocs grās r pten/
tes. ¶ Tertio d: fga decora: de q Zach. v. ait

x
Virga
aroma
tica

ppheta. Assumpsit mibi duas fgas. vna uo/
cāi decora: alia funiculū. fga q uocat funi/
culus fuit Eua: q nos strinxit uincul pco/
rum. fga fgo q uocat decora ē fgo Maria.
Tūc em fga est decora qū est floribz: folijs ce/
fructibz bñ ornata. Brā igit uirgo habuit
flores. i. redolētes cogitatōes q ad dū. Un
Eccl. xxiij. cāpa inqt. Flores mei fruct⁹ ho/
noris r honestat⁹. Habuit etiā folia. i. fga
sanatiua q ad primū. de qz Ezech. xlvij. fo/
lia ei⁹ ad medicinā. Et Apoc. xxiij. folia li/
gni ad sanitatē gentiū. Habuit qz fruct⁹. i.
opa pura r mūda q ad seipm. de qz Proū.
iij. dicit. Primi r purissimi fructus eius.
¶ Quarto appellat brā dei genitrix fga uigi/
lans a Hier. ppha in fobis ppositis. Ipsa
ei uigilat sup deuotos suos vt custodiat eos
Un ipa dicit illud Lā. v. Ego dormio r cor
meū uigilat. Et iō etiā nos debem⁹ uigilan/
tes esse r seruādi i deuoride ei⁹. Nā si impator
noctes ducit insonnes r noctibz vti sub eq/
litate diez p subditoz qre. vt i aut. r i iudi.
sine quoqz suffra. in pñ. coll. ij. r idē fac papa
vr in pphenio septi. mltomagis nos uigilare
oportet circa fgis deuorione. Uigilantibz ei
r nō dormiētibz iura subueniūt. l. pupillus.
in si. ff. de his q in frau. cre. l. in summa. ff. de
pecu. r in pphenio institutionū. Item in ma/
ne r post domnū reperit pfecte meditationis
studiū. vt inqt glo. in fili. r. l. vnica. C. de
iusti. codi. r firmā. in uerbo indefesso. r ideo
ad hoc nos hortando ipā benedicta uirgo
quit Proū. viij. Ego diligentes me diligo
r q mane uigilauerint ad me inueniē me. de
atus q audit me r uigilat ad fores meas qz
tidie. q me inuenierit inueniet uitā: r haui/
et salutē a dño. r Eccl. iij. c. d: Qui illā di/
ligit: diligit uitā. r q uigilauerint ad illā: cō/
plectent⁹ placorē ei⁹. q tenuerint illā: uitā be/
reditabit⁹: r q seruiēt ei: obsequētes erūt san/
cto. r eos q diligūt illā diligūt dē. De cuius
uigilantis natiuitate itez tres consideratōes
faciemus.

Prima dicit descriptionis
Secūda contrariatiōis
Tertia fgo appellabit⁹ expositiōis
¶ Pars pma h⁹ pmonis q d: descriptiōis.
¶ Uia vt sup dictū est Mathe⁹ pmo
q sui euangelij. c. r Luce. iij. scripsit ge/
nealogiam xpi. r pseques etiā bea/
te uirginis: queri potest uirū qgrue et bene
describi potuit. Et pmo uidet⁹ q nō. qz Isa.
liij. dicit. Generatiōem ei⁹ quis enarrabit⁹
quasi dicat nullus. In sup vr ex Iosephi di

Virga
decora

Virga
uigila

Virga
aroma
tica

Bermo. II. De natiuitate Marie

et colligim⁹ in. vij. li. antiquitatis. et Beda
etiam idem refert in sua cronica. Cum omnes gene-
rationes hebreorum et archin⁹ repli secretioru
bus seruauer⁹. Herodes alienigena omnes
iussu incedi ut sic sua ignobilitas iudeis mi-
nus preceptibilis esset. Quo igit⁹ Matthe-
us elapsis annis iam ferme quadraginta a de-
lectione libroru hmoi euangelii scribes potuit
hanc genealogia agnoscere. Ad huius obie-
ctum uidet⁹ Hiero. sup⁹ Mat. dicens. In Isai-
a legim⁹ generationem eius quod enarrabit. non
g⁹ putem⁹ euangelista pph⁹ esse huius. ut quod ille
impossibile dixit affatu. hic enarrare scriptat
quod ibi d⁹ generatione diuinitatis. h⁹ de incarna-
tionis est dictu. Nec ille. Ceterum ista rursu
omne plerique inducit sniam Leonis pape i ser-
mone de natiuitate xpi. ubi ait. In dno nro
Jesu xpo non solum ad diuinam s⁹ etiam ad huma-
nam spectat natura. quod dictu est p⁹ ppheta. ge-
nerationem eius quod enarrabit. Igitur nec genera-
tio xpi in carne est explicabilis. Ad quod
rude⁹ et doctrina b⁹ Thome in ij. p⁹ s⁹. q.
xxx. q. p⁹da ista intelligit⁹ de mo incarnationis
quod inaffabilis est. quod ex vbiis sequitur ipi⁹ Le-
onis pape p⁹cludit. Inq⁹ n⁹q⁹. Utraq⁹ em
natura in vna puenisse psona nisi fides cre-
dat⁹ fmo non explicat. Ad aliud h⁹ quod obie-
ctum est de combustione libroru in q⁹ b⁹ descripta
erat origo nobilis iudeor⁹. Rndet Nicola⁹
de lra sup⁹ Mat. q. Matthe⁹ habuit p⁹ rene-
latione quod non h⁹uit p⁹ scriptura. Un apli et
euangeliste non min⁹ fuerut illuminati. imo ma-
gis de mysterijs xpi q⁹ patriarche et antiq⁹ p⁹
phete. Quidam t⁹ dicunt quod non oes illi libri co-
busti fuerut. cu⁹ et domi pseruarent⁹ a multis
Alij q⁹ memorie madauerat⁹ q⁹ de hmoi nobi-
litate didicerat a paup⁹. Na Esdras scriba
ut refert Isid. in li. vij. ethimol. incensam le-
ge a chaldeis. du iudei regressi fuissent i hie-
rusale⁹ d⁹uio afflat⁹ sp⁹u scto repaui⁹ cuncta re-
gis et pphetar⁹ volumina q⁹ fuerat a getib⁹ cor-
rupta correxit. Quato magis xpi generatioz
reterere potuerut Mat. et Luc⁹ q⁹ spm sctm
cu⁹ alijs aplis in linguis igneis descendem
acceperunt.

¶ Pars scda h⁹ smonis q⁹ d⁹ rariar⁹tois
D⁹tra hac descriptioz natiuitat⁹ xpi
et beate xgis p⁹ opponit dupl⁹ p⁹maz
oppositio⁹ et rariar⁹tois refert⁹ et sol-
uit Hiero. sup⁹ Mat. dicens. Querat dili-
gens lector et dicat. cu⁹ Joseph non sit p⁹ d⁹ni
saluatoris q⁹ d⁹ p⁹ner ad d⁹ni ordo deductus
v⁹ ad Joseph. Cui r⁹debit⁹ p⁹mu non esse
p⁹mu d⁹ni s⁹ p⁹traz ut mulier⁹ i generati-

onib⁹ ordo t⁹rat. Deinde ex vna tribu fuisse
Joseph⁹ Mariam. Un⁹ et ex lege ea accipe
cogebat⁹ ut p⁹pinqua. Nec ille. Mulier em
non poterat nubere cu⁹ viro alteri⁹ tribu q⁹ ad
ipam p⁹inebat hereditas paterna. ut patet
Num. xxvj. B⁹ta aut⁹ xgo Maria fuit vni-
ca Joachin patri suo. et io cogebat⁹ ex lege vi-
ro sue tribu nubere. Et p⁹ p⁹ h⁹ etiam iuit cu⁹ Jo-
seph i bethlee in ciuitate David ut p⁹teret
cu⁹ eo. ut scribit⁹ Lu. ij. c. Et io Hiero. vbi s.
hoc firmas addit. p⁹ p⁹ h⁹ sil⁹ censet⁹ i bethlee
ut de vna videlicet stirpe generari. io oes sil⁹
oportebat ipiale celus p⁹teret i bethlee ciuita-
te eoz. Nec ille et idem Damascen⁹ inq⁹ d⁹icet
Joseph em iust⁹ exis et ex David stirpe de-
scendens non despolasset beata xginē nisi fuisset
de tribu iuda et de familia David. ¶ Si aut⁹
q⁹rat q⁹re ut d⁹ Hiero. et Damaf. sacra scri-
ptura non p⁹uenit genealogizare mulieres sic
viros. Rndet Alter⁹ magn⁹ i li. sup⁹ missal⁹
est. q⁹ p⁹ p⁹ plures causas. P⁹mo q⁹ sex⁹ femine
us est indignior⁹ et viril⁹ dignior. i. s. de se-
na. et h⁹ est p⁹ p⁹ p⁹ncipalitate generadi. q⁹ vi-
rilis generat in femineo. Scda q⁹ sex⁹ femie
est natura posterior. p⁹us em format⁹ e⁹ Adaz
postea L⁹ua. et ipa de costa ei⁹. et io q⁹ p⁹or e⁹ tpe
p⁹teret est i iure. l. p⁹teret. ff. q⁹ p⁹teret i p⁹igno-
ri. habent. l. d⁹uiliis t⁹ib⁹. C. eo. et. l. q⁹ t⁹iens
ff. de v⁹struc. Tercia causa est. q⁹ culpa prior
fuit in femina q⁹ in masculo. vir em cecidit p⁹
femina. et non femina p⁹ viru. c. Adam. xxij.
q. v. ¶ Quarta quia mulier est infirmior. et
ad opera infirmitat⁹ et fragilitatis p⁹clunior
Est em serus femine debiliior romis et p⁹u-
ris corporalis q⁹ virilis. et ista notant in. l. si fu-
erit. s. si. et in. l. q⁹ duos. s. si marie. vbi glo.
ff. de rebus du. et. l. qui testamento. s. mulier.
vbi glosa ait q⁹ mulier est fragilis et corrupti-
bilis. ff. de testa. Et q⁹ mulier sit indignior et
infirmior viro est textus in. l. in mulieris. cum
glo. ibi. ff. de sta. ho. et in. l. femine. cum glo. ff.
de reg. iur. Et propter istas causas mulier est
sub dita viro et inferior eo. c. Adam. et. c. mu-
liem. et. c. mulier. xxij. q. v. Trez mulier nu-
pra efficitur de familia et domicilio viri. l. si.
s. item rescripserunt. ff. ad muni. Item dici-
tur esse in potestate viri. ut ait glo. in. s. si. in
sti. ad sena. co. tertu. Tre mulier debet defen-
di a viro et non vir a muliere. et h⁹ p⁹ p⁹ fragili-
tate et debilitate. s. contra aut⁹. Insti. de inu-
rijs. Ideo apls. i. ad Thim. ij. inq⁹. Multi-
er cu⁹ silentio discat cum omi subiectione. do-
cere aut⁹ mulieri non p⁹mitto neq⁹ d⁹ari in vi-
rum. sed esse in silentio. quia aut⁹ beata viro

Quare
no gene-
alogiza-
tur p⁹ se-
minas

Mulier
est debili-
or viro

go exempta fuit ab omni defectu et maledictio
ne muliebri. id ipa genealogia. et p. spolum
fuit ei genealogia descripta. ad demonstratoz
dignitatē et eminētie ei. et p. funde hūilitatē.
vt ait Albert. vbi sup. Dignitas em ei. decla
rat. dū ipa sola int. oēs semias i sacra scriptu
ra genealogia. dicit em p. omē singulare et
raz p. osum est. s. q. r. a. c. q. s. vbi glo. etia no
tar in aut. de p. s. u. coll. iij. humilitas p. o eius
ondit dū p. aliu ei. genealogia demonstrat.

I Secūda p. rarietas est in hac descriptione.
Nam Matthe. dicit q. Jacob genuit Jo
seph vix. Marie. Lucas aut. dicit. Joseph
fuisse filiū Heli. Vex q. p. m. p. tū est iura iu
ribz p. cordare. l. j. C. de inoffi. do. et. s. si. i. au
ten. de exhi. re. Jre q. in iure vna p. cordia at
q. p. onaria e aduersario nemie p. titulo. l. j.
s. nulla itaq. C. de vere. in. enucle. et. s. q. b. i.
p. ma p. s. i. co. et nullū in iure p. rariū reperit.
si q. s. diuersitatis rōnes subtili aīo exarier.
s. est aliqd noui inuentū v. l. occulte positum
qd dissonantie q. relā dissoluit et aliā naturā i
ducit discordie fines effugientē. l. ij. s. Jriū.
C. de vere. in. enu. Jo hūic p. rarietati mder
Aug. in li. de p. s. enu. euangelistarū dicens.

Tres cause occurrūt q. z. aliquā euāgelista se
cit. est. Cū em euāgelista p. rem Joseph a q.
genuit. est notauit Alter p. o vel aui maternū
vel aliquē de cognatis maioribz posuit. Aut
vñ erat Joseph natural. pater. Alter p. o cū
adoptionerat in filiū. Aut p. oze iudeoz cū si
ne filijs vñ decessisset. ei. v. r. oze p. p. inq. ac
cipiens filiū quē genuit p. p. inq. mortuo re
putauit. Nec ille. Et hec cū vltia est verior
fm beatū Thomam i. iij. p. re sum. q. x. x. j. Et
Hiero. sup. Mar. hāccam assignas dīc su
per illa s. b. a. Jacob aut. genuit Joseph. h. lo
co obijcit nobis Julian. august. dissonantiā
euāgelistar. Cur euāgelista Matthe. Jo
seph filiū dixerit Jacob. et Lucas cū filiū
appellauerit Heli. nō intelligēs p. suerū dīcē
scripturaz q. alter fm naturā alter fm leges ei
pater sit. scim. em h. p. Moysen dño iubēte p.
ceptū vt si frat. aut. p. p. inq. abloz liber. mor
tū fuerit ali. ei. accipiat v. r. oze ad suscitandū
semē frat. vel. p. p. inq. sūt. Sup. h. Af
frican. tpm scriptor. et Eusebi. cesariēsis i li
bz diaphoniar. euāgelioz plen. dīputa
rūt. Nec ille. Dicit g. African. et Eusebius
cesariēsis in ecclīastica hystoria q. Nathan
et Nathath dēscēderūt a David. sed diuer
simode nā Nathan dēscēdit p. lineā Salo
monis. vt descript. Matthe. Nathath p. o
p. lineā Nathan q. fuit etiā ipē fili. David.

vt descript. Luc. Isti aut. duo diuersis tpm
successive de vna eadēq. v. r. oze. Esta nomīne
filios p. crearūt. de Nathan nat. est Jacob
vt dicit Matthe. et Nathath aut. Heli.
vt inq. Lu. Heli g. et Jacob fuerūt frēs v. r.
rini a diūis patribz genti. Heli at. accepta
v. r. oze mortu. est sine semine. et iō Jacob fra
ter eius accepit v. r. oze fratris sui vt ei suscita
ret semē sicut p. ceptū erat a dño p. Moysen
Deut. x. v. Et q. v. r. oze genuit Joseph. ita q.
Joseph fuit fili. naturalis ipi. Jacob. et sic
accepit eū in genealogia Matthe. et fuit le
galis fili. Leti. et sic accepit eū Lucas. nā si
li. q. mō p. dīcto nāscēbat fm naturā erat fili.
us generātis. fm aut. legē erat fili. defuncti.
Et h. etiā dīc. Damascen. li. iij. c. v. j. Qua
rend. est mirādū si alit. xpi. genealogiam scri
bit Matthe. q. Lucas cū vterq. p. ferat ve
ritatē. nā et li. mītra noīa v. l. alia dīcat Lucas
q. tacet Matthe. illd. est fm Aug. vbi sup.
q. Matthe. in xpo regiā instituerat infimū
arepsonā. Lucas aut. sacerdotalem. Quare
Matthe. explicat illos q. regiā corona fuerūt
decorati. Lucas aut. illos q. b. dignitas sacer
dotalis fuit concessa Matthe. p. s. u. carnā
les patres. Lucas p. o spūales. Matthe. et
scribit genealogiā xpi. dēscēdendo ab Abraā
et David vsq. ad Joseph. Ereo q. declarare
intendebat assumptionē nre humanitat. a
deo. Lucas aut. p. gressus est alēdendo a Jo
seph vsq. ad deū. q. descript. redemptionem
nram in deū que fuit p. gram adoptionis. s. i. cō
stingue tpa causas et p. sonas et p. cordabis scri
pturaz. c. nō debet. de p. san. et affi. c. si. de nālla.
c. sup. eo. de homi. et. l. apd antiquos. vbi glo.
C. de furtis. Si aut. querat cū omēs alen
dentes alicuius appellentur parentes eius.
vt dicitur in l. liberoz. ff. d. verbo sig. et. q. q.
litigandi. ff. de in ius vo. vt etiam inq. Pie
ronym. sup. Danie. multiq. fuerūt patriar
che et reges a q. b. dēscēdit xps. Quare em si
lius David et Abraā nūcupat. responder
Hiero. sup. Matthe. dīcēs. Ideo aut. ceteris
p. mīssis hoz filiū nūcupauit q. ad hos
tm facta est de christo repromissio. ad Abraā
inquit. In semine tuo benedicentur omnes
gentes ad David. De fructu ventris tui po
nam super sedē meaz. Nec ille. David ergo
fuit principalior inter reges et Abraā inter
patriarchas. Et ideo q. a p. riori et digniori
debet fieri denotatio. s. si quoties. i. i. c. s. si.
Insti. de iure na. gen. et ci. denotatus fuit fili
us Abraā. q. prior fuit in ordine patriarcha
rum. facit. l. quoties. ff. de vñfruc. Jre quia

Concor
dia iuri
um

De ge
nealogia
Abuliz
Marie

Quar
xps fil
David
Abraā
dicitur

Bermo. II. De natiuitate Marie

erat mltior. ar. in. i. temp. ff. de iure iun. filio
qz David appellat. qz ceteris fuit dignior et
sanctior. ar. i. d. s. s. qz fides. pponit ar. David
ipsi Abrahæ. i. ceteris fuit tpe posterior. ppe emi/
mentis regie dignitatis. No em est absurdū
iunioris senioribus anferri i pfulatu et digni/
tatis ob eo qz fides. s. ordinatio. in aut. de
mona. coll. i. et ibi glo. in feto temp. et glo. i.
l. i. C. de dec. li. i. facit glo. in l. gallus. ff. de li.
te. et post in pncipi. ibi. quanto iuniores rāto
perficaciores.

¶ Pars tertia h^o fmonis qz dicitur expositio.

¶ Ad tertia pte h^o fmonis qz inq^r
D qz Nathe. j. sui euāgelij. c. j. qd le/
gitur in missa natiuitatis virginis.

¶ Igitur generatiois Jesu xpi. Exponedū vⁱ
Maria dei qre ipa dei genitrix dicitur liber. ¶ Erit
dicit lib. deo qz triplici de cā. s. de materie: scripture et
pōne ma clausuræ. Primo rōne materie. libri em nota
terie. viles sūt de pgameno qd ad materiam seu car
ni. De aut carta vt sit bona d^o esse sine car
nitate et absqz aq^uitate seu hūiditate. et absqz
superfluitate seu pilositate. Sic itaqz fuit
bona carta nitidissima bte fōgis qz nō hūit car
nitate pti original. nec aq^uositate seu hū
miditate pti actual. moral. nec pilositatem
seu superfluitate pti venial. vt diffuse pbatū
est sup in. j. pte hui^o opis. Possum^o etiā ex
ponere fm glā doctores qz bte fōgis nō ha
buit carnitatem l^o curie: nec aq^uitate supbie
humiditas ei iūnia fac iūstare: et idropisim
generatio etiā h^o dicitur supfluitate auaricie
que supflua pgregat et retinet. Antiq^u autē
materiam libroz fiebat de cortice arboris sub
tiliori qz est medi^o inter corticē grossum exte
riorē et lignū. Qui cortex medi^o et subtil^o d^o li
ber. vii. a tali materia liber ē dicit^o. et ego ocu
lis ppijs vidi scripturas antiq^uissimas in ta
li materia factas. qz materia bene pgruit bte
Marie: qz facta ē mediā seu mediatix iter
dei et homines. ppter qd canit eccl^{ia}. mediā
trix hominū. ablutit qz criminū pctorūz vo
nia. Et iō pctorēz discordes et inimici dei fa
ci ppter offensam vt reconciliēt ei: debet ad
istū libru et ad mediatricē hāc recurrere. Nā
sicut ipa mediatix sedata est lis que erat iter
dei et hoies. ita etiā p ipam terminat^o qstioes
inter hoies et diabolu. Patet ex pto qd legi
tur in miracul^o beate fginis de illo pctorē ma
gno qz in visione duct^o est ad iudiciū dei. vbi
p multas allegatōes diabolu pbabat euz esse
suu: s. p p beatā fginē sapiēter respōdentē
fuit lupar^o. Nouissime autē allegauit diabo
lus contra eū qz plura erāt illius mala qz bōa

Lum qz ad pceptū iudicis appenderent^o stare
ra bona et mala ei^o. et statera ad sinistrā prem
in qua nūlla erāt pponderaret: subito virgo
gloriosa manu apposuit ad partē statera i qz
erāt pauca bona et traxit eā ad terrā. et sic pre
ponderauit alteri. Tūc diabolus pfulus ab
scessit. et ille euigilās vitā suā in meli^o cōmy
tauit. ¶ Secūdo beata Maria d^o liber ratione
scripture. In libris em ptiēt sapiētia dei. Rōne scri
ptura. et ipa cōtinuit in se diuinā sapiētiā
id est xpm qui est sapiētia dei patris. Scri
ptura enim libri nihil est aliud qz verbū in
carnatū: id est carta incorporatū. et represen
tat verbum dei incarnatū in virgine. Unde
ipsa dicere potest illud ps. xliij. Et cōtinuit
cor meū verbū bonum. Ideo deus pater et fi
lius dixerunt sp^uritu sancto cui^o opere cōce
ptus est christus: illud Isa. viij. Sume tibi
librum grande et scribe in eo stilo hominis. Li
ber iste grandis fuit beata Maria que con
tinuit in se xpm. in quo vt ait ap^ls ad Col^l.
ij. sunt omnes thesauri sapiētie et sciētie dei:
scriptor aut hui^o libri fuit optimus. s. sp^uri
tus sanctus qui omnū est artifex om nē hīs
virtutē Sapiētie. j. In hoc libro possunt
debent omes legere et seruare in eo pteia. Est
enim ille liber de quo scriptū est Isa. xxiij. da
bitur liber nescienti litteras. quilibet em id
ora potest in eo legere. Iste est liber quem p
cepit deus seruari in latere archæ Deur. xxxij.
id est in latere mentis nostre p deuotionem
et ideo de indeuotīs ipis benedicte virginis
potest dici illud ps. lxxvij. Deleant^o de libro
viventū. ¶ Igit^o dulcissima virgo fac et tua
solita pietate vt de nobis verificet illud. ps.
cxvij. et in libro tuo omes scriben^o. De te ei
dici potest illud Eccl^{ia}. xxiij. hic est liber vite
Et illud Dan. xij. Saluabit omis qui inue
tus fuerit scriptus in libro vite. Omnes igit^o
tur debemus semp in mente descriptā habere
vitā beatē fginis et illam imitari quia i ca
inueniemus omnis probitatis exempla. vt
ait Ambrosi^o in libro de virginibz. Nam de
hoc libro dici potest illud Baruch. iij. Dic
liber mandatorū dei. ¶ Tercio dicitur beata
virgo liber ratione clausuræ. Libri em habet
sua clausoria vel sigilla. Ipsa autē dici p^o li
ber ille: de quo Apocal. v. ait Johānes euan
gelista. Vidi in dextera dei sedētis sup thro
num librum scriptū intus et foris: signatum
septem sigillis. Iste liber fuit beata Maria
que fuit in dextera dei. id est in eius prede
stinatione et preelectione cunctozum. Nam
ipsa dei predestinatio: dicitur liber vite.

Rōne scri
pture

Un. s. m. a.

Ratiōe
clausuræ

ut ait Ang⁹. xx. de ciuit. dei. c. xliij. et Alex⁹. de
ales in. ij. pte sum. i. tractatu de li. vite. et bea/
tus Tho. i. j. pte sum. q. xliij. ar. i. pp⁹ tales
g singularare pelectione ac p destinationez p⁹
dicere ipa pgo bndicta illd Eccl⁹. xliij. Ego
ex ore altissimi pdij pmo genita an oem cre/
aturā. Et illud ps. xxix. In capite libat feri/
pium est de me ut facere voluntate tuā. deus
me⁹ volui et legem tuā in medio cordis mei.
Iste qz liber beate pgois est scrip⁹ lris aureis
intus et foris. qz in aia fuit plen⁹ habitibus
sanctitat⁹. et in corpe ac exteriori pueratione
refulit actibz p⁹iosis. signat⁹ p⁹o est septem
sigillis. i. septe p⁹uallanti donis Quia vero
hunc libru. i. beata pginem copoluit deus et
tradidit legendu nō solū iudeis. s; omnibz
hoim generibz vlsqz in fine mudi pcreandis
Iō ipa dei genitrix dicere p⁹ illd Eccl⁹. xliij.
Memoria mea i generatione sedoz. ¶ Nec
aut bndicta pgo nō tñ est liber generatiōis
Jesu xpi filij dei. s; etiā est liber generatiōis
oim saluadoz. Et iō merito dicere possum⁹
omnes illud qd scrip⁹ est Act. xviij. s. Ipsi
erent gen⁹ sum⁹. Bñ em pgo Maria ē ma/
ter nra. Imperator enim celestis dñs Iesus in
chono crucis resedēs p editu suo ore platuz
matre suā Johāni dedit in matre dicens illi
ut habeat Joh. xix. ecce mater tua. vtz qz Jo/
hānes interpretat in q est grā. In quocunqz est
dei grā. illi mater est pgo bndicta. Iō Ansel/
mus in quodā sermone inq⁹. Mater dei scēa
est mater nostra. Un de ipa d⁹. Isa. xl. Par/
turū syon filios suos. Que verba exponit
Albert⁹ magn⁹ vbi sup de illa que nos i fide
et bonis opibz generauit. Iō bñ d⁹. Lu. ij. q
ipa pepit filiu suū pmo genitū. qz habet filios
scdo genitos. qz p⁹im⁹ d⁹ respectu scdi. i. qz du/
os. in pmo nro. ff. de rebz du. Cōstat aut q
nō habuit carnales. Et iō intelligit de spūa/
libz. Sicut qz mīr habet magnā curā et d filijs
educandis. maxime infra triennū q tpe ad hoc
necessitat⁹ l. ij. C. de infan. exposit. l. penlt. vbi
glo. C. de pa. pote. r. l. f. ff. vbi pupil. educ. d.
Ira beata pgo de nobis sollicita curam gerit
Un ipa dicere p⁹ illud Isa. xliij. nūqz d obli/
uisci pōt mater infanti ut nō misceat filio
vteri suū. Et si illa oblita fuerit. ego nō obli/
uiscar tui. qz nō aut amor patris ad filiu sit
solidior. amor tñ mris erga illū est tenerior.
tū qz mīr naturalit⁹ ē mag⁹ benigna qz vir.
vt d⁹. viij. de at alibz. tñz qz mīr est mag⁹ certa
ipm esse suū filiu qz pater. l. quia semp. ff. de i/
iur vo. ppter maiore q benignitatem matris
parauit magis recurre ad ipam p his que

vult qz ad patrē. facit tēp⁹ in aut. et sine phi/
bi. ma. debiri. coll. viij. s. qz p⁹o al pmo. qui
dicit q amor matris erga filios naturaliter
est pius. quia qz est hui⁹ matris nostre erga
nos filios suos benignitas que omes vt ad
ipsam currat in necessitatibz suis iurat vi/
dens illud Eccl⁹. xliij. Transite ad me omes
qui p⁹upilectis me et a generationibus meis
adimplemini. Et ibide etiā inquit. Ego ma/
ter pulcre dilectionis. timoris et magnitudi/
nis et lance spei. Nec est mater cunctoz vi/
uentiu figurata p Eua Gen. ij. Iō si vis il/
lam esse tibi bonā matrē. esto illi bon⁹ filius
seruās p⁹iliū sapientis Prouerb. i. vbi ait.
Ne dimittas legē matris tue. honora illam
si vis ab ipsa honorari et in bonis vitari. qz
vt inq⁹ sapiēs Eccl⁹. ij. Sicut qz thesaurizat
ita qz honorificat matrē suā. ¶ E contra p⁹o de
malis qz in honozat et vilipendit beatā virgi/
nem ea blasphemias. dici pōt illud Eccl⁹.
ij. Maledict⁹ est a deo qz exasperat matrem
Et Prouer. xv. scriptū est. Genuit⁹ hō despi/
cit mrem suā. Q gens pdita et sceleratissima
que hac tā p⁹ia rāqz gratiosam matrē pginē
scz bndictā a qua cōtinue tot recipit benefi/
cia maledicit et blasphemijs vituperat. p⁹ose/
cro ipa de istis maledictis et iniquissimis fi/
lijs cōquerit p⁹ ps. dicens. Retribuebant mi/
hi mala p bonis et odium pro dilectione mea.
Nos p⁹o boni filij erga ipam p⁹issimā virgi/
nem. rogem⁹ illā cantantes dulciter illd qd
cant eccl⁹ in officio eius. s. pginis dicens.
Monstra te esse matrē. sumat per te peccat⁹
qui p nobis nat⁹ tulit esse m⁹. Virgo singu/
luris inter omes mris. nos culpis solutos
nites fac et castos. Viram presta puraz. ter/
para tui. vt videntes Iesum. semper collo/
temur. Amen.

De eadem celeberrima pginis nativita
te Sermo tertius.

Insurget v⁹

ga de israel. Nume. xliij. In
vobis ppositis inspirante deo
Balaa pphauit de pginē bndi/
cta quā nasciturā viderat de semine israel. et
iō subiūgit de p⁹ate ei⁹ et qz liter destrueret de/
bat regnū diaboli dices. Et percutiet duces
moab vastabitqz oēs filios Seth. et erit idu/
mea possessio ei⁹. De hac etiā bre⁹ pginis dñati/
one sup malignos spūs pphetauit David
ps. cix. loqns filio dei et dices. virgam p⁹eriti/
tue emittet dñs et syon dñare i medio inimi/
coz moz. Fuit qz bñ pgo figurata p virgā

Ipa e li/
ber gene/
rationis
saluado/
ram

Lura fi/
liorum

Bermo. III. De natiuitate Marie

Maria in q̄ Moyses fecit pdicta magna. Exo. iij. r
p̄ q̄dam ergi fecit. Pharaone euz exercitu
p̄t suo in mari rubro Exo. xij. iō vnicūq̄ nim
in q̄t illud Exo. iij. fume p̄gā in manu tua
id est mortione bre p̄gis habes sp̄ in corde.
he aut p̄ga diuina. s̄. p̄go b̄ndicta recta fuit p̄
interis puritate. Un p̄s. xliij. in q̄t David
Sedes tua de? i seclm seclm: p̄ga directionis
p̄ga regni tui. Ipa em̄ fuit sedes dei: q̄ i ea
sp̄ requirit. vñ ipa in q̄t Eccl. xliij. q̄ creauit
me regit i tabernaculo meo. q̄ fuit etiā p̄
ga directionis: q̄ opa sua sp̄ i dei dicitur. fuit
q̄ regni dei: q̄ p̄ ipaz de? regnū suū q̄d oia
p̄t vñ p̄auerat acq̄sunt. ipa s̄t virga q̄nt
fuerit recta q̄nt ad dei p̄ recta interis fuit tū
r̄t f̄eribit q̄nt ad nos p̄ cōpassione. Nam
mō f̄erit ad iustos ipe r̄do eis ḡiaz. modo
f̄erit ad mōuētes expellēdo ab eis host̄s sal
lari. Mō f̄erit ad iā mortuos aīas eoz de
ducēdo ad gl̄iam. Mō f̄erit ad tribulato
r̄es eis p̄solatōz suā. Un figurata fuit
p̄ p̄gam Jonathē: in cui? s̄militate gustante
mel illuminati sunt oculi ei? j. Regū. xliij
k De hac p̄ga in figurā scriptū est Numeri
xvi. Hermiauit p̄ga Aaron i domo Leni. r
Zaron turgēdo gēmis erupit flores q̄ folijs dila
tati in amigdalas reformati sunt. De q̄ Am
bro. in mōne de natiuitate p̄gis in q̄t. Ace
prelunt a Moysē sc̄o singule p̄ge de singul
tribub̄ israel nob̄s eaz in scripte interēdo
r̄ p̄st̄e i tabernaculū ei? inter q̄s vna q̄ fuc
rat Aaron sequēti die gēminasse: floruisse:
fronduisse ac peperisse amigdalas reperit. sci
ens q̄ domū? h̄ op? suū esse magni mysterij
in ille seruari p̄ga ad monumētū. moneban
tur em̄ filij isrl p̄ntia p̄ge q̄rere sollicitē q̄d si
gnificaret tā mirabile factū. sicut em̄ illa vir
ga sine q̄libet nature adminicu lo fructifica
uit. ita p̄go Maria sine coniugali ope filij p̄
creauit. Filij sane p̄ florē designatū p̄p̄t spe
cie r̄ p̄ fructū p̄p̄t vtilitatez. est em̄ speciosus
forma p̄ filijs hoim. r̄ vitalis refectio n̄ solū
hoim s̄ etia angloz. Nec ille. fructū autem
hui? virge fuit amigdala q̄ fm Aug. signifi
cat xpm. q̄ sic i amigdala sunt tria. s̄. exteri
or pallis fragil: r̄ int̄ nucle? dulcis: i medio p̄o
recta fort̄. Ita in xpo tres sunt lubes. caro ex
terior que habuit infirmitatē. Diuinitas in
terior in se h̄ns oēm dulcedinē. Et aīa sc̄a q̄
circa omēs passiones habuit fortitudinem:
q̄nt aut virga hec fuerit multū gracilis: tū
fructū porauit q̄ totū gen? h̄uānū factauit.
imo q̄ totū mūdū suo robore sustentauit. In
passione em̄ p̄p̄t fracte fuerit columnē mūdī

r̄ ista p̄go totū sustentauit mūdū. Hec est illa
p̄ga h̄m̄ in summitate sua stimulū q̄ demo
nes tāq̄ boues vrgēt r̄ effugant. Jo p̄t di
ci de ipa illud Eccl. xxxvij. Stimulo boues
agitat. h̄z q̄z hamū q̄ diaboli? tāq̄ p̄scis dece
ptus r̄ capr? fuit ab ea. Un illi p̄uenire p̄t
illud q̄d scriptū est Job. iij. c. in ocul ei? q̄t
homo capies eū: r̄ extrahere poter̄ leuiathā
hamo. r̄ funeligabis linguā ei? r̄ pones cir
culū in manib̄ ei? h̄z q̄z in summitate sua hec
p̄ga laqueū ad capiēdū demones tāq̄z anes
vñ illi p̄t dici illud Job. xviij. Nisi i rethe
pedes suos r̄ tenebit plāta ei? laqueo. q̄ No
tandū q̄z q̄ sic vñ p̄ge est ad dominiū oñi
onē: q̄ ea vñt reges r̄ p̄ncipes ac plati. vñ
in sacra scriptura ponit q̄nq̄z p̄ga p̄ imperio. c.
in calice. de p̄le. di. ij. Ita brā p̄go data ē no
bis tāq̄z dñā r̄ regina. vñ illi cant̄ ecclesia.
O gl̄ia dñae. Itē sicut p̄ga vñtur ad de
fensionē r̄ p̄ssionē. c. disciplina. xlv. di. sic
faciūt bellatores. Ita beata p̄go data est nob̄
a deo ad defensionē nostrā r̄ p̄ssionē demo
nū. Un d̄. Isa. xxx. A voce dñi p̄auebit Al
sur p̄ga p̄ssus. Sicut etiā vñtur p̄ga ad
directionē sicut faciūt pastores ad dirigēdū
greges suos. Et sacerdotes ad regulandū
subditos suos. c. calice. de p̄le. di. ij. Ita data
nob̄ est brā p̄go vt nos i p̄nti vita regar̄ ad
pascua eterna deducar̄ Jo de? pater inquit fi
lio illud Michē. v. Pasc populū tuū p̄ga
tua. Et p̄s. ij. itē in q̄t. Reges eos in virga
ferrea. est em̄ p̄ga ferrea demonib̄ effugaci
Jo subdit. r̄ tāq̄z vas figul? p̄stringes eos.
Sic etiā p̄ga vñtur ad sustentatōem sic fa
ciūt debiles r̄ infirmi. Ita nob̄ data est beata
p̄go vt nostrā infirmitatē sustēter. Jo q̄libet
afflic? ad auxiliū ei? recurrēs r̄ p̄solatōz re
cipiēs p̄t dicere deo illd p̄s. xij. p̄ga tua r̄ ba
cul? tu? ipa me p̄solata s̄. trāsumptiue in. c.
disciplina. xlv. di. De cui? dignissime p̄gis
ortu tres p̄sideratōes itēz faciem?

Prima dicit creationis.

Secda preuincationis.

Tertia p̄o appellabit exultatōis.

¶ Pars p̄ma hui? smonis q̄d creatōis

¶ Creatōe mūdī ondit de creatōez
i bre p̄gis ac parētū ei? Jo ipa dicere
p̄t illud Eccl. xliij. mēoria mea in
generatiōe seclōz. r̄ illd Gen. j. Itē s̄t gene
ratiōes celi r̄ terre. p̄t exp̄nere. i. pentū meo
rū. Dñi q̄ in q̄t Moyses Gen. j. In p̄ncipio
creauit de? celū r̄ terrā. figuratiter exp̄nēdū
est. id est Joachīm patrē p̄gintis r̄ Annā ma
trē ei? omia em̄ i figuram p̄tingebāt illis. vs

Ufus
virge

Landae
parentes
Marie

ait apłs. j. ad Thoz. x. Sicut gcelū nobili⁹ ē
terra: ita pfectior est pater. qz est pncipiū
actiū qz mater que est pncipiū passiū. Et
ideo describit pñ celū factūz z postea terra.
celū aut dñr Joachim pater ei⁹ qz celestē. i. vir
tuosam habuit puerlationē. Sicut em celū
est luminosum: ita z ipe fuit illuminat⁹ lumi
ne grē: z doctrine legis dñine. Et sicut celūz
est pur⁹ z liber⁹ ab omni corruptōe vt dñr in p
mo de celo z mudo ita Joachim cast⁹ z mun
dus fuit: seruās fidē vxorū: ac nō miscens se
cū alia muliere vt filios haberet cū vxorēz
steril⁹. Celū quoqz dat pluriā abundantē tē
pore suo z Joachim vt vltimū est fmoē. j. h⁹
partē parte vltima. dabat abundanter elemo
synas paupib⁹. Terra aut significat Annaz
Nā sicut terra est infimū elementoz z subij
ctur influentie celi: ita ipsa humil⁹ erat z sub
iecta in gubernatione dom⁹ viro suo sicut ec
tebat fm dispositionē iur⁹. vt i. c. mulierem
xxiiij. q. v. terra stabil⁹ est in eternum: vt ait
Salomon Eccl. j. Et Anna stabil⁹ stans
z for⁹ fuit in sua sterilitate z nō turbulenta
vel murmurās ptra deum eo qz filios ei non
daret sicut multe mulieres faciunt murmu
rantes qz nō habeant qd eis nocuū ēct. Un
Valer⁹ maxim⁹ ait. Plurūqz id vort expō
scim⁹ quod nō obtinuisse meli⁹ foret. oratur
importuna mulierib⁹ infecūdis p filijs ha
bendis qz habiti aliquādo sunt cā pditionis
parentū. Sicut etiā terra attērit mult⁹ mo
dis z scindit ad fructificandū. ita et Anna
ieiunij⁹ vigilijs z alijs modis castigabat cor
pus suū vt subditū esset rōm⁹ Terra ergo vt
subditur in eodē. j. Gen. c. erat inanis z va
cua. quia Anna erat steril⁹ z infecūda vt ma
ius inde apparet miraculū z magnificētia
ex fecunditate ei collata. Et tenebre erāt sup
faciē abyssi: id est tenebre afflictionis z cosu
sionis erant sup faciē ipsi⁹ Anne z mariti sui
qz tanqz maledicti reputabant steriles fru
ctū generationis nō facientes. z pudor ēfemi
nis nuptiaz pmiū nō habere ppter qd primo
institutū est mrimoniū. ca. pudor. xxxij. q. ij.
Un Juuenal⁹ satira. iij. in q. pte rea tormen
tum ingēs nubentib⁹ heret. N. neque ut pa
rere z partu retinere maritos. puant em ste
riles mario munere mulier⁹ qd est parere et
partu pseruare. l. qrit in pñ. ff. d. edili. edicto
Quia g vt in fmonē p dicto paruit Joachiz
ad offerendū deo in templū accedēs cū ma
gno imp: operio ēreiect⁹. vñ domū p pfusio
neredire noluit. ppter qd Anna viri sui sola
tio destituta cū lachrymis deū exorabat p re

uersione viri sui. z remotōe hui⁹ opprobrii.
Jō subdit. Et spirit⁹ dñi ferebat sup aqz. i.
lachrymar ei⁹ ad pñolādū eā z exaudiendūz
vort ei⁹. vñ seqt. Dixit fō dñr. fiat lux. i. vir
go bñdicta. cur⁹ vira glōsa luce dedit feculo.
vt cantit ecclesia. Et facta ē lux. i. Maria tota
lucida ac sine originali pccō. Jō subdit. z dñi
fuit lucē a tenebz. Et hec facta fuit pma die. i.
in pmo grē tpe. Et sicut illi⁹ lucē creatio sol⁹
creationē pcessit. z fm siniam Petri lombar
di in ij. smaz. di. xij. Et ipa corp⁹ veri solis
formatū est. Sicut or⁹ beate fōginis veri solis
id est xpi formationē pcessit. z ex ipa ipse sol
iusticie format⁹ est. Jō ipa in q. Eccl. xxiij.
Ego feci in cel⁹ vt oriret lūmē indeficēs. Do
rest etiā alit expōn qd sup dicitū est de celo et
terra creata vt p vtrūqz figurē fōgo maria
diuersis respectib⁹. Primo em dñr celū syde
reum triplici de cā. s. ppter ornatū: mortū z effe
ctum. Prio rōne ornat⁹. Sicut em celū syde
reū est ornat⁹ varietate stellaz. sic Maria
diuinitate fōrui. Jō dñr Eccl. xliij. species celi
id est fōgis Marie glōia stellarūz. i. glōriosa
varietas fōrui. Sēdo dñr celū sydereū rōne
mor⁹. qz sicut celū sydereū omēs inferiores
celos secū fōridie circūducit. sic Maria om
nes scōros ad intercedēdū p nob secū adducit.
motor iur⁹ celi est tē qz in q. Aggei. ij. Mo
uebo celū z terrā z veniet desiderat⁹ cunctis
gētib⁹. Ipa g beata virgo tali motu agitata
mouet ad deū p feruentē amorēz. est em rota
dei de q dñr. Ezec. j. Quociqz ibat spūs: illuc
eūte spū z rote parit eleuabant sequētes euz
spirit⁹ em dñi erat in rot⁹. Mouet etiā ad
nos p cōpassionē. Un canit ecclesia. Illos tu
os misericordes oculos ad nos puerre. moue
tur qz ad filiū ipm p nob exorādū. mouet ad
angelos ipos ad nrm mister iū dirigēdo mo
uet ad beatos illos vt p nob orent exhortan
do. Et iō de ipa dici p illud Sap. vij. Qib⁹
em mobilib⁹ mobilior ē. Tercio dñr celū syde
reo z suis luminariū fra fecūdat. z i fructib⁹
multiplicat atqz i auro z argēto ac la pidib⁹ p
ciosis. Ita fōgo Maria totā ecclesiā illustrat
suis exēplis z fecūdat spūscū tonis. z fructi
ficare fac opib⁹ bonis z locupletat fōrui p
ciosis. z iō ipi tāqz sydereō celo dici p illud
Ps. lxxij. visitasti terrā z inebriasti eā mlti
plicasti locupletare eā. Jō Sēdo brā fōgo dñr
celū cristallinū qd factū est de aqz q sup celoz
st i modū cristalli soliditate. aq ei sūt cogitaci
ones z affectōes hūane q in nobis sunt flui
biles seu in beata fōgine fuerunt solidi: id est

Bermo.III. De natiuitate Marie

in bono firmate. Un Berni. i. fmo de nati
uitate hie inq. Neg em festiuis laudibz
natiuitas ei celebraret si no sancta nasceret.
id est in bono firmata. Iste etia aque fuerit
trasparens et lucide. qz p illas dei gl'am ita
ebat et preplabat. iura illud. j. ad Lhoz. iij.
Nos aut reuelata facie gl'am dñi speculan
tes ec. Tercio d: celū empyreū triplici de
ca. Primo ppter ineffabile claritatē. sic em il
lud celū est lucidissimū: ita ipa tota lucet et
splendor plena ē. Un Apo. xij. d: Signū
magñi apparuit i celo mulier amicta sole et
luna sub pedibz ei⁹ et i capite ei⁹ corona stella
rū duodecim Quia g est lucida a pre inferio
rū. iō d: q luna est sub pedibz ei⁹. et qz est cla
ra a pre superiori. iō d: q in capite ei⁹ erat coro
na stellarū duodecim. et qz erat resplendens a
pre medio. iō d: amicta sole. Secdo d: celum
empyreū ppter capacitatē. sicut em nō p exco
gitari aliq loc⁹ maioris capacitatē qz celūz
empyreū nec aliqua creatura pōt inueniri
maioris charitatē qz maria q fuit tāte capa
citate vthabitatio dei facta sit et deū in vte
ro suo portauerit. Un canit ecclesia. Tu quez
celi capē pōterat: tuo gremio pculisti. Ter
tio d: celū empyreū ppter sublimitatē. sicut ei
illud celū est sublimi⁹ oibz alijs. sic ipa ē sub
limior oibz creaturjs. Un de ipa p dicit illud
ps. viij. Eleuata ē magnificētia tua sup celos
scz nō sōli materiales: scz etiā rōnales et ires
leuales. i. scōs gēs et angelos. Virgo igit
bndicta illd celū de q inq d: Jsa. lxxij. Le
lum mihi sedes est. Et Job. xij. Dīa q sub ce
lo sunt mea sē. de celo pulcerrimo egressus
est d: Un canit David ps. xviij. Assummo
celo egressio ei⁹ et occurus ei⁹ vīqz ad sūmū
ei⁹ Et h est qd inq apls. j. ad Lho. xv. Pri
mus hō de terra terren⁹. scdus hō de celo cele
stis. Altitudinē aut h celi et ei⁹ excellētiā nō
pōt human⁹ anim⁹ pscutari. Un Sap.
ix. ait Salomon. Que in celis sunt qd inue
stigare: qd dicat null⁹. Tercio etiā terra ipa
d: bndicta. Prio qz licet terra oim elemen
torū sit infima. est tñ p oibz elemētjs magis or
nata sic brā dgo p oibz scōis fuit magis infi
ma p humilitatē: scz tñ magis ornata p fructū
varietatē. infima sē vocabat Luc. j. dicens.
Respecte humilitatē ancille sue. scz fructibus
ornatā se oñdebat dices Eccl. xxiij. In me
gra omīs vite et fruct⁹. Nec est illa terra quā
visitauit d: et oimibz fructibz ornauit. Lul i
quit ps. Visitasti terrā et inebriasti eam rē.
Secdo d: terra: qz licet terra videat in supfi
cie respecta int⁹ in pñner pñcios auz scz et ar

gentū ac lapides pñcios Sic brā dgo vide
bat extera respecta et in int⁹ pñnebat celestes
thelauz. i. dei filij. Jō de ipa inq David ps.
xxij. Dis gl'ia ei⁹ filie regis ab int⁹. Tercio
d: terra: qz licet terra sit mltiplr attrita: ē tñ
firmiter stabilita. Sic brā dgo licz fuerit at
trita in xpi passionē p dolore: sic ei pñdictum
fuerat Luc. ij. p Symeonē dicentē. Et tuaz
ipsi⁹ aiam pñalibit gladi⁹. tñ fuit fortis per
stantē fidē. Jō Eccl. j. d: Generatio pre
rit et generatio aduenit terra hō in eternum
stat. nā generatō multoz pñit a fide xpi: ge
neratio aut latronis et ceterionis venit ad fi
dem. terra hō. i. dgo Maria in eternū sterit
qz fidē ip seruauit. Ipa g benedicta mar dei
est terra bona bono semine seminata: secūda et
ad germinandū apta. Primo est terra bo
na. Bona em terra cognoscit fin Virgiliū
geo: gicoz. j. p colore. qz nigredo attestat bo
nitati terre Un coit d: La terra negra salo
bono formēto. ipa aut dgo habuit nigredinē
humilitatē. Un ipa canit Lan. j. Nigra sū
sed formosa. Nō q diuinitatē ad feruore sol
efficit niger et decolorat. Lū igit xps qui est
ver⁹ sol nonē mensibz in vtero gēinis fuerit
nō est mix ipam nigrā et humilē fecit et ipsam
ab omī colore mūdano decolorauit. Jō ipsa
dicit Lan. j. Nolite me cōsiderare qz fusca sū
qz decolorauit me sol. Secdo cognoscit bona
terra p sapore. qz si gleba terre aqua spargat
et ad gustū ponat. si est dulcis est bona: si ē sal
sa: est malo. Un Virgili⁹ vbi sup ait. Sal
sa aut tell⁹ et que phibent amara frugibus
infelix. Beata aut dgo fuit dulcis et suauis
Un Lan. vij. ait illi celestis spōsus. Pulcra
es amica mea: suauis et decora. Et Berni. in
quodā sermone inquit. Quid ad Mariā ac
cedere trepidas hūana fragilitas? nihil au
sternū i ea reperies: nihil terribile. tota sua
uis est: et oibz oia scēa est: et oibz mīsedie sinū
aperit: vt te pulcritudine ei⁹ accipiat vniū
si. Secdo pñcipaliter dico q beata dgo
fuit terra bono semine seminata. Nā deus in
agro vteri sui seminauit semē eternū antiquū
et nouū. i. diuinitatē que est eterna. carnez fi
lij sui que est antiqua id est ab Adā pducra.
et anima ei⁹ q de nouo fuit creata. De his tri
bus seminibz tāqz ex tribz farinis factus est
ille panis celestis: q inquit Job. vij. Ego sūz
panis viuus qui de celo descendi. Istud figu
ratum est Berni. xviij. vbi Abrahā id est d: p
dixit Sare id est virgini Marie. Accelera
tria sata farine commisce: et fac lubanericos
panes. Tunc enim Sara. id ē. virgo Ma

Terra
bono

Terra se
minata

Maria
celū em
pyreū

Maria
celū em
pyreū

Maria
terra

Maria
celū em
pyreū

Terra
fecunda

ria eria fara farine cōmiffant. qñ rpn̄i exiften
tem in his tribu fubftantijs de fuis vifceribus
generant. ¶ Tercio dico q̄ ifta terra fuit fe
cūda. bona ei terra generat fructū trigefimū
melior ſexageſimū optima centefimū. vt ha
bet Mat. xij. r. Mar. iij. Iſtū aut̄ triplicē
fructū terra ſignat. prulit. ipa em̄ fuit nupta
r. ſic prulit fructū trigefimū. fuit vidua et ſic
prulit fructū ſexageſimū. fuit q̄ ſgo ſgūuz
r. ſic prulit fructū centefimū. de q̄ d. Ben. x.
vj. Semianit Iſaac. i. de in terra illa id eſt
in ſgūne Maria r. inuenit cēcuplū. hec igit̄
tur bñdicta ſgo figurata fuit i illa terra op
tima r. fructifera fūctis lacte r. melle quāpm̄
ſit de? populo ſuo. Ezo. iij. Nec eſt illa terra bo
na bñs irignū ſup? r. inferi? quā Zaleph:
id eſt de? dedit filie ſue. ecclie in dorē p pecu
liari poſſeſſione. Joſue xv. ¶ Quarto dico
q̄ ifta terra eſt ad germinādū apra. de q̄ Iſa.
xlv. d. Apiaſ terra r. germiet ſaluatore. hec
eſt illa terra de q̄ dixit de? Ben. j. Germiet
terra herba virentē r. facientē ſemē. r. lignūz
pomifex facies fructū iuxta gen? ſuū. Lūul
ſemē in ſemēpo ſit ſup terra. ipa em̄ beata ſ
go germinauit herba virentē ſanc̄az cogita
tionū r. meditationū r. flores ſeructū deſide
rioz r. fruct? pfectaz opationū. r. lignū vite
in medio padū. ei? q̄z ſemē remāſit ſup ter
ram. exterior? exemploz iuxta q̄ alij poſſunt
fructificare p imitationē. Hec eſt illa terra
de q̄ inq̄t Dauid ps. lxxxiij. Dñs dabit be
nignitatē. r. terra noſtra dabit fructū ſuū. ſ.
ſaluatore mūdi. Et h̄ eſt qd̄ p̄dictū fuit Iſa.
iij. vbi d. fruct? terre ſublimis. De hac eti
am terra intellexit idē ps. dñi de deo ait. De
ratus eſt ſalutē in medio terre. i. ſgūis glorio
ſe. Hec eſt illa terra in q̄ delem? opari p deu
otionē: q̄ vt inq̄t ſapies Prouer. xij. q̄ operat̄
terrā ſua ſaturabit panibz. i. ſolatioz ſpū
alibz. Jo vnicuiqz noſtrum inq̄t Moyses:
Deut. vij. Bñdicas dño deo tuo p terra op
tima quā dedit tibi. Hec in quā eſt illa terra
bñdicta quā de omniū grāz ſuar pſtantio ir
rigauit. de q̄ intelligi pot̄ illud ad Rom. vj.
Terra ſepe ſup ſe vementē bitens imbrē acci
pit bñdictōem a deo. Hec eſt illa terra quāz
de? ſua habitatioe illuſtrauit. de q̄ Iſaie. vj.
d. r. plena erat oīs terra maiestate ei?. Hec
eſt illa terra de q̄ ſapies Prouer. iij. inquit.
Dñs ſapia fundauit terrā Hec eſt illa terra
que pepit eterna r. ineffabile veritatē ſm il
lud ps. lxxxiij. veritas de terra orta eſt. Hec
eſt illa terra quā bñdixit de? Lūi inquit Da
uid in p̄dicto ps. Bñdixiſti dñe terrā tuam

¶ Poſſeſt etiā exponi illud. In p̄ncipio crea
uit de? celū r. frā vt p celū qd̄ icorruptibile
intelligat aīa ſgūis q̄ a deo creata ab omni
petō fuit incorrupta. r. p terrā intelligat a? cor
pus mortale a parentibz ppagari. r. ſm h̄ ex
poni pot̄ illud Prouer. xxv. Celū ſurſum. et
terra deſum. Quia ſo vt riqz hoz excellē
tiori mō de? p̄didit q̄z vñqz aliqua creaturā
q̄z p̄mū celū r. p̄mā terrā. Jo h̄ i ſpū videns
Iohes euāgelista inq̄t Apoc. xij. Vidi celū
nouū r. terrā nouā. Et q̄z brā ſgo nō ſolū in
aīa: ſz etiā in corpe fuit beatificata. r. grā dei
plena. Jo inq̄t de? Diere. xij. Celū r. terrā
ego impleo.

¶ Pars ſcda h̄ ſmōis q̄ d. p̄nunciatois
Nquit Bern. in epla ad lugdunen
ſes. Qd̄ paucis mortalibz eſt p̄ceſſus
ſas nō eſt credere tāre ſgūni fuiſſe de
negariū. quo p̄ſuppoſito q̄ natiuitas brē ſgū
nis debuerit p̄nunciari. parz ſi attendat̄ p̄mi
nentia ipſi? ſgūis ad illos q̄ fuerūt p̄nūcia
ti. Nam p̄ angelū fuit nūciat? mri Iſmael.
vt habet Ben. xvj. Et Iſaac patri et matri.
Ben. xvij. r. Samſon vt riqz parēti. P̄io
matri cui dixit angel? Judicū. xij. Seruil
es r. abſqz liberis ſz p̄cipies r. paries filiū rē
Sedo fuit annūciatus patri ſuo Danie.
Judicū. xij. Joſias quoqz p ppham fuit p̄nū
ciat? iij. Reg. xij. Jacob q̄z r. Eſau fuerunt
p̄nunciari diuino oculo. Ben. xxv. Et Jo.
patri ſuo Luc. j. Si ſi ſi fuerūt p̄nūciari
nō eſt dubitandū qñ etiā brā ſgo fuerit p̄
nunciata q̄ ſortior eſt? debebat Samſone in
p̄ſternedo hoſtes inferiorē. Sublimior iſa
ac in meditatione r. cōtemplatione. Iſmaele
fecūdiōz: q̄ r. ſi ille duodecim p̄ncipes gene
rauit Ben. xvij. Maria p filiū totū mun
dū ad vitā grē p̄duxit. Feruētior in obſer
uatiōe mādator Joſia. r. immūtor Jacob ab
omni petō. ac Joſe ſanctior. r. oī ſerute ſecun
dior. Debut ḡ vt inq̄t Anſelm? in li. de con
cep. ſgū. c. ij. p̄nūciari p angelū ſicut r. factū
fuit. Dicit in li. de infantia ſaluatois. Si
em̄ de? p̄ſuauit mittere angelū p̄ mīnoribus
negocijs. ſicut Thobie Raphaelē ad curari
onem infirmitatē. Thob. ij. Et Habielem
ad liberatōz captiuoz Daniel. ix. Et Mi
chaelē ad expugnādū inimicos. Apocal. xij.
multo mag? p̄gruū fuit p̄nūciari natiuitatē
ſgūis bñdicte. que p̄ceptura erat illū q̄ ve
niebat curare infirmitates. liberare captiuos
r. hoſtes expugnare. q̄ dixit Iſa. lxj. Sp̄s
dñi ſup me vt mederer contritos corde et p
dicarem captiuis indulgentiam r. dñe vltio

Sermo.III. De natiuitate Marie

Quis a
ga⁹ pnu
clauit

ris domino. ¶ Si aut grat⁹ q⁹s angel⁹ fuerit
ille q⁹ p⁹ m⁹i br⁹e h⁹gis annuclauit ei⁹ nati
uitate. R⁹nder mag⁹ Bartholome⁹ p⁹issans
in li⁹ br⁹e h⁹gis. f⁹uctu. vi. q⁹ licz scriptura sacra
de b⁹ssimam n⁹ faciat m⁹entione. t⁹n coiter te
net q⁹ s⁹uit gabriel angelus vel alius ei⁹ e⁹qlis
q⁹ s⁹uit Gabriel ortu Joh⁹anis annuclauit
Luc⁹. i. a fortiori credendu⁹ est eu⁹ annuclasse
ortu Marie. ¶ No⁹ solu⁹ aut⁹ deus fecit n⁹ucia
¶ r⁹i natiuitate h⁹gis parit⁹ i⁹ mari⁹ eius. q⁹z etia⁹
p⁹ multa tempa ann⁹ fecit illius ortu⁹ p⁹dic⁹i ei⁹
am⁹ q⁹ g⁹ntib⁹ p⁹ fuerunt Sybille⁹ z ali⁹ de q⁹
p⁹us plene satis dixi in p⁹ma p⁹erofari⁹ fimo
n⁹us. l⁹ix. xliij. p⁹re vi. P⁹redixit etia⁹ de illa ma
g⁹no inter astrologos Albumasar. li. viij. i.
roducutu⁹ in astrologia. c⁹in⁹ dicta p⁹ranleo
abbeatis. ¶ Voluit q⁹z de sue m⁹ris natiuita
tem p⁹ suos p⁹phas p⁹nuciari. Si em⁹ vel scri
p⁹ui est Amos. iij. no⁹ facier d⁹ns y⁹b⁹a nisi p⁹us
reuelauerit. l⁹ec⁹ti s⁹ui ad suos suos p⁹phas
p⁹scito credendu⁹ est q⁹ no⁹ fecerit hac⁹ h⁹gine⁹ na
li q⁹ s⁹ui p⁹us excellencia ei⁹ annuclauerit p⁹phis
suis. Jo⁹ Job. xviij. d⁹r. In manib⁹ abscondit
luc⁹ z te ad annuclatu⁹ am⁹ico suo Quia ex re
p⁹siderandu⁹ est q⁹ntu⁹ ex⁹lauerunt scri⁹ p⁹phete
q⁹ intellexeru⁹ h⁹gine⁹ debere nasci p⁹ c⁹in⁹ p⁹ri
erit ab eterna d⁹mnar⁹oe liberadi. De ipa⁹ q⁹
o⁹s p⁹ph⁹e d⁹ixeru⁹ t⁹ p⁹mo q⁹ debere descende
re sem⁹e David. d⁹ntid q⁹ xps ab ea nat⁹ fuit de
se⁹u⁹ h⁹is David f⁹im⁹ c⁹agn⁹e. vt at⁹ ap⁹ls ad Ro⁹.
p⁹phetauit I⁹asas. xj. sui libri. c. di. Eg⁹re
dict⁹ h⁹ga de radice iesse re. S⁹co q⁹ appella
r⁹ Mar⁹ia: p⁹dict⁹ Moyses Ben⁹ i. d⁹r. L⁹g
gregat⁹os q⁹z aq⁹z appellauit maria. L⁹gre
gatis em⁹ oib⁹ gratis sc⁹roz i⁹ vnu⁹ locu⁹. l⁹ez in
aiam h⁹gis. appellauit ea⁹ Mar⁹ia. i. mare g⁹
tiar⁹. Dia em⁹ flumia i⁹rat⁹ mare: z mare non
redudat. Ecce. i. id est o⁹s g⁹re i⁹rat⁹ Mar⁹ia
z in ipa⁹ no⁹ redudat i⁹ sup⁹bia. i. d⁹r: maria me
dia. p⁹ducta no⁹ co⁹rupta: q⁹z ip⁹ aucta est in s⁹
m⁹ib⁹. Et p⁹e d⁹icit sc⁹ns Bernard⁹ d⁹r. i⁹ fimo
ne s⁹co de noie h⁹gis add⁹s. Redu⁹dar t⁹ in
nos mare largiat⁹ diuic q⁹z de plenitudine ei⁹
accepim⁹ o⁹es. i. p⁹nti gram⁹ z i⁹ futuro glori⁹am
¶ Tertio q⁹ debere co⁹cipi sine originali p⁹co:
p⁹phetauit David ps. xlv. d⁹ices. Adinuabit
ea⁹ mane diluculo. i. i⁹ p⁹mo in i⁹stari accep⁹ro
ma⁹ ne p⁹ccm⁹ corrupat. Quarto q⁹ debere i⁹
pleri i⁹psu⁹co z i⁹stanciar⁹ p⁹phetauit Da
uid ps. xlv. d⁹ices. flumis impetus lenificat
i⁹stancie⁹ d⁹nti lenificauit e⁹terna culu⁹ sinu⁹z at
e⁹istans. ¶ Quinto q⁹ de natiuitate ei⁹ letari de
beret p⁹ri q⁹z i⁹stus z t⁹imes d⁹nti. z ali⁹ p⁹ph⁹et
ma⁹ime fideles z t⁹emori. P⁹phetauit id⁹z

David ps. xcvj. di. Lux orta est in te: et rectif
corde leticia. Sexto q̄ debet et tēplo p̄ntari
p̄phetari fuit p̄ figura. ij. Paral. v. vbi dī.
Intulerūt arca federis dñi in locū suū. i. ad
oraclū tēpli i scā sctōz. Septio q̄ ibi debet
bar cibari habet Isa. lviij. vbi dī. Sustollā
te lup altitudinē terre. ⁊ abito te hereditate
Jacob p̄ris mī. Un ip̄a poterat dicere illud
Thob. xiiij. Ego cibo ⁊ potui inuisibili q̄ ab
hostibz videri nō p̄t vroz. Octauo q̄ debet
de p̄soliari hī figura Thob. viij. vbi p̄i brē
q̄ginis dixit angel⁹. Noli timere dare illaz
isti. hūc em̄. Joseph tūmētē tū debet p̄mne
filiā tuā. Nono q̄ de p̄soliō debet p̄cipet
parere filiā dei: hī Isa. vij. Ecce q̄go p̄cipiet
⁊ pariet filiū: ⁊ vocabit nōm ei⁹ emanuēl
q̄ est interpreti nobilicū dī. Decio q̄ debet esse
q̄go i eternū: p̄phetari dī Eze. xliij. vbi iqr
p̄p̄ha. Uidi porā i domo dñi clausā ⁊ dī
iē dñs ad me. porta hē clausa erit i eternū
zē. Undecio q̄ de suis sanguibz vestiret tū
hoiez lacū habet Piere. xxj. vbi dī. No
iū faciet dñs sup terrā: femā circūdabit vi
rū. Duodecio q̄ amari debet a celesti p̄soli
p̄p̄ hūilitatē hī i figura Ben. xxi. vbi Lya
vroz iacob dixit. vidit te hūilitatē meā. nūc
amabit me vir mē. Ipa autē b̄dicta q̄go i
q̄e Luc. j. Resperit hūilitatem acille sue zē.
Tredacio q̄ visitare elizabetē ⁊ zachariā vi
rū ei⁹ sacerdotē i figura hī. iij. vbi dī.
Mulier sumamitē p̄fecta vēit ad hellicū. De
cimo q̄to q̄ citare debet carici. p̄ figura p̄
p̄hetari ē Eto. xv. vbi marīa soror aarō ceci
nit dices. Latē dñs glōrie zē. Decio q̄to
q̄ debet amō edere p̄mū q̄ ēē ver⁹ melli
as hī Isa. ix. vbi dī. Paruū nār ē nob: s̄ fi
liū bār ē nob: ⁊ vocabit nōm ei⁹ admirabilē
p̄siliari: ⁊ fort⁹: p̄i futuri s̄cti. p̄nceps pacē
fm̄ at trāssatōz q̄aldata hī ⁊ vocabit p̄ma
nē i s̄cla mēssyas. Decio sexto q̄ p̄cipiē d
p̄turiēdo ip̄m n̄ admitteret q̄gitatē hī Isaie
vi. vbi dī. Aliq̄ p̄ruriet p̄pit zē. ⁊ Lan. iij.
Dī ⁊ celusis fons sigē amissioes sue pad
sus Decio septio q̄ a mag⁹ gētilibz debet vi
sitari ⁊ p̄soli p̄ ab eis adorari hī Thob. xiiij
vbi dī. gaudebūt i ea oēs reges t̄e adorāte
dñm dēū dī. Decio octauo q̄ a pastoribz de
tebar visitari. hī Piere. vj. vbi dī. Veniēte
ad pastores zē. Decimo nono de filiū sui ad
plū deducto. hī i figura. i. Rj. vbi dī. Ad
duxit p̄uez i domū dñi Tricesimo de filiū a
misiōe. Thob. x. cepit p̄stari valde ipe ē
vroz ei⁹. ⁊ cepit ambō s̄li herē eo q̄ statuto
tpe nō reuēteret fili⁹. Tricesimo p̄mo de ei⁹ iūq̄

tiōe. **Thob. xj.** Vidit mī a lōge z cognit fili
um zc. Uicelimoledō de diaboli pstratiōe
Ben. iij. inq̄r deus diabolo. ipa pteret caput
tū. Uicelimoledō de vite cōmedatiōe. **Ju-**
dith. xv. In gl̄ia hierl̄m. tu leticia iſrl̄. tu ho
noſificatiō ppl̄i nri. Un ipa dicere potat illd
Job. xxvij. Nō repēdit me cor meū i oi vi
ta mea. Uicelimoledō de ei⁹ ḡioſitate. Ben
xv. c. inq̄r de. Sulpice celū z nūera ſtellas ſi
pores. Qd̄ exponit m̄gr Bartholo. piſanus
vbi ſ. fructu. ij. Sulpice celū. i. mariā. z nu
mera ſtellas. i. gr̄as z dona ei⁹. Un ipi dicit p̄
illud **Hester. xv.** Amabil̄ es tu. z facies tua
plena gr̄az. Uicelimoledō de ei⁹ exaltatiōe
ſup choros angloz h̄i p̄s. xliij. Altit̄ regī
na a terr̄i tuis i veſtitu deaurato circūdata
varietate. Un d̄ illa dicit p̄ illd. ij. pal. xvij
Facite ſc̄ei infinite diuitie z m̄lta gl̄ia.

Pars tertia h̄i f̄monis q̄ d̄ exultatiōis
Lra ea que dicta ſunt in p̄mo f̄mo
ne h̄i p̄s. p̄tertia poſſum⁹ ſide
rare q̄rū gaudiū fuerit i celo de oz
tu h̄i p̄s. ſanctiſſime puelle. Et p̄mo q̄rū ga
uilius fuerit **Gabriel** angelus q̄rū de h̄i ſecre
tum ei reuelauit. z miſit eū nunciū p̄i z m̄i
ei⁹. Quis enarrare valeat q̄ntas gr̄as egit.
q̄rū ad tā mirabile op⁹ pelegerit. q̄rū celerit̄
z cum q̄ta leticia ad parētes ſgis puenit q̄
iocūde fuit viſus p̄ agmīa angloz tranſire.
atq̄z alijs angel̄ reuelare. poſtea ſo q̄s ſgis
ipſi natiuitatē nūciant rediens ad celeſtia
q̄s magnū gaudiū z tripudiū factū ē ab om
nibz angel̄ cū intellexiſſent mariā natiuraz
ipoz d̄naz futura. cū fructu eoz reparāda
erat ruina. hoſtūq̄z capita p̄terēda. Sz qd̄
dicem⁹ de leticia qua i die natiuitat̄ h̄i puel
le angli fecer̄. Indubie em̄ vt inq̄r magiſter
Bartholome⁹ p̄lān⁹ vbi ſ. fructu. x. creden
dū ē anglos natiuitati br̄e ſgis iterfuiſſe. qz
om̄e ſile appetit ſibi ſilē. z ei zūgū z ſociat̄.
Ecc̄i. xij. Quia ḡ totū qd̄ i maria erat ad eo
rū redūdabat gr̄az z leticiā. Jo arbitro. de
oibz br̄oz angloz ordibz copioſaz m̄ltitudi
nē de celo deſcendiſſe. q̄ ſpōſe et̄ni reḡi naſcenti
ois gener̄ muſicoz dulciſſimū ſonitū facie
bant. ſuauiſſimaz carmīa cū mellifluis z in
effabilibz melodijs decābāt. Que ipa bene
dicta puella audiēs z itelligēs. qz viſuz rōis
habebat. magnā dulcedine z ſolatiōz ſentie
bat. Quid dicem⁹ at de ſolatiōe quā habue
rūt parētes ei⁹. p̄fecto hūanis n̄ p̄t exp̄mi ſo
bis. Gaudebat em̄ p̄mo qz cernebāt adimple
rū qd̄ p̄ angelū eis fuerat nūciatū. Secdō qz
de opprobrio ſterilitat̄ erat liberati. Tercio

qz accedere poterāt ad tēplū z ſua mūera q̄
alijs offerre. Quarto qz tā mirabili dono fu
erāt ditati. Si em̄ vñū puū inuulſulū tri
buit gaudiū accipiēti. c. j. ſignificū. i. quibz
cau. ſeu. amir. i. vñū ſeu. q̄tomaḡ. tā ſingla
re donū filiatiōis. Nihil nāq̄s h̄i parētes ḡ
ti⁹ filijs q̄s maḡ diligūt q̄ ſeipos. i. iſtī qd̄
in ſi. z ibi glo. ff. qd̄ mer⁹ ca. l. liberoz. i. ſi. d̄
ſb. ſi. z rō ē. qz in p̄ez z filiū nō ē differētia
nīſi i ſolonoie. l. i. ſuis. ff. de libe. z poſt. Q̄ ſi
beata Anna q̄ h̄ac b̄ndictā puellā pepiſit. dic
queſo q̄rū dulcedinis in ei⁹ parturitōe p̄ce
piſti z ſenſiſti. Si em̄ tāta i te m̄re Johānis
fecit d̄ns. p̄fecto plura in m̄re m̄ris ſue p̄ge
Nōne Maria plena gr̄a te ampli⁹ ḡitica
n̄re. ſc̄ificata reſc̄ificauit. illi umiata te illa
minauit. in gr̄a firmata te i bono roboꝛauit
ad bonū inclinata te ad ſc̄itutes icl̄iauit. cor an
geloz agminibz vallata te relectauit. diuina
dulcedine recreata te ſolatiōibz repleuit et
m̄rē tuā ad celeſtia eleuauit. ſi maria ſuo ad
uētū z filiū exultare fecit **Johes**. q̄rū maḡ tu
am aīaz gaudiū repleuit. Q̄rū intellexiſti
tū illumiat⁹ fuit atq̄z iſlamat⁹ affect⁹ n̄ ſolū
cū illa i vtero geſtabas. ſz etiā poſt ei⁹. totum
cū illū i brachijs geſtabas. amplexibz ſoue
bas. atq̄z lacte tuo nutrebas. ſi ſara de ſara.
Lyā de filijs Annaq̄z de ſamuele gaudebat.
p̄fecto excellētiōi inuolatiōe tu exultabis d̄ ſi
lia tua meliore ac ſanctiore. z in oēs puellā
b̄ndicta a p̄ibz figurata. z a p̄p̄is p̄nūciā
ta. q̄ ſpūſcō repleta te ſz m̄rez ſua repleuit.
ſicut **Johes** ſua genitricē **Lu. j.** Sz qd̄ di
cem⁹ de p̄re ei⁹ **Joachim**. p̄fecto ſecogitabi
li gaudiū letabāt. atq̄z infinitas deo gr̄as ce
hibebat qz tā nobil̄ filia ei eēt donata. Et qz
qd̄ p̄ibz antiq̄s erat p̄miſſū i ſe videbat ad
implerū. Gaude igit̄ p̄ **Joachim** cū filiam
habeas q̄ dom⁹ **Dauid** honozat. p̄ficiat⁹ z eral
tatur. **Lu. j.** cū filia tua oīm ſacta i peratice
ſecure puoca celū z terrā z oēs creaturas vt
tecū deū laudēt. Decāta igit̄ ſpūſcō plenus
cū eadē filia tua illud dulciſſimū canticum
Luc. j. deſcriptū dices. Magnificat anima
mea d̄nm zc. Quia fecit mihi magna q̄ po
tens eſt. Si em̄ merito filij ſui **Zacharias**
replet⁹ fuit ſpūſcō. vt h̄i **Luc. j.** p̄fecto ei ſi
lia tua **Johāne** generoſior. z ſpūſcō magis
repleta te diuino ſpū repleuit z inuolatiōe.
Et tūc verificatū fuit i te illd̄ **Prouer. xxiij.**
Exultat gaudiū p̄ iuſti. z q̄ ſapientē genuit
letabit in eo. Br̄e ſz ſḡini d̄ici poterat illd̄
qd̄ in p̄dicto. c. ſequit̄. i. Gaudeat p̄t̄m e
m̄ tua z exultet q̄ genuit te. Ad h̄ etiā applū

Gaudi
um d̄ na
tiuitate
ſḡinis

B

[illegible]

Decadē excellentissime atq; pulcerrime
ſiginis natiuitate. Sermo quart⁹

Ideis noua

lux oriri visa est: gaudiū bonor
z tripudiū apud oēs populos
vires atq; puicias. Hester. viii

Licet omnes q^uant^u h^uic iⁿ gra^{tia} dei no^uic lux nuncu^p
p^{er} se quib^{us} inq^uat d^{omi}n^us Mathth. v. Vos estis
lux mundi. Un^{de} Prover. iij. d^{icit}. Iustus semi
na quasi lux iⁿ splen^{di}ore procedit z^{er} crescit v^{er}o
ad p^{er}fectu^m die^s. Et ap^{osto}l^us. j. ad The^{ss}. v. omib^{us}
bonis ip^{si}an^{ti}s die^s. Omnes siq^u lux est^{is}. In
beata ^go^g Maria excellentiori m^odo lucis no^u
demonstrat^{ur}: que omnes sanctos claritate p^{er}cel
lit. Verba em^{en} generaliter plata debent veri
ficari iⁿ excellentiori z^u sublimiori significati
one^e. j. q^{uod} iⁿ p^{er}petuu^m. ff. si ager veci^{ti}. vel em
p^{ro}bi. p^{er} c. i^{bi} noⁿ. Et ita intelligi p^{ri}llud E^x
c^ol^uxiij. Lux lucet iⁿ par z^u dies die^s. De ip^{sa}
em^{en} d^{icit} Sap. vij. L^uador est lux eterne z^u iⁿpe
culi sine macula. Sp^{iritu}edo: em^{en} d^{icit} q^{uod} iⁿ p^{er}u^m
puritate m^{er}itis. z^u iⁿ speculi sine macula q^{uod} iⁿ p^{er}u^m
ad honestate carnis. T^uta em^{en} erat honestas
iⁿ p^{er}u^m iⁿ speculi omio^s q^{uod} ab omib^{us} iⁿspicientib^{us}
repellebat umio^s mor^u iⁿ honestos. Un^{de} ipsa
g^og^o d^{icit}ere potest illud Job. xij. Lux vult^u
mei noⁿ cadebat iⁿ terra. ¶ Recte aut^{em} ipsa gl^{ori}a
z^u dei mater lux vocat^{ur} multiplici ex^{te}ra. P^{ri}o
q^{uod} sicut lux habet iⁿ substantia sua puritate
iⁿ s^uipa claru^m iⁿ omⁿi modo puritate. Unde i
eod^{em}. vij. Sap. c. subdit. Uap^{or} est em^{en} s^uu^m
ris z^u emanatio quedam caritatis ei^{us} s^uu^m
ceta. Et id eo n^{on} iⁿquinat^{ur} iⁿ ea iⁿcurrit

Seco qz sicut lux oia corpora excellit sua v
gnitate. Dicte Aug. in quoda fmo. qz iter
oia corpora lux pmi loci tenet. sic bra xpo om
nia creata excedit sua nobilitate. Jo Sap.
vij. dr de ea. Sup oem dispositioem stellaz.
id est angloz et scotoz. luc copata iuenit po.
Tercio. qz sicut lux omibz se cōcat et mox vr
oiaur p orbem diffundit. sic beata xpo omni
bus beneficia sua imparrit. et se ad lubuēdū
dum eis semp exhibet parata. Un Sap. vi
dr. Preoccupat eos qui se cōcupiscunt vte
prior illis ostendat. Et Eccl. xxj. de implora
ti auxilii est. Desinabit illi quasi
mater honorificat. Quarto qz sicut lux om
nia clarificat sua pulcritudine dicte ambro
sio in quoda sermone. qz lux facit vr cetera vt
sibilia appareat pulcra et laude digna. Ni
hil em videt nisi in lumine. vr dr. in. de aia
Sic beata xpo sua illustratio et illuminari
one facit opa nra i aspectu dei esse gratiosa et
glia digna. Jo de ipa die pōt illud Luc. ij.
Aumē ad reuelatoz gētiū et glaz plebis tue
ist. Et ad b. etia applicari p illud quod ait
apls ad Eph. vj. Omē qd manifestat in lu
mine. ¶ Quinto qz sic mediāte luce cernim⁹
p qua via incedere debeam⁹. sic mediāte xpi
ne bñdicta cognoscim⁹ qz trinare ad celeste pa
triam puenire valeam⁹. Jo ipi dicere pflu
mus illō ps. xxvj. In lumine tuo videbim⁹
lume. In nativitate em ipi xpi significati sunt il
lud Jsa. ix. Ppls qz sedebat in tenebrz vidit
lucē magnā. abulāti i regioē ombre mortz
lux orta ē eis. De nāqz ipi xpi nati dū
rit illō Jsa. xlij. vadi te i lucē gētiū vr apias
oclos cecoz. Serto appellat lux. qz sic lux ē
delectabil ad vidēdū. i. letū poiez reddēdū. iuz
illō Psal. xv. lux odōz letificat aiaz. et Eccl.
vi. Dulce est lumen et delectabile oculi vidēre
solē. Et alibi dr. qz lucē caritas maximā et de
lectabile cōmoditate pter inhabitātibz tuo
mos. vr pbat p. l. pmi. in fuff. si vluiff. p. et
in. l. si is qz binas. ff. de fuf. Eōtrario pō sub
tractio lucē maximā dar icōmodū icarceraz
l. j. C. d. custo. re. Ita ista xpo pulcra. qz vt
figurative scōptū ē Sap. vij. fuit lux specios
o sole formositate sua n solū hoies et anglos
sz etia ipz xpi letificauit. Et subtrahit lux da
ritas et gre nob i hac valle miserte icarceraz
maximū dispēdū facē Jo n solū nobis et clari
tate iuveni desideram⁹. sz etia celestz fuf. pōs
b affectas inqz illi Ean. ij. c. oñde mihi facie
tua. sonet vox tua i auribz meis. vox em tua
dulcis et facies tua decora nimis. Et Ean. iij.
itez ait. Quā pulcra es amica mea qz pulcra

Lucy cō
moditas

Sermo. III. De natiuitate Marię

Enagelij autem agelium in his scribitur super eos: pñt eē ple
ste in lau casuſum Aliter ſu. vñ. Una q cū dñia nra
dñi mari nobis vocata ſit i pcculũ t exēplũ ſolus fi
am tē de dñia vñ enagelij laudare de talibz
pñt rñt rum appetit iordina: vñ abulũ ē multu
dine apēdē. Alia cē ſēpturē ſufficit b p locum
a minoſ inſerre q qd tōnitaris vñ pulc
rudine in aliquo ſcōz fuit. h i pā minim
vñ dñitē? deſuſe. Un ſēptura magi laudat
cā hor tractat luppedno qz dñetē? expli
do. Z accēdo em p reuerētia regulā nob tract
dit inſallibilē q qd qd boni vñ laudis i aliq
fuit. hē ipā nō opozet dubitari. nec i qñt
ñt venire debeat qd nefas ē dubitare vñ p
ta. in. l. romiciuſ labor. ff. de reſta. t ubi glo
vñem nulla eſt dubitatio. l. ſi ſignatua eſt
ſēptura. j. ſi. ff. ad muni. facit. ff. de capti. e
poſſit. reſpoſitum in iñ. q. ſi. t de cōdi. inſti. l.
hē pñt. t vñ ſuſ. l. ſi ſēptur. t de le. j. l.
hē pñt. qñi creditor. t de carto. edic. l. de
hē. t de mmo. l. i. cauſe. j. riſo. t de p. ob. l. t
l. i. ſi ſi ſēptur. t. l. ſi dñi. t. Cētur. t
l. i. t de elau. l. i. q. arbi. ty. l. ite. iſter dicit Jē
ſic ar. angeli ſummi a dñis melioribz laudat
rñt tēnoant t nō ab inferioribz q m i ipiſ
eſſe nō dubitant. Ita t gratia vñ dñis nō
bulliſſimis ſpūalibz t beatit. pleniffima nra
occupat t impler atqz laudatū enagelij ſarū
q obſequant t bonoz corpaliū atqz illa pex
unt. Hē enagelij magi reſpici ſpūalia. L
aut vñ? p corpalia. pñt. j. eſt enagelij de
gratim laudare. veteris aut teſtāmēti cor
palia cōmēdare. Jqz dñia nra i veteri te
ſtāmēto de pulcritudine corpali cōmēdā p ſi
guras. In teſtāmēto aut nouo vñ ſpūali pſe
ntia. pñt pñt glos t enagelij ſas. Raro enim vel
nūl q i nouo teſtāmēto ſuñt q alioz de cor
pali pulcritudine cōmēdē. Hec Aliter vñ
lip. l. Nō obſtat mō qd obiectū ſunt dñi vñ
tate pulcritudis corpali qz ea aucte Salo
mon nō appellatū pulcritudine vana qz ſit
malitē ſe. l. qz caduca ē t pax durabiliſ ſe
talia traſtina iura illud Saluſti in cari
lunario. Natura diuinitaz t forme glie ſua
atqz fragilē. Un Sen. i. ppolito inqz Reſ ē
forma fragilis. t Dñs. xv. metham. Nec ſpe
cies ſua cuiqz manet tē. t. iij. de triſtibz. Iſte
accēdo ſiciles loſi vñ ab inſanis. Ruga qz i an
nq ſicote lenit erit. Cūqz aliqui dicit. ſunt hē
formola dolebis. Et ſpūali medat cē qzere
tū. Et Lappurni? i bucolic. diē. Nō hēc
ſi. Et pñt t gñia flores tē. Et iō Thirgili
in bucolic. diē. Nō formose puer minimum ne
crede coloni. Alba ligniſtra cadunt vaccinia

ingra leguit. **N**ia g̃ palia caduca s̃ vana.
de q̃bo idē Salomon inq̃t Ec̃c̃s. j. Vanitas
vanitatis ⁊ oīa vanitas. Ipa em̃ pulcritudo
amittit. inq̃ illd̃ Dñs i libet medicamie fa-
ciei. formā populabit̃ etas. Et placid⁹ rugis
vult⁹ arar⁹ q̃nt. Et idē i. ij. de arte amādi ait.
Forma boni fragile ē: q̃rūq̃ accedit ad an-
nos. fir̃ mior. ⁊ spacio carpit̃ ipa. Nō lē
quif̃ g̃ ex p̃dict⁹ q̃n̄ formolitas corp⁹ q̃ illi
tū vie nō erat p̃manēs nō tēbuerit esse i bea-
ta ḡgine: sic fuerit alia bona corpora. vt for-
ritudo ⁊ h̃mōi. que tū cū tpe deficiūt. iuxta il-
lud Dñs. ij. de p̃ono. Nā deficiūt animul
tū oīa vincit. ij. Nō obstat etiā q̃d obiectum
fuit de mali occasione. Quia r̃ndē q̃ pulcr-
itudo corp⁹ simplr̃ in suo genere est bona: et
nob p̃o esse vtil. Nā em̃ pulcra creant⁹ et
ad vtilitatē n̄rā. vñ p̃s. inq̃t. Delectasti me
dñe in factura tua. nā a magnitudine sp̃s po-
terit creator cognoscit⁹ vt ait Salomō Sap.
xij. Beat⁹ ⁊ pulcr⁹ ē tū oīd̃ creasti bona ⁊
pulcra. Un̄ Boetij. ij. de sol⁹ ait. Pulcr⁹
pulcerrim⁹ ē ip̃e mūd⁹ mēre gēnes ⁊c. Nihil
aut̃ bonū ē q̃ nō p̃tingat malos scādali⁹ ⁊
ri: q̃ nō tū in ip̃o boie scandalizabāt. sicut
sc̃ptū est Mar. vj. Un̄ Mar. xj. ⁊ Lu. vi.
dicebat saluator. Beat⁹ q̃ nō fuerit scādali-
zant⁹ i me. Immo i ip̃o deo scādalizabāt. Un̄
sup̃ illd̃ ps. lxxij. q̃ntō s̃rl⁹ ⁊c. his q̃ recto f̃
corde. glo. inq̃t. p̃uersi aut̃ p̃uersi est vide
tpe. Tal̃ aut̃ occasio mali sūt scādali passi
nō est viciū bonā naturā habētis: s̃ culpam
particis. Sicut i t̃pi demones i pulcerrimo
est iusticia scandalizant. Un̄ ps. ait deo. Su-
perbia eoz̃ q̃ te oderūt ascēdit sp̃. Nec p̃p̃t̃
in deo d̃ esse iniusticia. q̃ mali vel demones
scandalizēt: ē iusticia. maxie cū boni i ea edi-
ficent⁹ vñ mali scādalizant. Jo inq̃t. Aug. de
occidēdis. xij. q̃. v. Abit vt ea q̃ p̃pter li-
citiū ⁊ bonū faciū ⁊ habent⁹ si q̃d p̃pter ḡ
cūq̃ mali p̃ter nostrā voluntate acciderit
nobis ip̃ure. q̃d em̃ est i vsu hoīm bono ⁊ li-
citū vñ nō p̃ssit p̃ncipes irrogari. Nec ille.
Alioq̃ nō essent in tombo fidei fenestre q̃
is possēt se inde precipitare. nec plātade arbo-
res q̃ is possēt se in eis succedere. nec ferrā
tē q̃ is possēt aliaū nocere. nec tēbul⁹ ⁊c.
is cornua bob⁹ facere: q̃ his possēt ferire.
Adūfam q̃ forūmā malof q̃ cūctus spectari
cogit. cuius neq̃s naturale est. iñs stipulante.
sacrā. ff. de p̃. obli. Silt licet in s̃c̃q̃ntiaz
flosq̃ mali cūmēter est pulcritudine: illd̃ nō
d̃ attendi: sed bonum principale ad q̃d cre-
ata est. regula em̃ est q̃ illud attendit quod

D principaliter agit. I. si qd nec eam. ff. si cer. pe. a. l. j. ff. de aucto. tuto. q. congrua g. fuit pulcritudo beatissime hgis ad sui comendatorem venatur p. fieret et gram augmeretur. q. vt iquit Virgilius i. v. enyedos. Gracior et pulcrior: ventis in corpe hris. Adiuuat. et Qui dicit. Forma pudicitie rara: sed apta comes. Un. Fracile? petrarca i. suis triumphis ait. Et la concordia che si rara al mondo consuma pudicitia alma belada. Non debuit igit beatissima hgo illo bono diuiri qd ab oibz naturalit desiderat. s. q. fuit pulcri. Un. Qui. j. de arte amadi ait. Delectat etia castas pconia forme. Di em iode puerbio. Chi dio fece bello: no fece pouero. Ad nras qz edificatioz et deuotione atqz olatoz: g. rui fuit beatat hgin esse pulcra. pulcra em est casta generatio cu claritate. Sap. iij. Et naqz aspectus nulli vnqz libidinofuz desideriu pcurat: s. ad deuotoz pot. marima omes iducebat. vt dicef diffule i fmo de seqnti pre. vij. et aliqd dicit i. iij. preb. op. fmo de. x. pre. j. Item ad corpis diuiti comendatoz puenies fuit pulcritudo in corpe hgis. No pr em arbor bona et nobilis fructu malu et ignobile facere. Ma thei. vij. No obstat etia du dicebat q pulcritudo est ca supbie luxurie et inuidie. q. vtum est i malis q male ipa vtunt. atqz bonuz puerit i malu bonis aut est adiuuanti etu. tis. sic et de diuitijs inq. Ambrosius in omelia sup Luca. Diuitie fuit impedita improbis. ita p. bis sunt adiuuanti etu. Ad hoc facit illud qd dicitur Eccl. xxxix. Nec oia sanctis in bona impis ho et pctoibz in mala conuertentur. Nec est vez q deformitas sit causa humilitatis vel castitatis aut charitatis. cum multos deformes videamus sup. hos luxuriosos et sine charitate. imo plures q pulcros. Na in copositoz corpis et deformitas et notat icopositoz et deformitate mēt. xij. di. c. vl. i. si. Facies em sepe idicat qle est cor. l. obuiandus. ff. de of. p. l. i. ij. ff. de testi. No obstat aut pdicti auctes poeraz q in iure se allegabiles. l. si p. ff. de solu. l. antiq. ff. si ps here. pe. z. S. ite p. i. insti. de empte. et vt. z. ibi glo. not allegado mltas p. cordantias. q. rident q for. mohtas no e ca prima et imediata illoz defe. ctu. licz possit ee ca remota q no attedit. sed prima. vt ait glo. l. i. ij. S. ex p. l. b. ff. de acq. pos. z. i. l. in oibz causis. ff. de reg. i. ter. est i. l. cu delaneonis. S. asina molendinariam. ff. de fun. i. n. stru. Q. aut formositas no sit ca imediata supbie et ceteroz vicioz pbat. na si ita esset: cessante ipa cessaret ipa vicia. p. locum a

Formositas non est causa supbie.

roecessante. ij. phisicor. z. l. adigere. S. q. nis ff. de iure patro. cu silio. h aut est falluz. It si deformitas esset causa humilitatis et ceteraz p. tui. cessante ipa cessaret p. dicitur p. rutes per eandem rone. qd manifeste apparet ee fallum. S. zc. nec etia fuisset maior humilitas q. reus incarnat. esset de deformi q. de pulcra. humilitas em est g. re collectiua et augmentatiua et nuqz diminutiua. No est g. filij humiliato maior q. humilitate et dignitate mris i sua nobilitate diminueret. et laudine castitatis auferret. na no miz neqz laude dignu homin opio iudicaret. Si hgo q. esset deformis et q. de spectra vir humilis et hgo pmaneret. e. conuerso aut q. de hgo beatissima p. fundior fuit humilitate. et q. de ab altiori infer. i seipaz descendit. na ro maior fuit filij dei humiliatio. q. se a summo celo p. ipaz iclunauit. Et q. de ipa hgo bndicta fuit pulcrior et formosior: tato et p. p. nra hgi nitas mdo exittit mirabilior et maiori laude digna. q. circa difficilia p. sistit. ff. ij. et. et is grad. ceteros ancellit que labor pulcrior fecerit antea. l. ij. C. de of. angri offi.

¶ Pars secunda huius sermonis que dicit confirmationis.

Redicta p. dultoz videlicet beatissima hgin Mariam fuisse et esse pulcram p. m. mare possum multiplici. Primo aucte Alex. de ales in. ij. pre. summe. q. ir. mebro. ij. arti. j. vbi ait h. p. fieri etiam ab infidelibus. Et s. Bonaventura i. ij. di. ij. ar. ij. q. ij. dicit de h. esse testimoniu iudeoz qd nec vilipendendu est. Mult. etia roibz idē coprobare valent. Et pmo rōe figuratio nis: qua ponit Alberius vbi s. dicens. figura siue signu similitudine hie debet cu signato. sicut relatu debet esse p. forme cu referent. alle toto. ff. de here. insti. S. oēs mlieres beatissima hgin figurates: teste scriptura: fuerunt pulcerrime. g. et brā hgo. Minor patet Quatuor em iueniunt mlieres inf alias beatissima hgin exp. s. sime figurates. videlicet Vester. Judith. Rachel et Rebecca. De Vester scriptu ē. i. et. ca. Erat at Vester pulchra valde et incredibili pulcritudine. g. riosa omniu ocul. et amabil. videbat. S. i. de Judith legitur. et. vij. c. Erat at eleganti aspectu nimis. Et ibidē. Considerabat facie ei. et erat stupor in ocul. eoz: qm ei. pulcritudine mirabatur nimis. Et itez. No ē tal. mlier sup. terraz in aspectu et pulcritudine et sensu p. doz. Similitudo de rebecca legit. Gen. xxij. q. erat puella decora nimis. hgo q. pulcerrima et incognita viro. De Rachel etia scriptum ē. Gen. xxx. q.

Quoniam res huiusmodi sunt.

Sermo. III. De natiuitate Marie

et addecora facie: et venusta aspectu. Et sic scri-
ptura oia mlieres beata & gine figurates lau-
dar de pulcritudine. & concludit beata & gine per
Seda ipas figurata fuisse pulcra. ¶ Ite corp^o ordi-
nat ad aiam: ita q^d aie nobiliori debet corpus
nobilit^{er}. Un pulcritudo corpis dz corinde/
re pulcritudini aie. qz lo^o dz esse cōformis &
pporionat^{er} locat. iij. phisicor. r. ij. de aia.
r. l. qm^o aut nouo iure ibi sequit^{ur}. C. de custo.
reo. c. q. de custo. eu. ch. a. r. c. l. an. de cele. missa.
Et nobilitas corpis attendit fm nobilitates
aie ad quā ordinat^{ur}. forma em^o & materia de-
bet esse pporionabilia. Et hinc est q^d corp^o
humani est nobilit^{er} oia corpib^{us} brutoz pp^{er}
vniōe ad aiam rōnale. Un homo dz res di-
gnissima oim creaturaz. i. iustissime. & ibi
glo. ff. de ed. edic. r. §. si vbi gl. allegat Qui-
dum ant. de iure natu. g. r. c. §. vbi fuit p-
fectissima pulcritudo aie: ibi etia pfectissima
pulcritudo corpis debuit esse. Sz aia bea-
tissime & gis fuit nobilissima & perfectissima
aqz pulcerrima. §. r. corp^o eius fuit nobilissi-
ma: pfectissimū atqz pulcerrimū. ¶ Item p
pulcritudine exteriorē dicit intellect^{us} ad in-
teriorē. §. in beata & gine debuit esse pulcritudo
exterior: vt p ipam magis duceret intellect^{us}
eius ad alioz ipam inspicientū ad pcept. in-
dam pulcritudine interiorē. ¶ Preterea pul-
critudine additū pulcro & bono facit ma-
gis pulcrū & bonū. qz tale additūz talis facit
magis. tale vt ait phs. ij. metaphisic. r. vj. ro-
picoz. r. notat i. l. balista ff. ad tre. r. l. i. iuris
gentiū. §. qummo. ff. de pac. vbi moderni di-
cūt q^d modū pactū additūz pacto nudo facit
eum actionē. & sic tale additūz rē. §. pulcritu-
do & bonitas exterior additūz pulcritudini &
bonitati interiori facit magis pulcrū & bonum.
Sz beatissima & gine oim puras creatu-
ras optima & pulcerrima fuit. §. hūit pulcri-
tudine exteriorē & interiorē. Jo in qdam pla-
qua allegat Albert^{us} vbi s. dz. Lastissima cor-
pore. sanctissima morib^{us} oim pulcerrima &
qz & gine. ¶ Ite corp^o vnitū diuinitati pfectis-
simū ē in pulcritudine: ita vt etiā angli deside-
rēt ipe ppicere. j. Pe. j. §. corp^o immediate or-
dinatū ad ipm fuit sedo loco pulcerrimum.
Sed illud fuit corp^o mris ex q^d formatū fuit
illud qd diuinitati vnitū est. §. rē. ¶ Insup
fm phm i. ij. de aia. r. j. phis. a natura insitūz
est oib^{us} aiantib^{us} sibi sile pcreare nisi impedimē-
tum adueniat. Si § natura nō impediat^{ur}
velerit: silius est siliis pri vel mri. §. q^d nascit^{ur}
de matre & non de patre: & tali opante qui nō
potest impediri vel errare: necessario erit si-

milis mri & eōuerso. Et sequēter ipe beate &
gine fili^{us} valiter pcreat^{ur} fuit siliis mri. Lū §
ipe fuerit pulcerrim^{us}: in cōinabilit^{er} pcludi-
tur mrem ei^{us} fuisse pulcerrimū. ¶ Ite ordo ē
in reb^{us} naturalib^{us} & corpib^{us} humanis: vt ait
phs. viij. metaphisic. Bonū ei^{us} vniūz iustit^{ia}
in ordie. j. metaph. Lū § natura aliqd fece-
rit pulcrū & aliqd pulcrū. §. r. aliqd debet esse
pulcerrimū fm qd oia alia pulcra distinguū-
tur: vt ait Diony. in li. de diuis noib^{us}. Natu-
ra em^o habet aliquē terminū ad quē pōt & nō
vltra. Aut ergo illū terminū alicubi contin-
get repire aut nūqz. Si nūqz. §. deficit respe-
ctu suaz opationū. Hoc aut est falsum quia
natura nō abundat supfluis nec reficit neces-
sarijs. vt dicit phs. ij. de aia. r. ij. phisicorūz
Ergo natura suū summū alicubi hz in pul-
critudine. Nā in vnoqz genere est dare suū
um pmiū. r. metaph. Corp^o aut naturale qm^o
qz format^{ur} a corpe naturali ipa natura opā-
te naturalit^{er}. Aliqñ dō opante spūalit^{er}. ergo
alicubi ē summū pulcritudis i corpe hūano
deo opāte. & alicubi ē summū i corpe ipa na-
tura opante. Et sic natura opans ē immediate
sub deo opante. Sic § corp^o xpi qd deus p-
seipm format^{ur} ē pfectissimū & pulcerrimūz
in natura qd de^{us} potuit facere fm statūz vie
vū q^d viderit veronica: dicit q^d pulcerrimūz
& glisissimū repit^{ur} facies. Ita corp^o beate
& gine ad hū immediate ordinatūz fuit pul-
cerrimū fm statūz vie qd natura potuit face-
re se opante. Jo Damascen^{us} inq^{uit} q^d ipa a nul-
la illustriū supat. Si § alie & gines laudant^{ur}
de pulcritudine corpali & spūali. vū canit ec-
clesia. Pulcra facie § pulcior fide rē. §. bea-
ta & gine oī laude dignissima debuit d viraqz
pulcritudine laudari. ¶ Alio qz fundamēto
qd dz formatōis seu opationis idem pbat^{ur}.
Si em^o pscideret fabricator ipm^{us} & gine. ei^{us}
pfecto pulcritudo demonstrat^{ur}. Pro cuius de-
claratiōe est pmitteudū q^d ad hū q^d artifex pul-
crā faciat imaginē etia requirunt^{ur}. s. citre. pos-
se & velle. Et idē est in oim alia opatione fm
phm. ij. etibi. Tunc sic. Deus est creator oim
& auctor pmaris oim generatiōis. Unō
imparor in l. j. in pnci. C. de veteri iur. emē.
dicit. Omne spem nostrā ad solā summē pro-
uidentia trinitatis habentes. vnder mundi
totius elementa processerunt. Et fm hoc ex-
poni potest illud Iohis. j. Omia p ipsūz fa-
cta sunt & sine ipso factū est nihil. Pater aut^{em}
& mater cū fūre solis sunt opatores secūda-
rij. Et ita intelligitur illud ph. ij. de genera-
tione. r. ij. phis. l. c. Sol & homo generant

Septia

M
q fuerit
corpore
pulcetti
ma

hoiem. Nihil em̄ pōt opari sol vñ hō sine vir-
tute pmi agētis. s. dei. Un̄ impatēz id. j. c. de
vete. in. enue. dicit q̄ nihil pōt opari sine dei
adiutorio. At ei pps. vij. phis. Om̄e agēs
agit in virtute pmi actiui. et itez. j. phis. dicit
Morus pme cause est causa mor̄ secunde.
Et auctor in libro de causis inq̄. Prima cau-
sa p̄l⁹ influit in effectū q̄ scda. Jo. Hiero. in
c. nasci. lviij. di. inq̄. Inter illas secreti vērū
angustias man⁹ omnipotētis dei opatur idēz
plalmaroz corpis et aie. Si ḡ oim̄ generatio
num et hoim̄ etiā infidelū de⁹ est auctor et illo-
rum p̄creationi auxiliū p̄bet. m̄to magis cre-
dendū est q̄ oim̄ studio et virtute opans sit i
generatiōe m̄ris sue. p̄ illā reglam. q̄. opicoz
Si de quo minus ē. hic aut̄ artifer et plal-
mator regis de⁹ pmo est sapiētissim⁹. de q̄. Ec-
cl. i. di. Omnis sapiētia a dño deo est et cū
illo fuit temp̄ et est an̄ eū. Secdo est om̄po-
tens. Un̄ ipe inq̄. Gen. xviij. Ego dñs om̄i-
potens. Et ista habent in. c. firmiter in p̄ci-
pio de sum. trin. et fide catho. Lū ḡ vñ qd̄q̄
sicut se habet ad entitatē ita se habeat ad ope-
ratiōem. vt inq̄. Cōmētator. ix. metaphice.
Et notat in. l. j. ff. de ven. inspi. et in. g. p̄reca-
p̄ alluione. Insi. de rerū diu. et vñ uicūf
q̄natura agat quod p̄p̄ū est ei diffinire. vt
ait Boetius. iij. de sol. p̄la. iij. Lūq̄ vñ
quodq̄ dirigat opa sua fm̄ op̄mū eoz q̄
sunt in ipso. vt d̄. iij. ethicoz. et notat in. l.
item queritur. s. si gemma. et l. maritū. vbi
glo. ff. loca. et l. si seruus seruū. s. si calicez. ff.
ad legē aquī. Et facit ad hoc lex inter artifi-
ces. ff. de solu. Concludit q̄ deus cum infinita
sapiētia et omnipotētia sua corpus beate fo-
ginis generari pulcerrimū fecit. Et h̄ est qd̄
d̄. Prouer. ix. Sapiētia edificauit sibi do-
mum. et p̄s. lxxviij. homo natus est i ea. et ipe
fundauit eā altissimus. Q̄ aut̄ xps volue-
rit matrē suā esse formosissimā quis dubitet
Si em̄ potuisset homo facere ad libitū suū
illam de qua esset nasciturus. nōne ipsaz pul-
cerrimam fecisset. Lū igit̄ xps ab eterno ele-
gerit fōginē bñdictā vt de illa carnē assumeret
sicut manifeste fuit p̄dicū in p̄sona fōginis
Prouer. viij. et Eccl. xxiij. Lūq̄ ipe xps es-
set sapiētissimus et omnipotētissim⁹ nō est
dubitandū q̄n etiā voluerit sacratissimum
corpus m̄ris sue om̄i pulcritudine decorare
Vocauit videns in spū sapiēs Ecclesiastic⁹
inq̄ sui li. xliij. c. Las admirabile op⁹ excel-
si. Quis aut̄ nisi stult⁹ vel infidel⁹ alit̄ credat
Dicite m̄bi o teutori christiani. Si quis ex
vobis posset formare illā quaz sibi veller elu-

gere in spōsam. nōne ipam oī decorē ac formo-
sitate relucētē facere conaret. De⁹ q̄ istam
sacratissimā puellā an̄ secula sibi in spōsam
elegit. p̄fecto om̄i speciositate fulgētissimam
fecit. Et iō illi inq̄ ipe celestis spōsus Lan. j.
D pulcerrima int̄ mulieres. pulcresūt gene-
tue. collū tuū sic monilia. et Lan. v. iterū illi
d̄. Quo abiq̄ dilect⁹ tu⁹ o pulcerrima muli-
erū. Et. vij. c. etiā ait idē spōsus. Pulcra es
amica mea suauis et decora. ¶ Veniat ḡ po-
te antiq̄ ac oratores. et cū multis fictioibz atq̄
ornatu p̄boz extollat pulcritudinē Polydo-
ri. Hippolyti. Narcisi. Deiphobi et Par-
dis. Quos pulcerrimos iuuenes int̄ omnes
mūdi hoies fuisse dixer. Lauder etiā decorē
Europe Meduse Jole Heyanire Argie.
Pērasilee Polyrene Helene Didonis La-
uine Lassandre Erense Prolepine cleopa-
tre. et Lucretie int̄ oēs romanas mulieres pul-
cerrie. Accedat etiā hebrei et laudat suos iu-
uenes formosissimos. q̄ illosa scriptura de for-
mositate cōmēdat. Int̄ quos fuit Joseph.
Saul et Jonathan Daniel et Abisalo. Ma-
gnificet etiā suas mulieres de q̄bo eadē scrip-
ta inq̄ q̄ erāt formose. videlicet dña Eua.
Sara Rachel Dina Thamar Noemi De-
ster Judith Abigail Bersabea Abisach et
Susanna. Profecto i cōparatiōe m̄ris et oīs
turpissimē et absq̄ vlla pulcritudine videbit̄
¶ Un̄ l. gitor de l. Dionysio ariopagita p̄ho
atheniē. q̄ cū esset p̄stus ad fidē p̄beatum
Paulū. mor⁹ fama brē fōgis desiderio viden-
ti ipam p̄xit hierim. Lūq̄ a brō Johe etiā
gelista finis dicit⁹ an̄ illā arq̄ ei⁹ vultu aspi-
cere voluiss̄. statim ac si i lumibz oclor̄ esset
p̄cussus solaribz radijs ex splēdore emanāte
et pulcerrima facie brē fōgis remāsit attonit⁹
Postmodū fō aliquitulu ad se rediit dicit.
Nisi credere in filiū tuū. de q̄ m̄bi p̄ Paulū
p̄dicatū est nūc plāt⁹ tuis puolur⁹. vñm te
diuine maiestatis insignē adorare. Et nisi fides
adesset. haud m̄bi p̄suadere possem tū. o
bis auctore te esse pulcritorē Sz noui q̄ is i
cōphensibile lumen inhabitat. a q̄ tu ad nos
rad⁹ es destinat⁹ vt illuminares eos q̄ p̄ma
mulier cecos p̄curat. ¶ Silēm etiā hystori-
am refert beat⁹ Epiphani⁹ de pulcritudine fō-
ginis glōse. Legit̄ q̄z in miracul⁹ ip⁹ fōgis
q̄ tpe karoli magni regis francoz clericus q̄
dam ordine leuita. vngarie regis german⁹
beatā dei genitricē Mariam toto corde vili-
gens. ei⁹ deuotissime horas decantabat. Nūc
aut̄ p̄ sanguineoz suorū deuotus impulsu et
exhortatione. adolescentulā quandā valde

Bermo. III. De natiuitate Marie

pulchra accepit i spōsam rē. De q̄ mirabiliter
mōstratōe gēnial pulcritudinis. vide in offi
cio p̄p̄tōis in q̄rta lectōe sēpte diei. Lūius
speciosissime gēis pulcritudinē trās sup̄
spōsū m̄q̄r. Lān. iij. Tota pulchra es amica
mea: macla nō est i te. ¶ Et q̄ pulcritudine
mōstratōe deuot? Ansel. in li. orationū ex
clamat dīces. O pulchra ad videndū. o admi
rabīl ad p̄empladū. o desiderabil ad aman
dū. quō effugies capacitatem cordis meī?
¶ Ego mirabilis singlar? et singularis mira
bilis. p̄re elemēta renouant. hoīes saluant.
demonēs p̄culant. et angli reintegant. Nec
illū. Ex q̄b̄ p̄r pulcritudine brē gēis i genera
lia qua incipit debūm. Nā a generalibz sp
est inchoandū. vt dī. i. phisicor. Uez quia
a generalibz ad particularia descendere iubet
¶ Plato utat Porphiri? i suis vniūsalibus
Jo ad terrā p̄re p̄riculari ei? formositate
loquētrālam. Nā ad p̄fectā cognitōem
nō sufficē noticiā solū i generali et in p̄fuso.
s; requirit noticiā in particulari: s; p̄fuso
teniam. vij. eth. i.

¶ Pars tertia hui? p̄monis q̄ dī declarat
onis in q̄ declarat i p̄riculari pulcritudo cor
poralitatis gēis.

¶ Uia particularis dicta sunt maior
D q̄ efficacie q̄ scripta generaliter. l. s; si
quis. s; quēscit. s; si quis cautio. l. j.
in si. s; si quis in ius vo. nō iē. l. non solum. et
l. p̄ponimus. ff. de p̄cu. Ideo vt ad particu
larem gēis pulcritudinē descendamus est
scēdū. q̄ vt dicit Albert? vbi s. Corporalis
pulcritudo consistit in tribus. i. in debita cor
poris quantitate et qualitate. In elegāti mem
brorum dispositione et p̄portione. et in color
venustate. In q̄b̄ oibz beata gēo maria ele
gantissima fuit. ¶ Primo cōueniens quāti
tas corporis ei? potest p̄bari a quātitate corpo
ris filij sui quod tanq̄ p̄fectissimū in suis na
turalibz debita habuit quantitatē. Corpus
em filij generat a corpore generātis. ita q̄ de
tali tale generat. et de tanto tantū. nisi error
aut impotentia impediāt. vel per viā accidē
tis aliter fiat. vnde naturaliter magnus ma
gnū. ac parū parū procreat. Parū em
non generat magnū naturaliter. quia nemo
dat quod nō habet. ij. elenchor. et c. ventum
i. q̄. i. l. traditio. ff. de acquirē rerū domi. l. ne
mo. ff. de regu. iū. l. si liberam. C. quod cum eo
Lū gē filius gēinis habuerit in summo debi
tam quantitatē. p̄dudat q̄ etia beata gēo maf
habuit debita quantitatē p̄uenientem femine
et ita credim? vt etiā inq̄r Albertus vbi sup̄.

Corp? autē xpi fuit magne stature et lōgitudi
nis. vt p̄get inuēti ludariū ei? in quo fuit i
uolūtū post mortē in ipo em remāsit impres
sum signū stature et lōgitudinis ei?. sicut ego
oculis p̄p̄is asp̄xi. Corp? autē brē gēis: vt
legit in quodā li. dī miracul? ei? fuit lōgitudi
nis triū brachior. Jo dīcēt sponſus eius ce
lestis Lān. vij. Statura tua assimilata ē pal
me. Qd̄ exponit Nicola? de lyra ibi dicens.
s; p̄pter rectitudinē et altitudinē. Erat enī
fm quodā de stirpe gēgātea sicut eius filius
Juxta illud ps. xvij. Exultauit vt gēgas ad
currēdā viā. ¶ In q̄litate etiā p̄plexionis fu
it brē gēo pulcritudine decorata. nō em fuit
nimis pinguis nec nimis macra s; habuit cō
plexionē q̄ puenit ex oīm humoz equalitate
ita q̄ corp? ei? erat eueraticū. i. optime p̄ple
xionatū. vt dīc Albert? vbi s. ¶ Dispositio q̄
q̄ et p̄portio mēbroz ei? fm Albertū ibidem
fuit p̄gruentissima. quod probat ex parte ge
nerati. In formatōe em corporis a genera
te sic format totū a toto: q̄ a qualibet p̄re ge
neratū sit formatio p̄r generatū sibi cor̄spō
dens. Et ad h̄ applicari p̄ illa reglā ciuīl dī
cens. Sic se h̄z totū ad totū: ita se h̄z p̄s ad
partē. l. q̄ de tota. ff. de rei vē. l. an p̄s. ff. p̄ de
lic. l. q̄ scit. i. p̄n. ff. de vīrū. l. i. rōne. s; p̄oſus
ff. ad legē fal. et de admi. tu. l. si duo. i. ti. et d̄ ac
qui. he. l. si seru? eius. et de pac. l. iuris gentiū
s; adeo. Inter generantē ḡ et gentiū natura
liter et regulariter est singulor mēbroz ad
inūicē similitudo in forma et figura nūi p̄ viā
accidētis impediāt. Lū igit in corpore dīco
formatō nullū potuerit accidere ipedimētū
quō formator exstitit spūſſctus. Iſa. lxxij. vbi
dī. spūſſctus ductor ei? fuit. Ideo mēbra
illi? corporis fuerūt elegantissime dispositio
nis et p̄gruentissime p̄portōis. ita q̄ oculi nō
fuerūt nimis grādes vel pui respectu aliorū
mēbroz. similiter aures. genēs. os. brachia.
man? tybie. et h̄mōt alia. S; singula erant
omnibz alijs cor̄spōdentia. ḡ et de dispositi
one et p̄portione mēbroz brē gēis idē est dī
cendū. Legit autē in p̄dicto li. miracloz eius
q̄ ipsa benedicta gēo erat recti aspect? et deco
ra facie ac sine aliqua ruga. De formositate
etiā ei? Lān. j. loquēs ipsi? spōſus ait. Ecce
tu pulchra es amica mea: ecce tu pulchra es.
¶ De ipsi? quoq̄ pulchritudine dī. eiusdem
lib. vj. c. Pulchra vt lunatē. Et ipsa inquit
Eccl. xxiij. Ego q̄ſi oliua speciosa i campis.
Qd̄ exponens Damascen? li. iij. ait. Maria
in domo dñi placata et spinguata spiritus
vt oliua fructifera oīs fructis habitaculum

Lōgitudō
brē gēis

Qualitas
plexionis
gēis

P

facta est speciosum. De illa qz dicit Fraciscus p
trarcha i suis triumphis. p. v. v. e. c. o. l. e. y. c. h. e.
h. a. i. l. t. i. t. o. l. d. e. s. s. e. r. e. b. e. l. l. a. E. t. i. t. e. r. i. b. i. d. e. L. i. o. g. i.
d. a. l. s. u. o. b. e. l. v. i. s. o. i. o. n. o. v. o. l. g. e. a. c. u. h. o. m. o. c. h. e. i. n.
f. e. r. m. o. e. d. i. t. a. l. c. o. s. s. a. i. n. c. o. r. d. o. c. h. e. d. o. l. c. e. a. l. g. u.
s. t. o. a. l. a. s. a. l. u. t. e. r. e. a. d. o. g. n. i. a. l. t. r. o. p. i. a. c. e. r. e. c. e. c. o.
e. r. a. f. o. r. d. o. s. e. g. u. e. n. d. o. l. e. i. p. e. r. s. i. d. u. b. i. o. s. i. p. a. s. s. i.
E. t. h. e. r. e. m. o. a. n. c. h. o. q. u. a. l. h. o. r. m. e. n. e. r. i. c. o. r. d. o. I. p. i.
qz h. g. i. n. i. i. t. e. r. d. i. c. i. t. s. p. o. s. u. s. c. e. l. e. s. t. i. L. a. n. v. i. qz
p. u. l. c. r. a. e. s. z. o. z. d. e. c. o. r. a. c. h. a. r. i. s. s. i. m. a. i. n. d. e. l. i. c. i. s.
¶ De i. p. i. e. r. i. a. h. g. i. s. p. u. l. c. r. i. t. u. d. i. e. d. i. c. i. p. r. i. l. l. u. d.
q. d. e. g. o. p. o. s. u. i. i. c. p. l. a. a. d. s. u. m. i. p. o. n. t. i. f. i. c. e. S. i. x. t. u.
i. i. j. d. i. c. e. s. i. p. i. h. g. i. n. i. L. a. d. i. d. i. o. r. n. i. u. e. o. r. u. t. i. l. a. s.
r. e. g. i. n. a. d. e. c. o. r. e. E. t. r. a. d. i. s. c. e. d. i. t. c. l. a. r. a. d. i. a. n. a. t. u.
i. s. L. u. n. a. s. u. i. p. d. i. c. t. e. c. u. s. o. c. i. a. t. a. n. i. t. o. r. e. A. r. g.
c. o. m. e. s. n. u. l. l. u. s. o. l. t. i. b. i. l. u. m. e. h. z. ¶ De c. o. l. o. r. e. a. u. t.
c. u. r. s. e. t. e. s. c. i. d. u. s. f. i. n. A. l. b. e. r. t. u. v. b. i. s. q. f. u. i. t. m. i.
r. e. e. p. a. l. b. o. z. r. u. b. e. o. n. a. v. t. a. i. t. J. o. h. a. n. i. c. i. ¶ I. t. e.
c. o. l. o. r. p. r. e. d. i. c. t. e. r. e. q. l. i. t. a. t. e. h. u. m. o. r. z. a. l. i. j. s. o. o. m. e. s.
c. o. l. o. r. e. s. p. r. e. d. i. c. t. u. r. e. x. i. n. e. q. l. i. t. a. t. e. i. p. o. z. h. u. o. r. v. i. j.
p. d. i. c. t. c. o. l. o. r. e. x. a. l. b. o. z. r. u. b. e. o. e. n. o. b. i. l. i. s. s. i. m. u. z. c. o. r.
p. o. r. i. e. u. c. r. a. t. i. c. o. d. e. r. e. m. i. n. a. t. z. a. g. a. l. i. c. h. o. i. t. e. p. e.
r. a. t. a. c. o. p. l. e. n. d. e. p. o. s. s. i. t. ¶ N. a. d. i. c. i. i. j. r. e. g. n. i. q. c. o. r.
p. u. s. e. u. c. r. a. t. i. c. u. e. x. a. l. b. o. z. r. u. b. e. o. m. i. x. t. u. z. L. o. n.
s. t. a. r. i. n. i. l. i. p. a. t. e. g. n. i. t. d. e. a. i. t. ¶ N. o. s. o. l. u. a. t. c. o. r. p. o.
b. h. g. i. s. f. u. i. t. h. u. i. c. o. l. o. r. i. s. s. z. e. r. i. a. c. o. r. p. o. x. p. i. ¶ U. n.
d. e. i. p. o. a. i. t. i. p. a. b. h. o. g. o. L. a. n. i. j. D. i. l. e. c. t. u. m. e. u. s.
c. a. n. d. i. d. u. s. e. s. t. z. r. u. b. i. c. i. d. u. s. p. u. l. c. r. i. t. e. r. e. c. o. r. e. l. e. c. t. u. s.
e. x. m. i. l. i. b. i. ¶ I. t. e. a. u. t. c. o. l. o. r. c. o. r. p. i. s. s. i. g. n. i. f. i. c. a. t. i. t. e.
r. i. o. r. e. p. u. l. c. r. i. t. u. d. i. n. e. a. i. e. n. a. c. o. l. o. r. c. a. d. i. d. u. s. d. e. n. o.
t. a. t. p. u. r. i. t. a. t. e. E. t. i. o. E. c. c. l. e. s. i. a. i. n. q. z. S. a. p. i. e. n. s.
¶ O. m. i. t. p. e. s. i. n. t. v. e. s. t. i. m. e. n. t. a. t. u. a. c. a. d. i. d. a. E. t. A. p. o.
c. a. i. j. d. i. U. l. t. i. m. i. s. a. l. b. i. s. i. d. u. a. r. s. C. o. l. o. r. h. o.
r. u. b. e. s. i. g. n. i. f. i. c. a. t. c. h. a. r. i. t. a. t. e. ¶ J. o. L. a. n. i. j. d. e. f. e. r.
c. u. l. o. S. a. l. o. m. o. i. s. d. i. A. l. c. e. s. t. u. m. p. u. r. p. u. r. e. u. m. m. e.
d. i. a. c. h. a. r. i. t. a. t. e. p. r. a. u. i. t. ¶ Q. u. e. s. e. n. t. e. s. s. p. u. r. i.
t. a. s. z. c. h. a. r. i. t. a. s. f. u. e. r. i. t. i. b. h. g. i. e. i. s. u. m. o. L. a. n. t. a.
e. m. p. u. r. i. t. a. t. e. m. i. t. u. i. t. q. s. u. b. d. e. o. n. e. q. t. m. a. i. o. r. i. t. e. l. l. i.
g. i. f. i. n. A. n. s. e. l. i. l. i. d. e. p. r. e. p. u. s. g. i. a. l. i. ¶ De i. p. s. i. u. s.
a. u. t. c. h. a. r. i. t. a. t. e. i. n. q. z. H. i. e. r. o. i. f. i. n. d. e. a. s. s. u. p. t. i. o. i. s.
t. o. t. a. i. n. c. a. d. u. e. r. a. t. d. i. d. u. s. a. m. o. r. ¶ De h. g. m. i. x. t. o.
c. o. l. o. r. e. h. g. i. s. d. i. L. a. n. i. j. S. i. c. v. i. t. a. c. o. c. c. i. n. e. a.
l. a. b. i. a. t. u. a. z. e. l. o. q. u. i. u. t. u. i. d. u. l. c. e. S. i. c. f. r. a. g. m. e.
m. a. l. i. p. u. n. t. i. c. i. s. i. c. g. e. n. e. t. u. e. ¶ Q. u. a. n. t. u. a. d. c. o. l. o. r. e.
c. a. p. i. l. l. o. z. e. s. c. i. d. u. s. f. i. n. L. o. s. t. a. r. i. n. u. i. l. i. p. a. t. e. g. n. i.
¶ c. a. p. i. l. l. i. c. a. p. u. t. c. u. s. t. o. d. i. u. r. z. d. e. f. e. n. d. u. r. a. c. h. o. e.
s. t. a. t. q. b. i. s. c. a. r. e. a. t. h. o. m. a. r. i. a. e. i. b. o. n. e. s. t. a. s. z. p. c. i.
p. u. e. i. m. l. i. e. r. i. b. o. z. z. i. n. e. h. f. e. c. n. a. t. u. r. a. c. o. r. p. i. i. n. u. a.
m. e. t. a. z. o. r. n. a. m. e. t. a. ¶ D. i. c. i. t. a. u. t. q. d. a. b. h. g. i. n. e. z.
h. a. b. u. i. s. s. e. c. a. p. i. l. l. o. s. c. a. d. i. d. i. s. s. i. m. o. s. s. i. c. z. c. a. p. i. l. l. i.
f. i. l. i. j. s. u. n. t. d. e. s. c. r. i. b. u. t. f. u. i. s. s. e. c. a. d. i. d. i. s. s. i. m. i. d. u. v. i. d. i. t.
i. l. l. u. J. o. h. e. n. a. g. e. l. i. s. t. a. q. i. n. q. z. A. p. o. c. j. c. a. p. u. t. e. i. o.
z. c. a. p. i. l. l. i. e. r. a. t. c. a. d. i. d. i. c. a. g. z. l. a. n. a. a. l. b. a. z. t. a. g. z. n. i. e.
B. a. l. i. e. n. a. u. t. i. j. r. e. g. n. i. d. i. c. q. c. e. r. e. b. z. e. u. c. r. a. t. i. c. u.

id est bñ dñs pñs dñs hñ capillos rufos. et
allegat qñda rōes qñ breuitatē cā pñsco. z
tales vident qñbulda fuisse capilli bñ hñgini
cui dñ Lān. vij. Lome capigñ tui sic purpu
ra regñ iñcta canalibz. Lōstātin⁹ aūt vbi s.
dñc cerebz eucratiz hñ capillos nigros. z
mktas rōnes allegat qñ e capite bñ cōplexi
onato sunt pulcritores z meliores capilli nī
gri. Et ita dñcū qñda fuisse capillos b. hñgñs
sicut etiā fuisse dñcū nigrī capilli sui filiū.
z qñ ipa inqñ Lān. v. Lome ei⁹ sic elate pal
maz nigre qñi com⁹. ¶ Uñ veronica pñdñt nī
gram barbā z nigros capillos dñm habñs
se. g. z mī ei⁹ eulde coloris videt capillos hñ
bñsñs maxie cū multz appareat mltñr spacio
sior cū capillos hñ nigros. iñt illud Nacñi
poeria spectādñ nigrī oculi nigroqz capillo
¶ Opñio tñ alia mñi videt verior. s. qñ do
mñna nñra hñt capillos aurei colorz iñt illud
poerici. Femñnū caput si vis formare deco
rē. Crinibz tñtñlñt nñt aurenz zc. Et iñte
color aucte Isaac i libell⁹ suis. z Bordonñ iñ
libello de vñmñs ē sublimior iñt alios colores
qñ sunt dec⁹ z nouē fñm mēdicos. ¶ Non obstat
mō qñ xps post resurrectōz oñdñt se brō Jōhñ
euāgeliste cū capite z capill⁹ cādidis. qñ fuit
ad demōstrādñ iñpassibilitatē z puritatē cor
poris glñosi. ¶ Uñ dñcū qñ Jōhñ nō apparu
it xps. s. z angel⁹ pñpñtñs xpm. Jō i eodē cap
itulo aūt ipe Jōhñes. Uñ dñs filio homñs i.
xpo. qñ iñ euāgelio appellat⁹ filius hoñs. v. p. a.
ter Matth. xvi. Quia hñ. v. t. aūt Nicola⁹
lyra iñ dñe ipe angel⁹ apparuit Jōhñ i forma
sacerdot⁹ vñ oñderet xpm fuisse vñz sacro
tem. Jō assumpñt capilloz canicñe. vñ signi
ficaret maturitatē z gravitatē qñ dñ esse iñ sa
cerdotibz. ¶ Nō obstat etiā qñ obñat⁹ z nigre
dñne capilloz xpi. qñ mñdē qñ dñs iñt cōple
xionū facit alñū esse colorē capilloz iñ mulier
bus qñ iñ vir⁹. qñ eñ viri sunt fortiores nātū
raliter qñ mulieres. iō cōtñr hñt capillos nī
gros. qñi fortiores sunt qñ rubei. vñ alij capil
li. Quia etiā viri naturalit⁹ magis sunt calu
di qñ mulieres. magis abñdāt colerico humo
re iñcensō z sanguine adusto qñ femine. quoz
humosa supfluitas expulsa p capillos eos dñ
nigrat. Jō nō est mñz si cōtñr capilli virorū
magis tendūt ad nigredinē qñ mulierū qñ
capill⁹ aurei coloris atqz aliquāculū crīspal
maxie ornāt z venustat. ¶ Quidā hñ dñcū
qñ xps naturalit⁹ nō habuit capillos nigros
sed aurei coloris. vñz cū tpe paulatim nigri
facti sunt. qñ ab iñstāri cōceptionis vñqz ad
mortē semp habuit añ oculos mētris repñ

De colo
re cutis
Marie

De colo
re capillo
rū marie

Bermo. III. De natiuitate Marie

sentatione oim penaz quas sustinere debebat
 Un dicitur Mar. xvij. Tristis est anima mea usque
 ad mortem. Quia hoc ex melancolia hois capil-
 li ingreditur. Inq. Salter. i. iij. regni. Ido
 nimus si capilli xpi nigri facti sūt. Nā etiā p
 per tale prima repitatioz videbat factus
 erat qñ quingenta annoz. Sic pz p dictuz
 iudeoz Joh. viij. dicentiu. Quingenta an-
 nos modū habes tē. Beata autē gēne volu-
 ite ornari oī pulcritudie q vñqz aliq mu-
 liere repta est. nec accidit ut fieri sunt nigri
 ei capilli. Ido credunt fuisse tāqz fili aurei z
 R. aliquid eripit. Q. Oculos qz habuit pulcer
 De oculis rimos z lucidissimos. Un dicitur po-
 Marie lum. illud poeticū. Radiant verig gemelli
 Lucimaragidina vlyderz instar ocelli. Di-
 cit autē Albert. vbi. s. q. oculi ei erant nigri tē-
 perate. Talis em oculi fin ei sunt nobiliores
 z clarior ad vidēdū z etiā pulciores. Ido
 Lan. tūqz illi spōsus ei celestis. Oculi tui
 colubaz vulnereasti cor meū foror mea spōsa
 mea i vno oculo tuoz. z i vno crine colli tui.
 Et Lan. vij. iterz inq. Oculi tui sic piscine i
 elabo. Ido autē oculi bte gēis piscine cōpant.
 qñ sic piscina bz abūdātia aqz ita ei oculi pi-
 etate pleni i tribulatoz afflictionibz effunde-
 bāt lachrymas cōpassiōis. Elabo vō pputa-
 tio interpretat qd significat q oculi bte gēi
 nis erant magne reputatiōis ppter eoz pulcri-
 tudinē. vixponit Nic. de lyra sup ipo. vij. c.
 Lan. De ipsi qz significata est pphā Jacob
 Gen. xliij. dicens de Iuda qz cēderit beara
 ego. Pulciores sunt oculi ei vno z dentes
 ei lacte candidiores. Ultra pulcritudinē au-
 tem oculoz z oim mēbroz eā maxime deco-
 rat indumentū regale. de q ps. xliij. inq. Da-
 uid dñō nro Iesu xpo filio ei. Assistit regia
 a dextris tuis i vestitu deaurato circūdata va-
 ricate. Hec tñ varietas circūdans ipsam ce-
 loz reginā. nō solū est diuersaz pulcritudi-
 num corpis. s. etiā oim formositatū aie. san-
 ctissima qppe ei aie oibz fuit dñitibz decora-
 ta. qñ beatissima dei genitrix sup oēs puras
 creaturas sp studuit se ornare. scies verū esse
 illā poeticā suā q ait. Corpis obfuscat
 mei caligo nitore. Est cū pte pulcior ois
 hō. Ido Hiero. i. f. mone ad eustodiu ait. Cir-
 cūdat eā flores rosaz z lilia puallū vt fru-
 tes struūbz sulciat z decore formositas augea-
 tur. Pulcerrima g fuit corpe z pulcerrima mē-
 re. Lan. nō solū formosissimū corpe cū eius
 speciosissima aia fuit dñō plectatū s. etiā oēs
 ei acc. sensus cogitat z effect ei fuerūt sp
 fuitqz macipari. de qñ dicit pr illd Tren. iij.

Landidiores nazarei ei nūe. nitidiores la-
 cre. rubicundiores elioz antiq saphiro pulcri-
 ores. Assilant em nūi ppter refrigeriū castita-
 tis. lacti ppter mūdiciā puritati. elioz antiq
 z rubicūdo ppter feruore charitat. z saphiro
 ppter pulcritudinē celestis. z replatōis. Et ideo
 huic pulcerrime gēni decantem illā pulcer-
 rimā laudē quā i corona ipi gēis posuit. O
 Maria stella diana virginella granosa. de
 pietate tu sei fōtana eē deo cara spōsa. O ma-
 ria de sol vestita. z cetera vsqz in finē ipi ca-
 pituli. Sciendū est autē fin suā pphā i. li.
 ppteritioz q qrtuoz sunt inf alia ex quibus
 causat pulcritudo. Primū est magnitudo.
 vñ fin pph. iij. ethi. licz pui possint dici for-
 mosi. qñ scz hñt debita dispositiōz z pporiōz
 mēbroz. nō tñ pnt dici pulcri. qz pulcritudo
 requirit debita pfectiōz qñtitat. Res igit qñ-
 to maiorē bz pfectiōz qñtitat. tāto pulcri-
 or reputat. Et iō luna pulcior stellis appa-
 ret. z stelle magne pūis stellis pulciores.
 Rōe g magnitudis pulcerrima fuit brā ego
 Un ipa inq. Eccl. xliij. Ego mī pulcre di-
 lectiōis. timor z magnitudis z scē spei. De
 illa qz dicit pr illd Ezech. xxxij. Quasi cedr
 in libano pulcer ramis z frōdibz. excelsum
 altitudie sup oia ligna regiōis. z sub vmbra
 culo illi habitat cer gēni plurimarū. estqz
 pulcerrimū i magnitudie sua. Ome lignum
 padisi nō ē assilagum ei z pulcritudini ei. z
 emulata sūt eū oia ligna voluptat q erāt in
 padiso dei. Hec tñ. Ipa etenibz ego d hac
 pulcritudie magnitudis gñari pr dices illd
 Eccl. xliij. Quasi cedr exaltata sū i libano
 Sedz ar qd fac aliqd videri pulcr ē nūer
 Un ponit exēplū Ari. vbi. s. di. q celū stella-
 tū ē pulcri i ea pre i q s plurime stelle qz i ea
 in q sunt pauciores. Rōe aut nūerositat su-
 it pulcerrima ego bñdicta. q q ad corpe i oī
 pre z i singul mēbris singularē habuit pul-
 critudinē. z q ad aiam fuit decorata oim fru-
 tū varietate. aut illd ps. xliij. Assistit regina
 a dextris tuis tē. Un illi dicit pr illd Ezech. xviij.
 vñ. Ois lapis piosus opimētū tuū. Terri-
 um vō qd pulcritudinē generat ē color. vñ
 pāni tincti z colorati sūt aliq pulciores. Et
 iō de oprime vestito d. Ezech. xviij. Jacin-
 et z purpura de insulis elisa facta sunt operi-
 mentū tuū. Et sūt beatissima ego rōne colo-
 ris fuit pulcerrima. vt. s. vñ sum est. Fuit etiā
 am tincta colore nigro hūilitat. albo purita-
 tis. z rubeo charitat. De q Lan. j. ipa inq.
 Nigra sum sed formosa filie hierlm sic pel-
 les Salomonis. Un in eius figuram dicit

Quarta
 or causa
 ria pul-
 critudi-
 nera

U

Hester. xv. Ipa autem roseo colore vultus pful-
la et gratis acriter dicitur ingressa ad regem
De ipsa et dicitur Proh. xxij. Byssus et purpu-
ra indumentum eius. Est autem purpura velis rega-
lis quam nulli licet portare nisi regi. ut habet.
C. d. vestibus oleobis. i. purpureis. li. ij. Quar-
tum autem quod facit aliquid videri pulchrum et lux. ut sup-
dictum est. Multa enim que videntur in tenebris
feda ac nigra adveniente luce pulchra apparere.
Et hoc etiam respectu beata virgo tota lucida
fuit pulcherrima. de qua dicitur Lani. vij. Que
est ista que pgregreditur quasi aurora surgens.
Pulchra ut luna electa ut sol etc. Unum Bena. i.
quodam sermone ait. Beata ergo Maria cuius
vita inclita cunctas illustrat ecclesias: est lucer-
na qua propter omnes tenebras illuminat mundi
machina. Et tamen quo deo mundum illuminat
et tenebras animarum nostrarum fugat. et ignis corda
hominum inflammas: et suis innumeris beneficiis
mundum clarificas. Tolle hunc splendorem: quid
erit mundus nisi obscuritate plenus? Et mundi
machina quod valeret si hunc splendorem non haberet
Tolle hunc splendorem: ubi dies: ubi claritas:
ubi serenitas? Certe non nisi caliga involvens
et umbra mortis ac densissime tenebre elinquantur.
Quicquid ergo semitas huius luminis insecutus
fuerit non ambulabit in tenebris sed habebit lu-
men vite. Per ille. Gloriosa pro super illud Mar-
tinet. i. et non cognovit eam: dicit. Gloriosa virgo
Maria de aurora noctem horribilem obscurita-
tis et feritatis expelles. Dicit etiam luna plena lu-
mie. eternique sol receptiva. cuius radii plenitu-
dine tamquam lucerna lucet et pfulgida rata clari-
tas de vultu ipsius choruscabat quod in facie eius
Ioseph sponsus illius aspiceret non andebat. Pul-
cherrima etiam fuisse agnoscitur bndictas testat scia
mater ecclesia que in officio assumptionis canit
Vidi speciosam sicut columbam etc. Et iterum.
Que est ista que pcessit sicut sol et formosa tam-
quam hierusalem? Et rursum ei canit. Pulchra es et
decora filia hierusalem. Et in officio quotidianum
no. Speciosa facta es et suavis in deliciis tu-
is sancta dei genitrix. Et iterum. Specie tua et
pulchritudine tua etc. Quinta ergo rationem adde-
re possumus: quare beata ergo pulchra fuit. scilicet propter
nunitatem. Nam omnia sunt pulchritudine de-
corata. sicut in scdo. i. phemio. ff. de autem sponsam
sua ornauit quidam singulari decore. et spali ac
noua claritate formositate. in illud Hester
vij. Judeis nona lux ori visae etc. que fuerit
pba themaris nostri. ergo pulcherrima fuit. Possu-
mus autem et pulchritudinem fuisse magna pba-
re ex omni genere causarum. quod fin phm. ij. phisi.
sunt quatuor. i. materialis. efficiens. formalis et

finalis. Prima ratio sumit a causa materiali quod de
ratio ppagationis p semine electum ab Adā vltis ad
illa. Solent enim nobiles genere: eo quod delicate
sunt geniti et nutriti: speciosissime esse corpe vter
pericia docet. Unum Sen. i. li. tragediarum ait.
Generosa i ore semina erugunt suos. Et facit
ad hunc illud poetam. Et placidus sanguis nobile
corpus alit fuit autem beatissima ergo nobilissima
genere inter omnes puras creaturas. ut pbatur est
in finde. j. h. p. p. c. ij. Nam oisporos de fin
quod exponit Nico. de lyra super Sen. ab initio
mundi dicitur tpe i tps sepauit i humano genere
nos a malis. et meliores a bonis: ut tandem
esset i ore populi ei peculiaris et acceptissimus ar-
gus ois nobilitate pfulgens: de quo et filius nascitur
iuxta illud Deut. xxij. Qui diuidebat altis-
simus geres qui sepabat filios adā. Nam ante
diluuiū sepauit filios Lamy a filiis Seth.
ita ut filij cayn dicerent filij hominum eo quod viciosi
erant et carnales. Filij vero seth dicerent filij dei.
quod boni et spirituales erant. fin illud Sen. vj. Vi-
detes filij dei filias hominum quod eunt pulchre etc.
quod generatio seth ex maria pre postea delecta
uit ad lasciuia: ut p ibidem dicitur de sepauit ex-
tinguendo p diluuiū virū quod genus? resuatur
paucis de genere seth. quod boni erant. sicut in hoc et filij
ei? cum vxoribus. Post diluuiū vero iterum sepauit
eligendo genus? sem quod fuit primo genus? noe. de in
de quod filij sem ex maria pre facti fuerunt idola-
tre: iterum sepauit et elegit hebreos. a quod dicitur i
brei. quod populus dei peculiaris dicebatur. ut declaratur
Nico. de lyra super Sen. Deinde elegit abrahā
ut habet Sen. iij. sepando eum a cultoribus
idolorum. et postea Isaac et non Ismaelē Sen.
xx. Deinde Jacob et non Esau. Sen. xxvij. et
psequitur de filiis Jacob elegit Judā et tribum
ei? et sic p h ordine pcessit sepando bonos a
malis. et taliter deduxit generatōis ergis bndictio
p ppagationis nobilitatis et dignitatis et magis
deo grati sanguis quod nūquid fuerit i mdo. Et io
cum ipa descenderit p tot nobilissimas et popu-
las stirpes et delicatissimas generatōes: non
est dubitandum quod fuit corpe speciosissimum et mo-
ribus vltis quod dicitur possit nobilissima. Non enim
pax affert ad morum pclaritatem et corporis speci-
ositate parētū nobilissimam. Unum Amb. super Lu-
cā loquens de pentibus b. Joh. baptiste inquit. Do-
cet autem nos scriptura diuina non solum mores i his
quod predicabiles sē: sed etiam parētes opere laudari
veluti transmissa imaculare puritate. heditas
i his quod volumus laudare pcellat. Voluit ergo
hic populum suo cultui dedicatū: sanctiorē et no-
biliorē inter omnes populos mōdi: quod ab alijs distinet
erat distinctio et vestimento: circūcisio et le-

Bermo. III. De natiuitate Marie

gis septem: ut eo nascere mī filiū sui omniū
 lenissimā: excellēssimā et speciosissimā. Se
 cūda rō p̄bas b̄ndicte ḡgis pulcritudinē su
 mit a cā efficiētes fuit ḡr diuina. Nā vt cōi
 cer tenet Joachīm et Anna p̄cellerāt i diebꝫ
 multꝫ: nunqꝫ filios genuerāt cū esset Anna
 sterilis. vt sup̄ dictū est in .ij. p̄mī fmōis hu
 aus scēde p̄ris. Miraculose ḡ sublatꝫ est
 ab ea impedimētū sterilitatis et prius gene
 rativa in Joachīm roborata: vt hāc gl̄iosissi
 mā filia generaret. Tertū est em̄ q̄ opa p̄du
 cta p̄tūre diuina p̄fectiora sunt opibꝫ q̄ sunt
 p̄tūre naturālia: q̄ multo potētior est gr̄a
 q̄ natura. vt p̄bat multipliciter Ambrosi⁹ i
 creatura. de p̄le. dist. ij. originaliter autē in lib.
 de sacramētis: et parit etia in vito qd̄ dñs
 fecit ex aq̄. vt habet Joh. ij. Un̄ Chrys. ibi i
 op̄m. Nō simpliciter vinū s̄ vinū optimū
 fecit. Tāta em̄ sunt xpi miracula: vt multo
 his que p̄ naturā sunt speciosiora et vtiliora
 sint. Lū ḡtate ḡgis corp⁹ p̄tūre diuina p̄nci
 paliter et priuati mō p̄ceptū sicut etia p̄ba
 tum et declarātū est i p̄cedētī hui⁹ fmōis
 nō est dubitandū q̄ fuit pulcherrimū. Et p̄t
 p̄firmari p̄dicta rō sic. Beata ḡgo fuit p̄mū
 opus mirabile p̄ductum a deo in nouo testa
 mēto: cū fuerit q̄si auroa in oriente. i. in con
 finio noui et veteris testamētī. Solent autē
 artifices nouiter incipētes alicubi opari egre
 gum aliquod op⁹ p̄mopducere. vt parz ma
 xime in p̄toribꝫ. alioe vt in arte sua cōmen
 dent. s̄. lancimus. i. aut. de mona. coll. ij. Te
 nendū est ḡ q̄ om̄ipotēs deus artifex summ⁹
 om̄imōm hīs virtutē. Sap. vij. opus istud
 p̄mū. i. beatā ḡginē q̄rū ad corpus et animā
 p̄ducit mirabilissimū. Et hec rō confirmat
 p̄miam venerabilis Bede: qui super Lucā
 sic ait. Nec mirz si dñs redemptur⁹ mundū
 opationē suā inchoauit a matre: vt p̄ quam
 salus om̄ibꝫ opabatur: eadē p̄ma fructū salu
 tis hauriret ex p̄gnore. Nec ille. Tercia au
 tem rō sumit ex cā formali q̄ est aia ipsi⁹ ḡg
 nis b̄ndicte. de qua rōe tactū est sup̄ in p̄e p̄
 cedētī hui⁹ fmōis. Et possum⁹ arguere sic.
 Et cū est q̄ aia beatissime ḡgis post animā
 xpi fuit et inter oēs. imo sup̄ oēs nobilissi
 ma. Aia ḡo et corp⁹ se h̄nt vt materia et for
 ma fm̄ p̄m in .ij. de aia. qui ait. Aia est act⁹
 et p̄fectio corpis p̄hici organici in potentia
 vitā b̄ntis. Ergo sicut aia que est forma req̄
 rit corpus p̄ materia. ita aia dignissima req̄
 rit corpus dignissimū et speciosissimū. nō
 b̄nissimū ḡ sp̄it oportuit nobilissimū corp⁹
 p̄parari. et corp⁹ optime dispositū excellētissi

mo spiritui coaptari: vt p̄p̄rio sit debita in
 ter materiā et formā. Et iō corp⁹ gl̄iose ḡgis
 debuit esse optime cōplexionatū. et p̄lequel
 venustissime coloratū. Itē optime organiza
 tum. et p̄lequēter ordinatissime figuratū. Et
 potest hec rō cōfirmari. quia vt habet in com
 pendio theologie. li. iij. dū beata ḡgo filium
 gestabat in vtero: mira claritas et speciositas
 in corpore eius redundabat. nō solū em̄ i ei⁹
 aia: s̄ etia in corpore resplēdebat lūmē diuini
 tatis. Et possum⁹ exemplificare de lumine i
 lucerna existēte a q̄ fulgor emanat. Et sic for
 ma diuinalis taliter informauit corp⁹ et ani
 mā gl̄iose ḡginis q̄ ex om̄i p̄te speciosissi
 ma fuit. Quarta rō sumit ex cā finali. Nā
 beata ḡgo ideo venit in mundū vt ex ea na
 sceret filius dei. vñ firmiter credendū est q̄ nō
 solū fm̄ aiam s̄ etia fm̄ corp⁹ fuit suo benedi
 cto filio simillima. Videm⁹ em̄ q̄ sepe filij su
 is parētibꝫ tāta similitudine configurant vt ex
 eis videant⁹ formati tāq̄ exēplari ab exēpla
 ri. Et iō dī. Eccl. ij. Noctū ep̄i ei⁹ et quasi
 nō est mortu⁹. Silen em̄ sibi reliq̄t post se.
 N. si h̄ verificat⁹ in alijs filijs naturali mō
 genit⁹. multo magis verificat⁹ est i dño Ihu
 xpo et m̄fct⁹. que cū diuini sp̄us op̄atōe cōi
 cepit. et quoz caro f̄z Aug. etia eadē caro fuit
 et ideo inter filij et ipam fuit pulcritudine si
 militudo. vt p̄bat⁹ est in p̄ma p̄e hui⁹ fmō
 nis. Lū igit xps fuerit pulcherrim⁹ vt ibidez
 oñsum est. Un̄ sup̄ ps. xliij. fm̄ trāslationē
 chaldaicā dī xpo. Pulcritudo tua rex mel
 sya maior est q̄ oim filioz hoim sequitur q̄
 etia ei⁹ sanctissima genitrix fuit sup̄ oēs hu
 manas creaturas speciosissima. P̄nc enim
 corpale pulcritudinē recepit xps nō a patre.
 quia sicut in q̄rū deus nō habet matrē sed tm̄
 patrē. sic in q̄rū homo habet matrē s̄ nō pa
 trem. Illā ḡ corpale pulcritudinē quam ali⁹
 filij recipiūt ab vtrūqꝫ parentibꝫ totā habu
 it xps a sola matre sua benedicta. que fm̄ Da
 mascenū de suis purissimis sanguinibꝫ ipm̄
 generauit. et iō in cōmunicabilē p̄cludit ipsam
 fuisse speciosissimā p̄ illā reglam p̄hi i. ij. me
 taph. quod est causa alioz vt sint talia: illud
 etia est tale. Facit ad h̄ qd̄ dicit iuriste. s̄. q̄
 illud qd̄ est in effectu: est etia in sua causa. vt
 notat in .l. ij. ff. de p̄ca. et de peni. dist. ij. c. p̄t
 discursus. et. s̄. his itaqꝫ. et. s̄. facta. et de p̄sum
 pti. c. ex studijs. et. c. litteris. in fine. et de statu
 regni. c. quod dei. et de noui ope. nun. c. ij. in fi.
 causatū em̄ sequitur naturam sue cause. Et
 eiusdem rationis est causa et causatum. Ima
 numissiones. vbi Bald⁹ ff. de iusticia et iure

Effect⁹
 in sua cā

Et qualis est causa: talis pducit effectus. ca-
fert. r. c. vulnerato. j. q. j. r. l. de pupillo. ff. de
nom. ope. nu. r. c. tue. de spon. r. c. accessit. r. c.
ex lris. de telen. ampu. r. c. cu clerici. cum ibi
nota. extra de censib. Un dicit autor in li. de
causis: q omis effect? habet similitudinem sue

B cause. ¶ Et fructu g pulcerrimo ab ipsa bea/
tissima gine pducto. s. dno nro Jesu xpo. in
que ppter eius speciositate desiderat angeli
picipere. j. Pet. j. cognoscit speciositas eius/
dem pulcerrime gine. De cui? formosita/
te anime r corpis loques bea? Epiphanius
i qda epla inq. Moyses et erat hmoi. Do/
nesta erat p oia. paz loques. velos? obediencie
affabilis. libere fuitis omib. sine risu absq
turbatione sine ira. libere se inclinans. hono/
rabilis ad omes. r admirabant omes in lo/
quela ipsi? stantire erat magne capillos hns
flavos. ac bonos oculos. r tota erat speciosita/
te plena. ¶ Bernard? quoq sup Missus est
omelia scda ait. Virgo regia gemis ornata
virtutu. gemisq meritis pariter r corpis deco/
re pfulgida: speciosa r pulcritudine in cele/
stio cognita: celi cinum. i se pyocant aspe/
ctum: ita vt celestis reg? animu ad sui pcepti
sentia inclinaret. r celestis nuci? ad se de su
permis adduceret. ¶ Eusebi? etia sup Lucas
expones illud. Discessit angel? ab illa: inquit
Discessit ab illa angel? no solu impetras qd
optabat: s? stupens in gine forma r etus
plenitudine. Nec ille. De qua formosissima
virgine loques Dantes in comedia paradi/
si. c. xxxvij. ait. Soto cosi bel ciel come diuiso
Uiniquarto signori adua adue. Lozonari
veniano di fior daliso. Tutti carauan benedi/
cta tue. Nele filiol dadam. r benedice Si/
en in eterno belleze tue. Quas nob cedere
digne? oipotes? in eterna felicitate posse
prepari: p infinita secla seclor? Amen.

¶ De eiusde electissime spose dei natiuitate.
Sermo quintus

I **E**terno or

A dinata sum r ex antiqs aniq
terra fieret. Proli. viij. c. In
sacra scriptura aliq d: sposa
dei q liber fidel? aia. iux illud Osee. ij. Despon/
sabo te mihi i fide. trassumptiue i. c. fert. et. c.
sic vnguere. r. soppone. j. q. j. r. de peni. di. ij.
cst em. r di. ij. s. illd. r de sacra vnctione. c.
vnico. s. qz s. Nec aut dei sposa. s. aia. for/
nicat pperm. iux illud Dier. iij. Tu aut for/
nicata es cu amatorib? mule. Un de malis

hoib? q p vicia fecerut adulteria aias suas q
pus erat dei sponse: exponi pot spualiter illd
Osee. iij. s. Spose vestre adultere erunt.
¶ Aliq spose noie intelligit? ecclia triumphas: Ecclia
de qua exponi pot illud qd dicit angel? beato spona
Johi Apoc. xvj. du ait. Veni ofda tibi spo/
sam vxore agni De hac etia sposa exponi pe/
illud Apoc. xij. Uidi ciuitate sancta bienu/
sale descendente de celo sic sposam ornata viro/
suo. Aliq? s? spose noie intelligit? ecclia mi/
litans. vti. c. oib. r. c. lecor. xxiij. q. iij. r no/
tat in. c. sposus. xlvj. di. Et de hac sposa expo/
ni p illud Joh. iij. Qui hz sposam sposus e
xps em? r noster ca sibi desponsauit. Un oes
xpiani dicunt filij isti? spose r hui? sposi. de
q? intellexit xps qn inq. Mar. ix. Nunqd
pnt filij sposi lugere qd in cu ill? sposus Et
Mar. ij. Nunqd pnt filij nuptiar? qd in spo/
sus e cu illis ieiunare. Et Lu. v. eade sniam
dixit. ¶ De hac desponsat? ecclie inq. Pau/
lus. ij. ad Eboz. xj. Despodi vos vni viro s?
gine casta exhibere xpo. Virgo ei ecclia i die
iudicii e ad sui celestis sposi nuptias pducen/
da: qn media nocte clamor fiet. Ecce sposus
venit: erite obuiam ei. Marthei. xvj. Ipe
igit? sposus nri hz xps pcedat nob? de illis
spose sue ecclie filijs. de q? i p dicio Mar.
dz. q? ornauer? lapades suas r exierit obui?
sposo. Spalit? aut r singularissimo mo? s? scri/
ptur? diuis noie spose intelligit? glorioa virgo
Maria. qua oipotes? sibi ab etno spolas
elegit. vt ei? vnigenit? fil? t? sposus proce/
deret de thalamo suo. ps. xviij. Un cu ipa dei
sposa pcepisset saluatore? mudi: canebat beati
angeli in celo r sancti pces i limbo desideras/
tes natiuitate xpi. r dicebant illud Jobel. ij.
Egrediat? sposus de cubili suo. De hac etia
sposa exponi pot illd Sap. viij. s. Pa? ama/
ui r q? mihi sponsam assumere: r amator
fact? s? forme illi? De? ei rex celest? adama/
uit ea sup oes puras creatas. r io ea elegit
bi? spolas. Nd pphatu fuit Isa. lxij. vbi de
lericia dei r desponsant? b. gine inq. ppheta
Gaudebit sposus sup spolas. No solu ac re/
us gaudius e r desponsat? giali: s? etia tota
celest? curia r vnuslus mudi. qd i figura p/
nuciatu fuit Hester. ij. vbi de ipa hester q? fi/
gurauit b. gine d: Duca? itaq ad cubicu
lu reg? r adamauit ea rex pl? qz oes miferi. r
posuit diadema regni i capite ei? fecitq? e regre
p vltimi. i. p eua. q? huanu gen? suo pced? ma/
stauit. Et iussit iuuii ppari p magnificam
cucur? pncipib? r suis suis p pncitoe nu pps
hester. r dedit requie vnueris pncips? ac

Bermo.v. De natiuitate Marie

tona largit^r est in^r magnificentiā pncipalem
 Spōsa. Ista aut^r spōsam pgnē. i. amacula
 tam gni dixerit de^r. on dicit ipe q^d Lan. iij.
 gni^r cōs suauiter in^rtrat ad suū cōubiū dicens
 Veni de libano sponsa mea. veni de libano.
 veni et conaberis. Et iter^r ibide in^rq^r. Tulne
 rasti cor meū soror mea spōsa. valnerasti cor
 meū. q^d vba replicat ad demōstrādā inen
 sitatē amoris. Et rursum ait. Quā pulcre sē
 māmne ueloz mea spōsa mea. pulchriora sē
 vtera ma vino. et odor vnguetoz mox super
 oia aromata. fāu^r distillas labia tua spōsa.
 mel et lac sub lingua tua. et odor vestimētōz
 sic odor thuris. Q^d r^rclusus soror mea spōsa
 est^r r^rclusus. fons signat^r. emissioes tue pa
 radisus. Quia pō electioz hui^r spōse fec^r
 an^r locula. i. ipa merito dicere p^r vba thema
 Ab etno natiuit^r. Ab etno ordinata sum. i. spōsa
 hec spōsa dei. i. mīssū ei^r. et ex antiq^rz aīq^rz terra fieret.
 eligitur. id est an^r omne corpale creatura. necdū erant
 abyss^r. i. angeli. q^d abyss^r nūcupari pnt ppter
 eoz intelligētiā pfundissimā et nature sue ex
 cellentiā. et ego iam pcepta eram. i. i mēte cre
 atoris mei. et nara ac eius cōiūgio pparata.
 Sup^r q^d vba videbim^r de^r p^rdictioes q^s
 habuit hec admirabil^r dei spōsa. q^s hie debet
 ois idonee spōse cuiuslibet magni impator^r
 pma dicit in^r. grātias. scda p^ruocitat^r. tertia
 generositatis. q^rta formositatis. q^rta grāt/
 ositatis. scda fecunditatis siue fertilitat^r. sepi
 ma copiositatis. octaua timorositatis. nona
 pudorositatis. decima et vltima appellabitur
 p^ronostatis.

De pma spōse dei p^rdictioe q^d dicit integritatis
 T^rouisse pbatū est i pma pte pnci
 palit hui^r opis integerrimo ac ima
 culato dei filio oportuit eligi matrem
 p^roma integerrimā et immaculatā. et purissi
 mo deo purissimā spōsam. Et idē p^r dicit
 filio suo et spiritui sancto. Ego volo mihi cre
 are et facere vnā sponsaz egregiā meo modo
 ita vt sit digna mātēscat^r meo cōubiō. Re
 spōdit fil^r. Et ego volo mihi fabricare vnā
 virginē purissimā que idonea sit mēcipere
 et p^rtare i vtero suo. Dixit pō spūs sanctus.
 Et ego volo mihi cōstruere vnū templum sa
 cratissimū in q^d facere possum meū habitacu
 lum. Tūc igit^r tota trinitas hāc immaculatā
 pgnē p^rcipit nasci fec^r. quā semp ab omi ma
 cula illibata pseruauit. Nō em fuisse beata
 virgo idonea dei spōsa vel mater si aliqⁿ fuis
 set p^r p^rin diabol^r adultera et serua. vt clarif
 sime p^rbaumus vbi^s. Beata g^r Maria ite
 gritate semp pfectissimā habuit tam men^r

q^s corpis. Tū verificatū fuit de ea illud. j. ad
 Ithē. v. Integer spūs vester et aia et corp^r si
 ne querela in aduentu dñi nostri. Iesu xpī s
 uetur. Ipa nāq^s integerrima dei spōsa serua
 uit illud ad Titū. ij. In omib^r pte tūpsum
 exemplū bonoz opoz in integritate. Et illud
 Jacobi. j. Sitis pfecti et integri in nullo de
 ficiētes. Ut aut^r esset talis fuit a deo pparata
 p grām puenientē q^d eā pseruauit ab origina
 li pēto et ab omib^r immundicijs. Et h^r q^d d^r
 Gen. xxiij. Ipa est mulier quā pparauit do
 min^r filio dñi mei. De h^r pō null^r nisi v^r in
 sapiēs v^r obltinat^r dubitare modernis t^rpib^r
 pōt. q^d est beate pgnis integritas luce clari^r
 declarata. Quis em ciuis ingenū ac nobil^r.
 q^s strenu^r miles. q^s sapiēs doctor. q^s magni
 ficus comes. q^s excellēs marchio. q^s pnceps
 vel dux inclit^r. q^s serenissim^r rex vel ipator
 meretricē et p^raminatā mulierē eligeret i spō
 sam. valēs sibi eligere integerrimā pgnē et ex
 omi pte purissimā. Des em naturalit^r appe
 tūt et querunt h^re vxorē intactā. i. si dicitur.
 xxi. q. vj. Quid g^r miz si impator celi et terre
 de^r rex regū et dñs dñantiū. q^d electus in oēs
 et impollut^r. ad Heb. vij. voluit sibi sanctuz
 et impollutū habitaculū pparare. et in oētēz
 ac immaculatā atq^s oī puritate repletissimam
 spōsam assumere. Ipe enim est ille cui d^r. j.
 Paral. xxi. Tu ē dñe magnificētia et p^ras
 atq^s victoria et tibi laus. Lūca em q^d in celo
 sunt et i terra tua sūt. Tū dñe regnū. et tu
 sup^r oēs pncipes. Tūe diuitie et tua est gloria
 Tu dñar^r oim^r. et i manu tua p^rus et potētia
 magnitudo et impū oim^r. Debut igit^r ista spō
 sa dei scilicet beatissima pgo Maria cē sup^r oēs
 mōi creaturas integerrima et mūdissima. q^d ne
 q^s hoi pparabat habitatio s^r deo j. Para. xxi.
 Tū s. Bonauētura i. iij. len. di. iij. ar. ij. q. j.
 dicit q^d re nulla alia pura creatura rōnabili p^r
 dici illud Lant^r. iij. Tota pulchra es amica
 mea. et macula nō ē i te. sic de pgnē gl^riosa. Et i
 eadē dil. etiā inq^r. q^d grūū fuit vt aduocata
 hūan^r gener^r nullū hiet p^rin q^d ei^r cōscie
 tia remorderet. et q^d ipa brā pgo p quā aul^r
 rebat opprobriū nrm vinceret diabol^r uz. nec
 ei v^r modicū succūberet. et q^d immaclata eēt mē
 te sic fuit itemerata corpe ipa pgo bñdicta q^d
 placuit altissimo vt m^r ei^r fieret. Ivide etiā
 aut sic ad itaz p^rdict^r doctor. Qm igit^r b. virgo
 aduocata ē p^rctōz. gl^ria et corona iustoz. dei et
 tot^r trinitat^r tridmū et spālissimū filij d^r re
 clinarozū. hinc ē q^d spāl^r grā nullū i ea p^rin
 hūit locū. Hec ille. Quia aut^r res d^r integra
 atq^s possideat. vt in. l. p parte. ff. de fmi. jdo

Uxor ista
 tacta

Res ista
 regra

k 2

Bermo.v. De natiuitate Marie

Inquit em angelus p videntem i sella seculor q
amplius no erit. Auo c. r. Tunc em cessabit
morbis mobilis. et psequens tps habebit finem
Sicut res geme digniores fut euternis
et euternis tpa lib. ita t mstra eternorum. s.
eternitas dignior est eio. Eui aut dignius
est tpe. Et q apparer dignitas et excellencia be
at q nris q no electa fuit. r ordinata diuiso
mubio r munitati dei et tpe vlt eio s. eterno
P. Et q nobilitas apparer rone finis. Nam
Maria cu finis sit melior oibz q ordinat ad finem. q.
nobilitas pphie. Et qto aliqd ordinatu ad nobilita
tem finis ratio fit digni. pcludit q si oes crea
ture si essent aggregate. r ab vno latere pos
te sola gl'iosissima xgo ex alio. nobilitor et ex
cellencior ipa sola reputabit q oes alie fil. q a
ad nobilitate effectui r finis a deo e electa. nihil
em nobili' cogitari pr ipa mte dei. r pph' vt
dicitur Bonauic. i. j. di. xliij. Si oes cre
ature genitricis qzcederet i gradibz nobilitas
eius pntis oes deberet reuerentia mri dei. r con
cederet. Tho. in. j. pre sum. q. xv. ar. vlti.
De hac etia nobilitate gl'iole xgins exponi
pouit S. p. viij. Generositate et gl'ificat
pntiam dei. Nobil' em vir nobilitat vxor
r. lamulieres. C. de digni. li. x. licet agt beata
xgo fuerit nobilis genere. r dignissima san
guine fuit in dignior moribz r nobilitor s.
tunc q nobilitas e excellencior. Un d. q no
bilitas mox p' dnat qz genitor. c. nos q. xl.
di. Et alibi d. q no loci nec gener' nobilita
te s. pntie gra dei acqrit. illud. xl. di. fuit
q spona dei nobilitus in diuina tam quo ad
corpus qz quo ad animam. qd nuqz fuerit i mu
do excepto filio suo. qz vt sup vltim est fmo
n. pcedent. pte vlti. descendit a nobilitate di
gniori r sanctiori ppho mudi. Debraic' em
ppl's r hebraica lingua. vt inqt Jsi. j. crimo.
r Nico. de hyra sup plogo eple ad Heb. fuit
p' r antiquo. int oes. r deo. gratior r melior
Un felix dei populus dicebat. iuxta illud ps.
Bti qm d'nis de' ei. ppl's que elegit in
hereditate sibi. Et ps. cxiij. dic idē ppheta
Nō fecit talit omi natiōi r iudicia sua nō ma
nifestauit eis. Quia igit fin pph. j. resti. ma
nifestauit eis nobilitas r generositas a lōge facta qz
p' p' apparer generositas dñe nre q ab exor
eio mudi vltz ad suos parētes ip e nobilis
sima stirpe traxit originē. quā de' ip p'auit
ob amorē ipsi' xgis. qd tñ nō fecit de alijs pa
retilis r genealogijs. Nā si legim' cronicas
r hystoriar. aphos inuenim' q nulla fuit do
mus tā sublimis q aliqui cādē nō sit finita. r
ad nūpū redacta. Mutata nāqz sunt dñia

ab vno sanguine i aliu. r regnū ab vna stirpe
altā. p'p'ia sō bre xgis a pncipio hūani ge
neris vltz ad suū filiū. nuqz e finita. s. semp
a deo custodita. Et si qñ ppl's ille ppter aliq
pctā eieci' e de regno. vt sic correct' reuerteret
ad dñm. tñ de' ip referuabat lineā illam per
quā debebat ipa xgo p'cipi. r tādē reducebat
in regno ppl'm suū. r sanguine illū sp ab om
nibz pculis pseruauit. Et ex quadā speciali
appropriatiōe ipse deus appellabar se deum
Abraā Isaac r Jacob. r deū David. a qbus
descendit ipa xgo bndicta. Que qz generata ē
ex illustrissimo sanguine. iō generauit filiū il
lustrissimū r nobilissimū licz em fin leges fi
li' i nobilitate r dignitate sequat p'iem. Un
filiū ipator' dicit augustinus. lxxij. di. c. adrian'
nō aut sequat matrē. vt ait Bar. in. j. filio. C.
de decu. li. x. r in. j. filios. C. de muni. r origina.
eodē lib. tñ qz ips inqtū hō nō hz patrē. to
tam hūanitatis nobilitatē r generositatem
habuit a matrē q eā i filiū suū trās mittere nō
pouisset nisi nobilissima fuisset. Hic aut fi
li' xgis d. p'm' r nouissim'. Ape. c. ij. qz fuit
p'mū nobile indiuiduū qd de' ab eterno statu
it p'du. ere. nouissim' aut d. qz i ipm ois no
bilitas r generositas terminata ē. Q igit xgo
bcissima cū fili' tñ fuerit nobilissimus. illu
strissim'. generosissim'. clarissim'. r sup oes
dignissim' p'iarcha. pphā. dux r impator.
summusqz rex regū r dñs dñantiū. Apocal.
xix. pfecto tñ q tanta nobilitatē ei tribuisti
es nobilissima. illustrissima. generosissima r
clarissima dñicissā. regina r ipatrix mdi r to
mina vniūsoz. q tot' generositat' auctorez
tuo nobilissimo ac sacratissimo vtero p'cepit
st. eūqz q tā hoies qz anglos r orbē vniūsum
nobilitate sua nobilitauit pepisti. Et iō ad
re omis p'fugere debet i suis necessitatibz te ob
secrātes r dicētes. Salue vera parēs xpi re
ginagz diuini. Unica sollicit' sps qz salusqz re
is. Tu miser' atro tactas turbine nauts. Le
u' aspirās aura vocata venis. Tu p'son tri
sti p'pos tellogz fameqz Aspiēs. r pacē muer
ra leta refers. Tu fessis traquilla qes grūqz
dolēti. Solam teqz ē iuspice riste nihil. Per
sacros vteri fruct' castūqz cubile. Per tibi cō
missi nūcia p'ba dei. Per dulces nati vult' at
qz osella p'qz Ultero q sacra luxerat ille sinu.
Per te q solita es vora exaudire p'cātū. Te
rogo p nati casta puella tuū. Aspicias regi
na pcor. grāqz merēti Affer opē. r p'cto annue
diua p'ys. q. Dñi' at generose xgis nobilita
tē i regitate r p'uositate possum' etiā p'bare
triplici rōe. Quaz p'ma d. finalitas. nā oē

Nobili
tas xgis
probat
k 3

agēs sine rōne agit ppe finē. ij. phisic. r. ij. de
aia. De q ad hūc finē capi fecit r nāci brām
p gine vt vnigenitū filiū suū quē cerno r in
finito amore diligit. i. vtero suo p ginali p
peret. r. ij. mēfibz portaret. r. de suo purissimo
langūe carneā vestē ei fabricaret. Lū igit di
cat phs. xj. metaph. q origo agentū r eoz q
sunt ad finē. d. esse sine ordie finis. Et. viij.
ethi. q ea q sūt ad finē debēt esse pportio nāta
fini. icōuincibilē. cludif q itegerrimo nobi
lissimo. p r uo s s i m o r formosissimo filio suo
de ipse fabricant mēz q eū carne regeret. ite
gerrimā. nobilissimā p r uo s s i m ā r formosil
simā. Quis ei potētissim⁹ rex volēs suo vni
genito filio camisiā q induat fabricare illaz
nō faciat ornātissimā r pulcerrimā. Sēda
aut rō hūc filius d. localitaz. Nā loc⁹ d. z eē
p s i s r p p o r t i o n a t⁹ ac p n a t u r a l⁹ locat⁹. iij.
phisic. r. ij. de aia. r. iij. de celo r mōdo. Lū igit
de r hō ihs xps tāq locat⁹ debet rēqēcere
locat⁹ i vtero p gis q ē sup oēs creatas puris
sim⁹ p r uo s s i m⁹ nobilissim⁹ r c. necesse fuit ipaz
dei genitricē ēē purissimā scilicet ac nobilis
simā. vt idone⁹ ēēt loc⁹ r habitatio tāti loca
ri. Terna rō d. legalitas. Sic ei d. p r i m i s
parētibz r p p l o i u d a i c o r o t ā nobilitatē p n
lit. qz rēscēdere debet ab oēs illā nobilitatē
r eā i suū filiū remittere. v. d. i c t u ē f m o n e p
cedēti. sic etiā i lege sua pcepit eadē rōe ipi po
pulo tāti mūdiciā. nō t m ā hūanis corpibus
s z etiā i vāsis. hominibz r castis r i cibis. vñ phi
buit ei comedere carnes porcinas r alia m l t a
i m ū d a. L e u i. xj. r pcepit q leprosi mitterēt
ex castra. r cū eis nō puerfaret. L e u i. xij. r q
null⁹ vir sub pena mortis accederet ad m l t e r e
mēstruatā. L e u i. xx. q oia r m l t a alia s i l i a p
cepit ad p s u a d ā nobilitatē r mūdiciā p gis
q ex lūbis eoz p r e a r i d e b a t. n e i m ū d i c i a z
aliquā ad illā trāsmitterēt. s z o i m o d ā m ū d i
c i ā r nobilitatē r c. vt d i c i t d o c t o r e s. q d p r z
qz habito sine. cessauerūt ea q ordiata erant
ad istū finem. Nā generata ipa mūdissima
nobilissima r dignissima puella r filio eius
gēs iudaica q pus erat mūdissima r nobilis
sima. f e c i t e s t o i m g e r i ū v i l i s s i m ā r a b i e c t i s s i
ma. Et qzuis sepe herbis odoriferis r aqz cūz
aromantibz p d i t s e b a l n e a s s e n t i u d e i t m v t p
e x p i e r i ā p z f e r e t v t c a n e s r a b o m i a b i l e s s ū t
R e g e s e o z d e p o s u e r e d i a d e m a t a. d u c e s i n
f u l a s. s a c e r d o t e s p a s t o r a l i a. r a c u e r e p p h e t e.
c e s s a u e r ū t p i a r c h e. r o i s e o z n o b i l i t a s r d i
g n i t a s i h a c e x c e l l e n t i s s i m a p u e l l a r f i l i o e i f i
n i t a e s t r a b e i s e x p a n s a.

De quarta pditione sponse dei que dicitur formosissima.

Agnamini pncipes i spōs suis nō
m solu requirunt integritatē. p r u o s s i t a t e z
r g e n e r o s i t a t e z. s z e t i ā f o r m o s i s s i m a t e m
Speciositas em̄ puenit regibz r reginibz. vñ
apud grecos d. Spēs p r i m i d i g n a e s t i m
p e r i o. E t e m⁹ i g i t r e x v o l e s s i b i i d o n e a s p o n
s a m c o p u l a r e. v o l u i t e ā e s s e f o r m o s i s s i m a z e r
o m i p u l c r i t u d i n e r e n i t e n t e. D e q f o r m o s i t a
t e s p e c i o s i s s i m e p g i s s a r⁹ d i r i m⁹ i n f i n o n e p
c e d e n t i. L ā t a a ū t f u i t p u l c r i t u d o b r i s s i m e p
g i n i s. v r e i⁹ c e l e s t i s p o s u s d e i p a m i r a r i v i d e
r e t. Uñ L a n. iij. c. d i c e b a t. Q u ā p u l c r a e s
a m i c a m e a. q s p u l c r a e s. S c i ū s f o B e n i. x
e i⁹ f o r m o s i t a t e s t u p e f a c t⁹ i n q d ā f m o e i q u i r.
Q u i d d i c e m⁹ d e t e o p u l c e r r i m a m u l i e r u z
S i s o l e t e d i x e r i m. i p l e d i d i o r e s. S i c y n a
m o m ū r b a l s a m ū a r o m a t i z ā s. o e s a r o m a r
c a s s p e c i e s o d o r e p e d i s. H e c i l l e. J o d e i p s a
b n d i c t a d e i m a t r e q u e nō t m f u i t i t e g e r r i m a
s z e t i ā p r u o s s i s s i m a. r nō t m p r u o s s i s s i m a. s e d
e t i ā g e n e r o s i s s i m a. r nō t m g e n e r o s i s s i m a r
n o b i l i s s i m a s z e t i ā f o r m o s i s s i m a. p o s s u m⁹ d i
c e r e i l l u d Q u i d i j. i. iij. c. f a l s t. N e c f a c i e s i
p a r n o b i l i t a t e f u i t. N e c i m e r i t o h e s s e d e b u
i t. U t e i i n q r i d e p o e r a. F a c i e s c r o z n a t a m o
r e. P u l c r i t u d o e t i ā m a r i e p u e n i t c ū o p r i m i s
m o r i b z. s i c e c c o r r a r i o v i c t a d i l c o n e n i ū t c ū f o r
m o s i t a t e. i n t i l l a e i u s d e p o e r e f i n i a m. Nō f a
c i t a d m o r e s t ā b o n a f o r m a m a l o s. P o s s u
m u s i g i t d i c e r e b r i s s i m e p g i n i e t i m p a r o
r i s s p o s e p o e t i c ū i l l d. T e c l a r i e x o r n a n t m o
r e s. t e v i u i d a f e r⁹. T e d e c o r a t qz a l t e n o b i l i
t a t s b o n o s. E t t i b i f r o s l e r a ē t a m i c a v i r
r i b z a n n i s. I n g e n u u l qz t m o s p l e n d o r i o r e l e
d e t. T u n r i m s y d⁹. t u g l i a n r a p e n i s. Q u a n
t i f e i u r a s a l u t s h a b e s. D e i l l a e t i ā d i c e r e v a l e
m u s i l l d. ij. R e. xj. e r a t m l t e r p u l c r a n i m i s
Q u d e t i ā h z. iij. R e. j. I l l i qz d i c s p o s u s s u
c e l e s t i s i l l d L a n. vij. Q u ā p u l c r a e s r q d d e o
r a c h a r i s s i m a i d e l i c i o s. Q n a ū t d e e l e g i t d o
m i n ā n r a m i l u ā s p o s a z. p o s i c a t ū e s t i l l u d J u
d i c i. v. P u l c e r r i m a f e m i a z e l i g i t e i. D e a n
g e l i s f o v i d e n t i b z i p a z p u l c e r r i m a d e i s p o s a z
p o s i c a t ū e s t i l l u d J u d i c i. x. c. L u z v i d i s s e n
e ā. s t u p e r e s m i r a t i s u n t n i m i s p u l c r i t u d i n e
e i u s. E t i t e z i l l u d q d i d e m d. f. C o s i d e r a
b ā t f a c i e e i⁹. r e r a t i o c u l i s e o z s t u p o r. q n i a m
p u l c r i t u d i n e e i⁹ m i r a b a n t n i m i s. Nō s o l u z
a ū t h a b u i t b e a t i s s i m a d e i s p o n s a p u l c r i t u d i
n e m n a t u r a l e. s z e t i ā s u p n a t u r a l e i n f u s a m i
b i s u p n a t u r a l i t e r a s u o d i l e c t i s s i m o s p o n s o.
U n v e r i f i c a t ū f u i t d e i l l a i l l u d q d i c o d e a.

Bermo.v. De natiuitate Marie

legit. omne illi dñs splēdore et pulcritudine
nem ampliat. De q̄ exponi p̄ illud Ec
cl̄. xliij. Pulcritudine candoris ei⁹ admira
bitur oculus. vñ si q̄s ea videret: posset dicere
illud Gen. xliij. Vidi faciem tuā q̄i vultu dei
Et illud Gen. xliij. Ja letus mortuus: q̄ vultu
di facie tua. Sz beatus q̄s ea rogauero dices
illud Ezo. xxxij. Vnde mihi faciem tuam.
Tunc non mihi rīdeat illud q̄d in eodem. c.
habet. f. facie mea videre nō poterit. Nō em̄
videbit me p̄s et viuet. Tāta em̄ est gl̄ia vul
tus ei⁹ vt mortalibz oculis sciri est cerni nō
possit. Sz opulcritima ego: si nō vis mihi
ollēdere faciem tuam i ea pulcritudine q̄ sc̄os
in patria celesti cōsolari: saltē ne auertas fa
ciem tuā a puero tuo. ps. lxxij. illa sc̄z quam
aliquādo habuisti seraz valle tuoris tuis de
monstrat. Cur em̄ facie tuā abscondis Job
xij. Quare facie tuam auertis. ps. xliij. vñ
q̄s alius facie tuaz. ps. xij. Vnde ḡ nob̄ fa
ciem tuā saluē erim⁹. ps. lxxij. Illumina faci
em tuā sup̄ fūm tuū. ps. cxvij. Vnde mihi
faciem tuā: donec vor tua i auribus meis. Lañ. ij.
Q̄ si nō vis vt videā te i hac vita: saltē oce
demibi vt te i eternū p̄tēplari possim i alia:
vt adimpleat i me illud Job. xxxij. videbis fa
ciem ei⁹ i subilo. Vos autē tenoribz bē ḡginis
seruare illud ad q̄d nos exhortat David ps.
cxij. di. Querite faciem ei⁹ sp̄. facie inq̄ pul
crā facie decora. faciem om̄i formositate re
pletissimā.

¶ De qua p̄ditiōe sp̄se celestis q̄ d̄z ge
nerositatis.
k In omnibz sp̄s expedit sp̄sam ha
bere gratiosam: multo magis magnis
p̄ncipibz. nō em̄ sufficeret q̄ cēt pul
crā nō esset gratiosa. Nā sc̄ptū est Eccl̄. xl.
Grām et sp̄m desiderabit ocul⁹. et sic grā. i. ḡ
ratiōis p̄fert speciei et pulcritudini. Et Pro
uerb. xij. di. Mulier gratiosa inuenit gl̄iaz.
Talis autē fuit sp̄sa regis celestis. q̄ non so
lum ipsi: sz oim̄ oculis fuit gratiosa. sic per fi
guram dictū fuit de ea Hester. ij. De gratio
sitate autē quā habuit erga sp̄s suū expo
ni pot̄ illud Eccl̄. xxvj. Gra mulier sedule
delectabit vir suū. Ipa em̄ p̄fectissime suauit
illud q̄d gratiosa mulier erga virū suū facere
teneat. q̄ in alias obligatōes teneat seq̄ viz su
um q̄ cūq̄ prexerit fm̄ Lym̄ in. l. libere. C. d̄
ope libere. et Bithiel. de cu. in. l. obseruare. S. p̄
ficia. ff. de offi. p̄cō. et leg. et Bar. in. l. meua
S. i. ff. de annu. le. et doc. i. c. de illis. et de spon.
et glo. in. c. vnaqueq̄. xliij. q̄. ij. et in. c. i. de cō
i. l. p̄p̄o. et xliij. q̄. i. c. si q̄s necessitate Sem

per nāq̄ sp̄s suū secuta est q̄cūq̄ p̄gebat
q̄cū humane creature possibile erat. imo ita
ei⁹ dilectōe lāguebat q̄ rogabat eū ne vnq̄
ipam relinqueret sine eo: dices Lañ. j. Trahe
me post te. In odore carnis vnguetorū tuo
rū. Talis autē eū amauit q̄ ei⁹ dilectōi nihil
addi poterat. p̄ statu vie. Vñ dicere poterat
illud Virgilij i buccol. Ne tū vñ amor: q̄s
mod⁹ adsit amor: ¶ Quia sp̄s ei⁹ sp̄s ser
uauit legē veri amoris q̄ d̄z esse reciprocus.
ix. ethi. iō et ipe ei⁹ gratiosissim⁹ fuit. Qd̄ p̄
phetatū fuerat Zach. iij. vbi de illo d̄r. Exe
quabit grām grē ei⁹. Vñ talis ei⁹ gratiosita
ti fuit attraxerit q̄ ipaz seq̄bat q̄cūq̄ prexisset
et i domicilio ei⁹ sp̄ manere desiderabat dices
Lañ. v. Apert mihi soror mea. amica mea.
colūba mea. immaculata mea tē. Jēc̄r̄inne
ei⁹ āpler⁹ desiderabat: et brachijs suis eā dul
citer fouebat. Vñ ipa inq̄t Lañ. ij. Leua ei⁹
sub capite meo et tētera illi amplexabit me
¶ Gratiōssima sp̄sa: tu adeo suauit sp̄s suū
tuū amplexata es q̄ ipm̄ creatore et dñm tuū
ad amore tuū talis captiuasti. q̄ licet dicat
Quidi⁹ i. ij. metham. Nō bñ pueniūt nec i
vna sede morant̄. Na iestas et amor: sepe tri
guitate relictā. Ipe tñ se ex dilectōe nimia
subiecit impio: et claudi sepm̄ i tūo sc̄ssī
mo vtero. qd̄ bñ i tui psona p̄dixerat Salo
mon Lañ. ij. di. Quēsiui illū quē diligit aia
mea. Inueni eū et tenui: nec dimittā donec i
roducā illū i domū mris mee. et i cubiculum
genitricis mee. Dam⁹ em̄ mris tue et cubicu
lū genitricis tue fuit corp⁹ tuū qd̄ ipa m̄ tua
tibi de sua suba fabricauit. ¶ Ego sc̄tissima
et placidissima atq̄ humanissima: p̄p̄ tuā ḡ
ratiōitātē dixit tibi sp̄s tu⁹ illud Ezo. xxxij
Inuenisti grāz corā me. Vñ significat i te fu
it illud ps. xliij. Diffusa ē grā i labijs tuis: p̄
pterea bñ dixit te de⁹ i eternū. Et nō soluz de
dit tibi grāz suā sz etiā gl̄az. sic p̄dixerat Da
uid ps. lxxij. di. Grām et gl̄iaz dabit dñs
Ille ḡ q̄ m̄suer⁹ dat grāz Prou. ij. remasue
rissimā grā repleuit. Et cū sc̄ptū sit Prover.
xij. q̄ ille q̄ bon⁹ est haurit sibi grām. Et xij
eiusdem libri. c. q̄ sup̄ iustos morabit grātia.
Et Eccl̄. ij. c. q̄ qui se humiliauerit inueniet
grātiā. Et eiusdē libri. xxij. c. q̄ verecūdia
pibit grātiā: et p̄ reuerēcia dabit bona grātia
¶ Profecto tu optima. iustissima. humillima
verecundissima et reuerendissima om̄i grā
tia fuisti repletissima. et om̄i gratiositate or
natissima.

¶ De sexta p̄ditiōe sponse celestis q̄ dicit
fecunditatis.

Meliri principes requirunt uxores quoniam si
sterilis est secundum da. Si enim aliqua esse
sterilis sciretur: cum ea in matrimonium non con
traheretur. quod principaliter propter liberos prece
datis institutum est. ut inquit Ambrosius super Lucam. transumpti
ue i. c. pudor. xxxij. q. ij. ubi etiam dicitur quod pudor est
femine filios non procreare. Contra hoc magna
gratia et dignissimum munus femine est filios co
gere. l. querit. s. si mulier. ff. de edic. l. edic. r. c.
de indic. vidui. col. l. ij. Sicut et patres accrescit
dignitas ratione filiorum. unde dicitur glo. i. l. in alio. c.
de decu. l. i. r. q. ille qui habet filios preterit. et in consi
lio et congregatio et sessione illis qui filios non habent
Unleest quod omnibus iungatur: maxime regibus
in magnis domibus hinc uxores secundum quod eis pari
at filios quibus domus regie et nobiles stirpes con
seruent. et ipsorum parentum memoria in longa
tempore producat. Un iurisconsultus in l. liberos. ff.
de ver. sig. inquit. Iste filios filiasque cupimus
et precamur ut ex eorum plebe diuturnitatis no
bis memoriam in eum relinquamus. Beatus
sima igitur dei sponsa non fuit infecunda. licet unum
solum filium genuerit. De enim in l. non est sine li
beris. ff. de ver. sig. Non est sine liberis qui unicum
filium habet. Immo ipsa fuit fecundissima super omnes
mulieres que unquam fuerint aut erunt. Virtus
enim fecunditatis aliam mulierem non sinit in
partiendo multos filios sed in partiendo fructuosos.
fortes ingenuos et sufficiens. Non enim est viri
le reipublice nec parentibus hinc multos filios
malos aut ad malum inclinat. imo est dam
nosum. Un dicitur quod melius est habere paucos bonos
quam multos malos. c. cum sit. de eta. et qua. ubi
glo. allegat concordantias. Tu ergo ergo gloriosissi
ma tuo sposo celesti fuisti fertilissima. quod uni
genitum eius filium peperisti. qui solus omnes mundi filios
et filias qui unquam fuerunt et erunt meritis et donis
anteceffit. et humane reipublice utilior fuit. Si
enim omnes mundi homines si essent: non possent vel
ad minimum gradum excellere et valoris filii turbe
medietati perungere. Quod incompabile fecunditas spos
se celestis. qui filium illum prout et unumsum orbem
redemit. quod omnes mundi homines et creature si crea
ture facere non possissent. ut probat docto. i. ij.
sen. dist. xx. quod emenda et solutio pro peccato primi pa
rentis debebat esse proportionata peccato et debito
quod fuit infinitum non ratione actus in se: sed quod deus
qui est infinitus commissum est. Itaque quod puauit hu
manum genus felicitate infinita. et quod corripuit
perdidit humanam naturam quam multiplicabilis erat
quasi in infinitum. Tu ergo finisti ad infinitum nulla
sit proportio. i. metha. r. de celo et mundo. r. ij.
ac. vij. philosophus. clausus est quod omnes homines si crea
ture infiniti qui sunt finire poterint non possissent

hanc utilitatem humano generi facere. scilicet de ma
nu diaboli liberare. et tanquam padisi pro peccatis
clausam illi aperire: atque cum ad eternam felicitate
tem satisfactio facta pro eis peccatis producere. sicut
fecit benedictus filius regis huius gl'ose. De cuius fecu
dissimo vero inquit Berno. Veneret capax
celi. latiores elementis. qui illum primere valuit quere
tor mundi capere non potuit. Illi enim filium genu
it qui est deus ante secula. qui ex ea carne assumens huius na
tura diuinam et humanam in una persona. c. si quis epus
xxxij. di. de l. i. tri. r. si. ca. c. j. ubi hec ergo fecu
dissima fuit genitrix non solum Iesu christi hominis sed
etiam dei. cuius filium asserens Theodoros adducit
fuit i. c. l. l. Constantino politano. ut huius. xvj. dist.
c. sexta. s. quanta. Et hec sufficit pro sexta prebe
fimonis. Nunc huius asserens Theodoros ad septimam prebe
erit plenior. Quia enim deliberant in numero pro
dicationum huius operis non pretere numerum anno
rum quibus vivit homo in hac vita mortali. l.
l. ij. Iste necesse erit aliqui longos facere sermo
nes. quod tamen erit utile predicatoribus. quod quasi de
singulis patribus predicationis istarum poterit suo
modo texere unum sermonem: habentes mortuam. fa
cile enim est inuenire addere. ut notat docto. super
glo. in l. gallus. circa. p. ff. de libe. et posthu.
Unde credo quod predicatorum cum hoc sermone
rio poterunt pro totum annum quotidie predi
care de gloriosa virgine Maria. et semper tra
ctare de virtutibus ac vicibus atque de pertinenti
bus ad salutem.

¶ De septima predictione sponse celestis quod
copiositas
Icet vos non debet principaliter attendi
in huiusmodi matrimonio. unde illud Latho
nus potest in suis documentis. Uxorem
caue ne ducas sub nomine dotis. Itaque licet vos
non sit de essentia matrimonii quod sine ipsa non potest
c. si quis diuis. xxx. q. v. r. s. illud quod dicitur. i. aut.
quod mo. na. ef. leg. coll. vj. r. c. sanguineorum.
z. q. iij. r. l. si. C. de dona. ante nup. r. p. r. in
l. q. c. de nup. r. per glo. et Arch. in c. nullum.
xxx. q. v. r. Joha. an. in c. accessorum de regu.
in libro sexto. r. per glo. in c. nostrarum. xxx. q.
v. r. in c. si necessarie de dona. inf. vi. r. v. r.
r. p. Inno. in c. p. vestras. eo. ti. in glo. si. Tu
deces est in omni matrimonio dote dari de
nullum. r. c. aliter. r. ibi glo. xxx. q. v. q. r. r. r.
ber dari fin facultate et dignitate personarum
l. quero. r. l. sine generalis. ff. de iure dotis. et
aut. si quis. C. de rei uxori. actio. r. l. si quis
sepulcrum. s. si. ff. de reli. r. sumpt. su. r. l. penul
tima. C. de epali audi. r. c. nullum. ubi glo.
xxx. q. v. r. ca. primo. ubi glo. et r. de adul.
Magnis ergo principibus magne ab ipso

Bermo.v. De natiuitate Marie

ribo dari debet dotes. Quāto autē maiorē ha-
ber mulier dote tāto libetū cū ea p̄rabit m̄ri
monū. Et iō d̄ libetū b̄ndictā h̄ginē dēsp̄o
sauri: cū sibi d̄p̄p̄lauit. q̄ sibi maximā dote
p̄corauit. Licet em̄ dicat q̄ feminariū genus
femine avarissimū est. sed si ego in si. ff. ad vell. r. d̄
auiareli donat. inter virū r. vxorē. l. si stipulata. §. j. r.
notatur in. l. si a sponso. C. de dona. an. nupt.
Ipsa tū beatissima virgo liberalissima fuit.
Nā sponso suo celesti dote copiosissima de bo-
nis optimis dedit. Scies em̄ q̄ bonū quāto
p̄manētius tāto est meli⁹. vt habet. ij. p̄hisi-
cor. noluit deo dare dote de rebo t̄p̄alib⁹ trāsi-
ticijs. momentaneis r. caducis: quēdū per-
manētis p̄rit. s̄z de thesauris oīm p̄ritus q̄
stables diuinitē sunt. Un̄ in quadā epla bea-
tus Basil⁹ ait. Sola virg. r. vincti r. inoz-
mōstabilis r. firma possessio est. Et Tull⁹ i
paradoris inq̄t. Nulla possessio. nulla vis
auri vel argenti pluris q̄ s̄tus extimāda est.
Nōnerat em̄ verā esse illā suam Siphonij i
eplā. l. v. dicit. Humana suba rect⁹ mēre
q̄ molesta cēlenda ē. Un̄ Tull⁹ vbi s̄ ait. Ni-
hil meū vel cuiusq̄ alteri est qd̄ auferri vel
amitti potest. Et Varro in sententijs suis i-
quit. Nemo suū p̄tē qd̄ extra ip̄z ē. Qua-
er re. vt inq̄t Amb. in quodāz s̄mone: nihil
ex p̄alib⁹ rebo nōstris dici p̄t. sole autē p̄tutes
nōstrē sunt q̄ a nobis auferri nō possunt. q̄ i-
tra nos sunt. Et iō Prosper in li. epigra. dicit
Terrenis opib⁹ cūm diues gaudet iniquus
Veris semelq̄ nescit egere bonis. Cū licet
aduersis cessantib⁹ oia pareat. Lege tamen
moris sit faciendus inops. At bona iustorum
nullis obnoxia dānis. Hostes. furta. ignes.
r. mare nō mecuūt. Dis p̄ritū semp substa-
tia salua ē. Inuit⁹ xpi mūera nēo rapit. Pec-
iḡit scies p̄go p̄rudentissima: tā diligētē stu-
diū p̄ritus oēs acq̄rere q̄ effecta ē armariū
pleniū oīm p̄ritū r. bonoz morz. Un̄ de illa di-
ci p̄t illud Prover. xxxj. Mulier filie p̄gre
gaueūt sibi diuitias: nō s̄o sup̄gressa es vni-
uersas. Quapropter b. Anselm⁹ i li. de p̄ceptu
h̄ginali ipam alloquēs ait. Nulla creatura
te dignior: nulla te sanctior. nulla te nobilit-
or. nulla te sublimior in hūano genere reperit.
Nō em̄ i alijs p̄ritū ē. i te vnitū totū reperit.
Decille. Istas autē oīm p̄ritū dotes beatissi-
ma h̄go tradidit deo. p̄p̄t q̄s ipe celest⁹ impa-
tor fecit ei s̄p̄sam suā. r. fili⁹ m̄rez. r. sp̄s san-
ctus suū sacratū. Et iō Lm̄. iij. d̄: ore⁹ cō-
clutus. Nō exponēs beat⁹ Diero. in s̄mone
de assumptione inq̄t. Vere ortus dēliciaz in
quo sunt p̄sita vniuersa floz genera r. odoz

menta p̄ritū. Maximā h̄ dote dedit ista no-
bilis sponsa suo sponso celesti cū oīm p̄ritus
r. optimoz morz ornamētū ei donauit. Ma-
gnū em̄ est mores cōposuisse bonos. vt ait
Duid⁹. iij. de arte amādī. ¶ S̄ est norādūz
q̄ licet regularit̄ m̄lier dote maritū tū apud
hyspanos sit secus. q̄ viri dōtāt pulcras pu-
ellas. vt inquit Bartho. b̄ndict⁹ i suo reper-
torio in s̄bo dos. r. p̄reus dicit⁹. s̄. q̄ aliqui
vir dōtat vxorē p̄bati p. c. quida. xvij. q. ij.
r. p. c. r. si necesse. de dona. inter virū r. vxorē. licet
glō. ibi exponat. dōtem. i. donatiōem p̄p̄t nu-
prias. Mulier em̄ dat viro dote. r. maritus
vxori facit donatiōem. p̄p̄t nuprias. vt inq̄t
ter. in. c. nup. in fi. extra de dona. inter virū r.
vxorē. de qua donatiōe etiā habet in. §. est r. ali-
ud. in si. de dona. r. in. l. cum veterū. C. de do.
an nup. vbi etiā tractat de s̄p̄salicijs q̄ do-
nat sponso sponse. S̄p̄sū igit b̄ndict⁹ h̄
ginit⁹ deus nō solū donauit ei s̄p̄salicia mu-
nera: r. donatiōz p̄p̄t nuprias illi fecit: s̄ etiā
illi dote accreuit: r. noua dote ip̄z dōtāuit.
¶ Primo nāq̄z volēs cū sp̄ p̄seuerare in suo
p̄nubio r. nunq̄z ab eo separi p̄ peccatū: s̄z sp̄
esse sibi iuncta p̄ charitatē. dedit ei q̄nq̄z di-
s̄p̄sita interius. r. q̄nq̄z p̄fectia exterius q̄
si dēc munerā s̄p̄salicia. s̄. q̄nq̄z interius. r.
q̄nq̄z extrinseca. ¶ Primū mun⁹ intrinsecū
fuit ardor diuini amoris. Nā ip̄e s̄p̄sū ce-
lestis se ei⁹ mēti mirabiliter intinabat. r. eā
igne sui amoris ita incendebat vt ip̄m q̄nq̄z
in p̄riti vita possibile erat amaret. Un̄ dice-
bat cū ps̄. Inflammati est cor meū de⁹. inflam-
mati ē cor meū de⁹. ¶ Secundū mun⁹ fuit
mōrtificatio sensualitatis. p̄p̄t em̄ altissimi
que obūbrauit ipam b̄ndictā h̄ginē Luc. j.
oīm sensualitatē q̄ posset inclinare ad malūz
in ea repressit ita vt oēs potētiē inferiores eēt
semp subdite impio rōnis. r. i appetitū eius
sensuali cēt p̄fecta modificatio ita vt caro ei⁹
cū sp̄u optime cōcordaret r. ei p̄ oia pareret.
Un̄ dicere poterat illi cū ps̄. Ut iūmetū fa-
ctus sum apud te: r. ego sp̄ tecū. ¶ Tertiū mu-
nus fuit mirabil⁹ degustatiōis. Dedit nāq̄z ei
actualē r. experimētale sensūz r. gustū m̄rni-
tatis: vt cognosceret q̄nti filij ess⁹ m̄r. r. eā i
s̄p̄sam r. matrē suā p̄ ceteris elegiss⁹. Un̄ i cō-
templatiōe tāti mysticij intellect⁹ ei⁹ habebat
actualē relat⁹z ad tantā maiestātē diuināz:
r. ad suā nihilitatē. r. sic humiliat⁹ in summo
cū eodē ps̄. deq̄tabat. Ad nihilum redactus
sum. s̄. in tam dignissimi sponi cōsideratiōe
¶ Quartū mun⁹ fuit obiectum diuinitatis
Eius nāq̄z cor ita deus ad se traxit vt ipsum

Decem
mūera
Marie

P

N

R

semp̄ oculis suis haberet. et oēs ei⁹ affectus
semp̄ ad ipm tenderet et illū dirigeret. Un
dicebat cū eodē pphā ps. xv. Providebā do
minū in p̄pectu meo sp̄ qm̄ a dext̄r̄ est mihi
ne cōmouear. Et i eo totā sp̄m suā ponens il
li p̄tinue adhebat. dicens cū pphā ps. lxxij
Mihi aut̄ adherere dō bonū est. ponere i do
mino deo sp̄m meū. ¶ Quintū munus fuit
suauis repletiois. Tācū em̄ sp̄sām suā re
pleuit deus p̄solationib⁹ sp̄ualib⁹ vt exclama
ret cū eodē pphā ps. xxx. Quā magna mul
tudo dulcedinis tue dñe: quā abscondisti
timētib⁹ te. Et itēz ps. lxxij. Quā bon⁹ ūra
el deus his qui recto sunt corde. Et ista qnq;
munera fuerunt intrinseca. ¶ Alia sō qnq;
sunt extrinseca. Quoz p̄mū qd est sectū i or
dine fuit angelice custodiōis. Nisi nāq;
ei sp̄sū eius celestis multitudinē magnam
angeloz q̄ sibi tāq; dñe deseruier̄ et eam cu
stodirent. Unde ipi attribui potest illd ps.
xc. Angelis suis deus mādan̄ te re: vt custo
diant te in omib⁹ vijs tuis. Credendū est ei
vt ait sanct⁹ Bernard⁹ in quodā sermōe
q̄ brā virgo plurimas legiones angelozū ha
buerit ad sui custodiā et p̄tectionē. cū etiāz
Delysens: vt legit. iij. Reg. iij. angelorum
multitudinē habuerit ad suam defensionem
¶ Sēdū munus extrinsecū et seprimū in or
dine fuit demonū expulsionis. dedit em̄ ei s̄
tutē expellēdi demones. Ita vt sicut p̄ s̄tutez
et calore magni ignis effugāt musce. sic sua
ardētissima mēre et inflāmatissima charitate
demonia pellerent. et ei p̄tationē appropin
quare nō auderēt. et si aliqñ voluerūt ad eaz
accedere: verificatū est de illis illud Diere.
xlvj. Fugerūt cōciti nec respexerūt. Et ibi
dem. Fugerūt simul omēs nec stare potuerūt
¶ Tertū mun⁹ extrinsecū qd ē octauū i or
dine fuit oim accideritū i bonū p̄uersio. Nāz
oia q̄ ei adueniebāt in ei⁹ vtilitate de⁹ cōuer
tebat. Si em̄. vt inq̄r ap̄s ad Ro. viij. dili
gētib⁹ deū oia coopant i bonū. trāsumptiue
in. c. talib⁹. de p̄. di. ij. s. p̄p̄a et adūsa. multo
magis ipsi s̄gini q̄ illi sup oia diligebat cō
uerteret ei⁹ sp̄sū celestis oia i bonū ¶ Quartū
mun⁹ extrinsecū et i ordine nonū fuit p̄ctōū
abominatōis. Chriſt⁹ em̄ fili⁹ ei⁹ q̄ est sapiē
tia p̄ris: q̄ nō habitat i corpe subdito peccat⁹.
Sap. i. sec̄ illi ita p̄fecte cognoscere maligni
tate p̄ci quo nihil ē abominabili⁹. vt inquit
Aug⁹. in li. meditatio. neq; p̄niciosi⁹. aut̄ illd
Bāfredi i poetria. Pessima res vicium: ni
hil eque p̄niciosum. q̄ illud in tāta abomia
tione habuit. q̄ p̄fecte sp̄sū huius illd Eccl. xxi

Quasi a facie colubri fuge peccatū. ¶ Quin
tum mun⁹ extrinsecū et in ordine decimū: sū
it mūdialit̄ despectōis. Dedit em̄ ei sp̄sū
eius tantū affectū ad celestia bona: et tātam
sup̄noz delectatōz q̄ oia mūdialia solaria ei
displicebāt i cōpatione celestīū. Nō erat ei
verā esse iniam Salomonis dicētis de rebo
mūdāis. Vanitas vanitatū et oia vanitas
Eccl. i. Et trāsumptiue in. c. si. de p̄m. di. ij
Et ideo dicebat cum ap̄s ad Phil. ij. Om
nia arbitrat⁹ sum vt stercoza vt ipm lucrifa
cerem. Unde et de mundo dicebat illud. j.
Nachab. ij. Omis gl̄ia ei⁹ ster⁹ et vermis.
Et quid mir si beatissima s̄go mūdialia de
sperit cum dicat Bernard⁹. Sultato sp̄u de
sperit omis caro. et affectanti celestia: terrena
nō sapiūt. eternisq; inhiātī fastidia sunt nā
sitoria. P̄fecto igit ipa beata s̄go que sp̄m
sanctū sup omes puras creaturas regulare
rat. et eternis delicijs sup omes inhiabat. nā
sitorias delicias sup omes desperit que saria
re appetitū nostrū nō p̄it. Iur̄ illd Bualte
ri potetē alexandraide. li. viij. dicētis. Quid
tibi diuitijs op⁹ est q̄ semp̄ auar⁹ Esur̄ pa
rūnt q̄to tibi plura parasti Taro plura pe
ris. et habēdis art⁹ ardes. Sicq; famē faci
ens defectū cōpia nutrit. Et iō p̄fecte fuanit
illd Aratoris poete dicētis. Auri cesset amor
q̄ pectora sp̄s adurit. Quo capis mortale go
nus. q̄ pullulat ome De radice malū. cuius
violenti⁹ ardet Ambitio: crescit em̄. stima
lāq; rapinis Ad dīta lucra famē. Jic fuanit
illud Lathonis p̄siliū q̄ ait. Despicit diuin⁹
as si vis aīo esse beatus. Quas si suscipiūt mē
dicat sp̄s auari Et hoc de munerib⁹ sp̄saliq;
q̄ de sp̄se sue donant dicta sufficiat. ¶ Jic
q̄ illi donatōz p̄p̄ nuprias. qz replent eam
gra a plāta pedis vsq; ad verticē capitis. Et
iō ei apparet angel⁹ dētilit ipaz donatiōem
di. Aue grā plena. facie itaq; sp̄se sue licet
naturaliter pulcrā et gratiosā: ipe celestis sp̄s
suo fecit pulciorē et oib⁹ gr̄iosissimā. Un illi
dicere poterat illud Deiter. xv. Facies tua
plena est gr̄az. Et notatē d̄z gr̄az. ad immen
dum q̄ euz hac pulcritudine corpali habebat
vnā aliā singularē progatiūā p̄ alijs s̄gib⁹
et sanctis. Vult⁹ em̄ formosus mulieris soleri
dinare ad p̄cipiscentiā. Et iō dicat Eccl. ix.
Auerte facie tuā a muliere compr̄: qz p̄pter
faciē mulieris multi perierūt. et ex h̄ p̄cipit
tūa quasi ignis exardescit. Ad hoc etiā addu
cipōr illud Quidij. q̄. de reme. amo. dicētis.
Non facile est visa thaurum retinere iuuen
ca. Fortis equus vīse semper adhymnit eq̄ re

Mūera
extrinseca
Marie

facies
mulieris

Bermo. v. De natiuitate Marie

Et si mulier q̄ volētes videre pulcritudinem
mulieris ipam concupiscēcie ceciderūt. dicere
possunt illud eius de potestate in seculo d̄ tristibus
sc̄z. Dum mihi d̄r videtur noxia lumina fieri.
Licet enim mulier sit sancta: tñ pulcritudo et
formositas ei⁹ aīas inspiciētiū ad libidine
inducit. Patet de Iudith: ppter cui⁹ pulcritu-
dine statim Holofernes cap⁹ est. Iudith
r. Un̄ Theodosi⁹ poeta inq̄r. Femineas vires
expauit dū holofernes. Insignis vidue ve-
lano cap⁹ amore. Et sicut capri fuerūt indices
lenes in formositate Sulanne. Daniel. xij.
Aliq̄z tyrā capri sūci pulcritudine p̄gini-
lites fuerūt: vt p̄z de sc̄a Agnete. Aga-
tha. Peronella. Katherina. et multis alijs.
Sed ex formositate sp̄s celestis null⁹ vnq̄
occultat concupiscēcie accepti: s̄ pot⁹ si q̄s lu-
minis ei⁹ inspicit remouebat d̄ peccato
suo et reprobatur ei⁹ concupiscēcia sū q̄daz
theologos i. iij. sen. di. iij. et p̄p̄ h̄ illi canit ec-
clesia. Speciosa sc̄a es et iuauis sc̄a dei geni-
tri. q̄rata fuit sc̄itas ei⁹ vt ad alios ipi⁹ p̄-
tus erēderet: et extingueret i eis oēm concupiscē-
tia carnalē. Un̄ dicit p̄dicti theologi q̄ Jo-
seph ei⁹ sp̄s q̄ro ampl⁹ loq̄bat et pulaba-
tur ei⁹ caritā magis p̄firmabat i p̄posito h̄gi-
nitatis quā deo vouerat sū ei⁹ ea. vt dicitur i
q̄rta p̄p̄ncipali h̄ op̄is. s̄mōe vi. Et ppter
h̄ d̄r h̄go mirre assimilatur. Eccl. xiiij. Quia
sicut mirra odoze suo occidit vermes: ita san-
ctitas ipi⁹ alios radiabat. et i eis extinguebat
vermes concupiscēcie carnalē: et oēs inbonestol-
mos libidinis. Hoc autē ex quatuor causis. p̄e-
dere potuit v̄ aliqua eaz sū sanctū. Bernar-
dinus in suo quadragesimali de euāgelio eter-
no in s̄mōe sc̄e ferie post d̄nīcam oliuarū.
Et p̄mo ppter impressionē: q̄ oēm q̄ incli-
naret ad concupiscētia vt carnaliter concu-
piscētia nō apparebat. Nā si mulier etiam
valde pulchra ppter aliq̄d faciū q̄d viro displic-
cat nō pot⁹ ei vt concupiscētia apparere. Sicut
paruit d̄ Thamar filia David speciosissima
et de Amōn fratre suo. ij. Reg. xij. quā ex ma-
gno odio fecit postea eici de domo multo ma-
gis ex p̄gre potuit h̄ in bonū opari vt for-
mosa h̄go nō concupisceret ab aliq̄ ea vidente
z. Sed autē potuit h̄ pcedere ppter ei⁹ pulchri-
tudinē q̄ maximā et admirabilē honestatē et mo-
rū et gestū granitatē in facie et in toto corpore
ei⁹ inmeritis ostēdebat: suās illd̄. j. ad Thēf.
iij. vt honeste ambulet ad eos q̄ foris sunt.
et illud. j. ad Thōz. xiiij. Quia ad edificatōem
fiat. Et itē. Quia honestas sū ordine fiat in
vobis. Loyeratio igit̄ beatissime h̄gis fuit

honestissima: intm̄ q̄ p̄ extrinseca signa ap-
parebat aptius q̄ nullaten⁹ posset ad sedū
aliq̄d inclinari. imo q̄ erat tota deo dedicata
et singularissimū sp̄s sancti habitaculū sc̄a.
Sicut p̄tingeret de sanctissima muliere que
esset quasi cōtinne rapta. Tercio h̄ p̄cessit
ppter occultatōem sue pulcritudinis. q̄ eam
q̄tū poterat celabat. et nō ornabat sicut fa-
ciunt multe mulieres quaz ornāt magis inci-
rat ad luxuriā q̄ ipsaz pulcritudo. int̄ illud
Quid in p̄mo de reme. amo. Decipimur cul-
tu: gemis: auroq̄ regunt. Oia: p̄s minima ē
ip̄a puella sūt. Trē beatissima h̄go coopiebat
optime mēbra sua: et sic occultabat formosita-
tem sūā. Ad h̄ autē adduci pot̄ sūctudo corpo-
ris xpi. cui⁹ claritas post resurrectōz discipu-
lis celabat. et sicut vltra q̄ brā h̄go celabat quā-
tum poterat suā formositatē. potuit deus eaz
miraculose celare ex malo aīo aspicientib⁹ vt
aspicere volentib⁹ in ea. Quarto ppter ra-
dior ex vultu suo emissionē: hoc p̄cessit: ita
vt nullus eā facie ad facie fire inueniri posset
sū q̄ supra dictū est s̄mōe p̄cedenti. Qui-
ro dicere possum⁹ q̄ hoc p̄uenit ex sua pu-
ritate. Ad quod melius intelligendū est no-
randū q̄ vt habet Math. xxi. et Joh. ij. Xps
eiecit de tēplo omēs vendētes et emētes in eo.
et nedū verbis eos redarguit sed etiā factis.
q̄ flagello quod de funiculis fecerat eos pau-
tiebat. et nemo sūt ausus ei resistere. q̄uis in-
ter iudeos nullū p̄matū generet. imo samari-
tanus ab eis reputabatur et in omnib⁹ contra
dicere nitebatur. Quia autē quare ei oēs obe-
dirent recedēdo de tēplo assignat a doctorib⁹
maxime a beato Hieronymo. q̄ a facie et ore
xpi ruciebant quidā radij sue diuinitatē: q̄
bus territi obedientes fuerūt et dō quē intellige-
bāt sub illa carne latere. Ita igit̄ dico ad pro-
positū q̄ a facie h̄gis exibat radij tāte hōne-
statis et puritatis q̄ etiā ad alios resultabāt
et hoc ppter intrinsecā integritatē. Et ad h̄
p̄firmandū adduci potest q̄ vt dicit sapien-
tes et experti: si ad sint due mulieres eque pul-
cre. quaz vna sit h̄go pudica: altera h̄go cor-
rupta maiore dabit tentationē aspiciēti sine
dei timore: et magis inclinabit ad concupiscētia
am illa corrupta q̄ pudica. Et rō ē. q̄ corrupta
habet vim inficēdi et tērandi ex duplici
corruptōe. s. nature et p̄sone. Nature quidē
q̄ corrupta est generalit̄ tota natura huma-
na ex p̄cto p̄moz parētū. et p̄sone sue p̄cula-
ris q̄ est corrupta. Altera h̄go. s. h̄go pudica:
nō habet corruptōnem p̄sone: sed tñ nature.
Et ideo minus inficit. Duo enim vincula

Nota

facies
mulieris

hatis paribus magis ligant q̄ vñi solū. S. penul. 2 in aut. de plan. 2 v. 2. et nota. i. si. si. do. insti. de adop. Lū. 2 v. 2. probatum est in p̄ma p̄e p̄ncipali hui⁹ operis beata ego fuerit p̄seruata a cōmuni corruptiōe nature humane. 2 in p̄sona sua nullā penitus vnq̄ habuerit corruptiōem: nō est mirū si aspectus eius nemine vnq̄ infecit. imo rōne sue inuolabilitatis 2 illibatissime atq̄ incōtamina- tissime p̄ginitatis 2 itegerrime puritatis: ad castitatis 2 honestatis amorē oēs iducebat. Quare merito dici pōt gr̄a plena i facie nō solum rōne formositas: s̄ etia honestas. Sēdo Maria ei⁹ sp̄sū replenit eā gr̄a in ore. Ille em̄ dicit h̄re os gratiosum q̄ nullū cū eo p̄m̄ cōmit- tit. De q̄ dicit Jacobi. iij. Si q̄s in s̄bo nō of- fenderit hic p̄fect⁹ est vir. S̄z q̄s est h̄er lau- dabim⁹ eū. Eccl. xij. P̄fecto s̄i q̄s h̄ serua- ter: beatus dici pōt. Iuxta illud Eccl. xij. 2. xv. Beat⁹ vir q̄ nō est lapsus in s̄bo. De hac autē p̄tate cōmēdat dñs n̄r Iesus ch̄rist⁹. Jsa. liij. 2. j. Pe. ij. vbi dicit. Qui p̄m̄ nō fecit nec inuictus est dñs in ore ei⁹. Eius q̄z beatis- sima mater p̄t de hac p̄tate cōmēdari. a cui⁹ ore nunq̄ exiit s̄bū incōpositū aut oc- osum seu inuolē. Sciebat em̄ verā esse illaz moralis Lachonis finiam q̄ ait. Virtutē pri- mā puro cōpeleret lingua. P̄xim⁹ ille deo est q̄ sit rōne tacere. Et iō ipa q̄ fuit prima: optime vbi opus erat silentio sciebat tacere. Nouerat nāq̄ etia verā esse illā Quidij sen- tentiā in sēdo d̄ arte amādī dicēs. Eximia ē p̄tus p̄stare silētia rebz. Et cōtra gr̄a est culpa rāceda loq̄. Et iō om̄ia ei⁹ s̄ba fuerūt bona atq̄z morigeratissima 2 edificatiōe ple- na. 2 cōsequenter gratiosa. Iuxta illud Ri- card⁹ p̄tate illi de nuptiis Nil finone bono q̄ ei⁹ ē soler. Un̄ de ipa b̄ndicta eḡie dici pote- rat illud Judith. xj. Nō ē talis m̄lter sup̄ terrā in aspectu 2 i pulcritudine 2 i sensu s̄borum. Hoc autē ē v̄ez p̄bat. Nā i toto tertio euan- gelico nō inuenit q̄ locuta fuerit nisi septē vi- cibus. 2 oia ei⁹ s̄ba fuerunt sc̄a 2 edificatoria. Un̄ eā loq̄ audieret poterat ei dicere illd qd postea filio ei⁹ dictū est Joh. vj. s. Verba vi- re eterne habes. Noz autē s̄boz tria dixit dō duo anḡlo: 2 duo hōi. Un̄ plura locuta ē deo q̄z anḡlo vel homini. ad inuendū q̄ p̄lō loqui debem⁹ in orōne 2 deuotiōe q̄z aulibz cre- ature. P̄xim⁹ autē verbū qd deo dixit fuit gratiaru acōis. qd habet Lu. j. Qñ enim se extolli audiuit ab Elizabeth dixit. Magni- ficat aīa mea dñm. In q̄ cārico ipa ego gl̄io s̄a deo gratias agit. p̄ tot 2 tātis laudibus q̄s

ei attribuebat Elizabeth. oia ipi deo referēs. Et in h̄ dedit nobis exemplū q̄ gr̄idie debemus deo gr̄as p̄ receptis ab eo b̄nificiis refer- re. Sēdo s̄bū ei⁹ fuit lachrimarū qñ amī sit filii tā duodenariū. 2 tāde eo inuenio di- xit Luc. ij. Fili qd fecisti nob̄ sic? Ecce p̄m̄ us 2 ego tolēres q̄rebam⁹ te. Et q̄z s̄bis no- bis dedit exemplū. q̄ si p̄p̄ p̄cta n̄ra perdidim⁹ mus xpm̄: debem⁹ eū querere cū dolore 2 p̄tri- tione. 2 sic inueniem⁹. Tertiū s̄bū fuit cō- passionis: qñ in nuptiis deficiente vino: vt habet Joh. ij. dixit. Vinū nō habent. Et cō- passione em̄ mora fuit hoc dicere: ne illi q̄ ha- ciebant nuptias essent p̄fusi. Hāc autē cōpas- sione etiā nūc oñdit erga nos. qz quotidie orat p̄ nobis peccatoribz dicēs. Vinum nō habet. Vinū nāq̄ qd humanū cor letificat: significat gr̄am dei quā orat nobis concedi a deo. 2 in hoc nobis dedit exemplum pietatis. Quartū s̄bū quod est p̄m̄ dictū anḡlo fuit s̄bū honestatis. Quō fieri istud qñ vi- rum nō cognosce? id est nō cognoscere p̄p̄ no. Lu. j. Et in h̄ nobis dedit exemplū caueti ab ipudiciis s̄bis. qz corripit bonos mores colloquia mala. j. ad Eph. xv. Un̄ mōtana- rius in luna celer. xvj. in q̄. Turpia sine- ros corripunt famina mores. Quintū s̄bū fuit bullitatis qñ m̄dit anḡlo. Ecce anal- la dñi. Fiat mibi s̄m s̄bū tuū Lu. j. In q̄z s̄bis cū se vocauerit ancillā ipa q̄ erat sp̄la dei p̄tis atq̄z electa mater filij dei: 2 sacrum spūl sancti. ac redinatoriū totius trinitatis. Et p̄sequēter regina celoz. dñā anḡloz. 2 toti⁹ mudi impatit. dedit nobis exemplū hūi- liatiōis. Sextū s̄bū qd fuit p̄m̄ dictum hōi. fuit s̄bū charitatis 2 dilectiōis. qñ intra- nit in domū Zacharie: 2 salutauit Elizabeth Lu. j. In hoc etiā dñs exemplū qñ nemini ex odio verbū referere debem⁹. Septimū ver- bū fuit veritatis 2 instructiōis. qñ vt habetur Joh. ij. dixit ministris nuptiarū. Quodcūq̄ dixerit vobis suate 2 facite. Qz salutifica doctrina est ista. felices nos si obseruabim⁹ eā. In q̄z s̄bis nos instruit q̄ p̄ximis m̄is debem⁹ eradere bona documēta. Lū. igit in oī- bus euāgelij nō inueniat q̄ dixerit plā s̄ba q̄z septē edificatiua ac exēplis plena. valdeq̄ vtilia. merito dici pōt plena gr̄a i ore suo dul- cissimo. Quā gratiositate sibi infudit ipon- sus ei⁹ celest⁹. Iuxta illud ps. xliij. Diffusa est gr̄a i labijs tuis 2c. Ipā em̄ b̄nissima p̄p̄o p̄fectissime fuanit illud documētū. Bernar- di in quadā epistola dicentis. Lū aliqd dū- cis: verba tua sunt rara. vera. ponderosa 2c.

Maria
gratiola
in ore

Septes
s̄ba ma-
rie

Sermo.v. De natiuitate Marie

100. Quasi nobis ex hac sua morigeratissima
 locutione diceret illud qđ inqđ imparos i. l.
 i. cædona. i. verba sup̄flua respōda eē cen
 sem. i. xij. alij d. sō. i. phemio digestos. q
 oportet sūm̄ alas: postea linguas fieri erudi
 tas. Et illud qđ inqđ tūm̄ colūre. i. l. labeo. q
 sit. i. sup̄pelles. i. l. nemo dicat nisi qđ sūm̄
 mīre agita uerit. Qui em̄ custodit os suū: cu
 stodiēt animā suā. Qui autē in cōsiderare loc
 uerit sentit mala. **Prouer. xij. z trāsūmpti**
 uerit. s. qđ aliud v. q. v. ¶ **Tertio** replentur e
 sponsus cō celestis grā in aurib: quādo mi
 sit ad eē Gabrielē angelū qđ dulcissimū ac
 gratiosissimū cantū in suis auribz ex pre
 uocantur dicens. **Huc grā plena. s. nō soluz**
 in animā: s. etiā in toto corpore. plena gratia i
 facie in ore z in aure. dñs tecū. qđ vt inqđ **Zu**
 gūstū. cēlinū patris i vrez dēscendere digna
 nus ētūm̄is bñdictis i in mulieribz. qđ vt
 inquit **Digenes** sola diuinū germinis pa
 rens effici meruisti. **O gratiosissimū caricū**
 qđ etiam sponsus i gratiosissimus sponsus fuit
 auribz beatiflorari. atqz eē indicibz sola
 rione repleri. ¶ **Quarto** replentur eē grā in pe
 core. i. in mamillis suis bñdictis. qđ ossēdit
Lūc. x. vbi d. qđ loquēre. **Iesu** ad turbas: ex
 tollens vocē quēda mulier de turba dixit illi
Bñs uenter qđ te portauit z vbera qđ lūxisti
 bec aut mulier fuit marcella pedissequa scē
Matthæ qđ spūitō edocta z inflāmata reuo
 catione xpi z inuenerat maris. i. iō appella
 uit bñ vbera illi. **Lacrarissima**: qđ fuerat plēa
 dulcissimo lacte qđ **sacer** eē filij. tēi dulcissi
 mus. qđ quidē lac nō venit ad pēc. i. gūstis
 pēā viam z modū qđ uenit ad vbera ceteraz
 muliez ad qđ accēdit de sanguine mēstruo ip̄a
 rū muliez. z ibi generat lac sūm̄ **Zuicē** de for
 marione embriōnis. **Ad vbera** em̄ bēc gūstis
 mīst eē spūs celestis de celo lac p̄ciosissimū
 in tāta q̄ritate q̄nta potuit sufficere ad nu
 triendū suū bñdictū filij. **O igit̄** br̄issima
 dōgo p̄ceto tu fusti grā plena i p̄cetoze. quā
 mel lacrarissime mamille fuerūt plene lacra
 rissimo lacte de celo misso. Unde canit eccl̄ia
Saluatorē seculoz: ip̄m regē angeloz sola
 dōgo lactabz vberē de celo pleno. ¶ **Zuū** qđ q
 o bñaz br̄issima vrez grā replentur spūs tu
 bñdict. i. iō p̄dicta. tuora mīster eū bñm̄ p̄di
 citur. **Zūc** em̄ vterū mīsteris dē beat. qñ cōti
 pit z parit filios notabiles pulcros magnos
 doctos z excellētes. **Felix** g vterū lacrarissime
 dōgo z grā repler. qđ tam magnū dñm conce
 pit z pepit qđ rorū mūdus cape eē. excellētiā
 neqz qđ lo. p̄i. valer qđ oēs qđ vñqz in mūdo

Ad tria
currere
debemus

dei et loci orationis. dicente dño Matth. xxi.
Domine mea domine orationis vocabis. fac capitu-
lum orationis. et capitulum in oratione. xlvij
R. dñi. Man? qz spōse sue repleuit de? gra in
Gratio- seman? tantu q? dedit ei pater extendendi man? suas
sup quoscūqz pētores ad se recurrētes et eorū
aias. Un? de illa dicere possum? illd Job. xij.
In manu ei? est aia omis viuentis. Et iō ipa
que est gratiosissima extendit manū suā i re-
tribuendo. s. suis seruatoribz. ps. lxxij. Jē ad
inu. et manu sua bñdicta suos deuotos. Un?
ipā dicit illud ps. lxxvij. Manus mea au-
xiliabit ei et brachiū meū pfortabit eū. q ad
m. u. cōfugiet patrociniū. Dedit qz spon-
sus celest? benedicte hūmā virtutē extendēdi ma-
nū suā sup mare. i. sup amaricatos. et eos con-
solādi. iuxta illud ps. lxxvij. Ponā i mari
manū ei? et. Et ideo o gratiosissima virgo:
vnuqzqz tribulat? dñz ad te recurrere et dice-
re cū pphā ps. cxvij. Fiat manus tua vt sal-
uet me. et ps. cxliij. Emittē manū tuā de alto.
eripe me vt nō infigat et. Et pñ? liberatus
dicere pot. rñ cū eodē pphā ps. cxvij. Po-
suisti sup me manū tuā: et saluū me fecit dexte-
ra tua. O man? beatissime sanctissime hūmā
qz spero reduci ad locū eterne felicitat? Un?
de eius benignitate pñsus dicā ei cū ppheta
ps. cxvij. Illuc man? tua deducet me et re-
nebit me dextera tua. Et itez pñdēter dicam
Lara speranza mia tu seypur quella per cui
spero anchora esser electo. E andare al celo
alumēte tua stella. O man? bñdicte spōse ce-
lestis et q dicit pñ illud qd inq? David de ma-
nu dei. ps. cxliij. Apertis tu manū tuā et im-
ples omē aīal bñdictōe. O igit pñdēter bonū
nouū opeccatū. optimū nouū nō diffidas
nō deseres etiā si cōmisti oīa pēta enormia
sed pñdenter et secure ad istā gl'iosissimā do-
minā recurras. Inuenies em eaz in manibz
plena curialitate. pietate. misericordia. gra-
tiositate et largitate. Pl? ei desiderat ipā face-
retibi bonū et largiri aliquid grāzqz tu accipe
pñpiscas. Unde illi inquit Bern. Aue gra-
plena. in ventre gratia diuinitatis. In ore
grā affabilitatis. In corde gratia charitatis
In manibz grā misericordie et largitatis.
Hec ille. Prop? has igit pñgatiuas quas
celestis spōsus bñ hūmā donauit. inq? deu-
tus Ansel. loquēs deo. Quō veniā ad te nisi
p Mariā p quā venisti ad me? Qui em per
aliā viā vadit: poti? reuertat qz vadat. Scitū
queqz Bern. ipā bñdictā hūmā alloquēs
ait. Sancta Maria ego beata tu via es per
quā homo venit ad deū. et peccator ad veniā

et p quā venit ad peccatōē veniā. nō em ve-
nit ad veniā qui nescit amare Mariā. Hec
ille. Ecce qz quomodo spōsus celestis magni-
ficam donationē ppter nuptias fecit sponse
sue: grā eā replēdo in toto corpore et in oībus
sensibz corpaliū et in tota aīa. Ipsam etiā
spōsam suā benedicā nō solū gratia repleuit
sed sibi totalitē cōsecrauit. Iuxta illd ps. xlv.
Sanctificauit tabernaculū suū altissimū.
Dore qz spōse sue accreuit. Un? possum? de I-
uore meditari q? vidēs de? scitātē bñ hūmā
et dore magnā quā habebat. s. oīm hūmā: di-
cere potuit parētibz ei? illd Gen. xxiij. Au-
gere dore et munerā postulare: libēs tribuā qd
perieritis tñ dare mihi vxorē hāc puellam.
Accepta igit ea i spōsam: augmētāuit ei? do-
rem: qz de pñte in pñte illā crecere mirabi-
liter fecit. ita vt de ipa dici posset illud qd de
filio ei? postea scriptū est Luc. ij. s. crecebat
sapientia. etate: et gratia apud deū et homines
Sed nō pñtus rex celest? supradict? mune-
ribz sponalibz et donatōē ppter nuptias atqz
augmētō totis dilectissimē sponse sue ei ma-
ximā dore dedit. Nā oēs aīe eiūs potētiās ex-
cellētissime dotauit. Pñmo igit intellectū. Do-
mā? dore dōno sapientie et intelligentie. Do-
mā? pñlar aut est donū sciētie q? fm phz. viij. dñi
phz. homo dñ equi oīe de docto et indocto. cū dñ
Nā tāta est differētia inter virū doctū et in-
doctum: quanta est inter virū et depictū. Do-
mo em virū habet oculos et cum eis videt.
aures et cum eis audit. ceteraqz sensuū orga-
na seu instrumēta: et cū eis operat opatiōēs
vitales. Noctū? aut seu depictus licz habet
at talia instrumēta: cū eis tñ nihil operatur.
quia cū oculis quos habet nō videt. et cū au-
ribz non audit. et sic de singulis. quia caret
anīma corp? viuificatē. Dicit em phz. ij. de
aīa. q? aīa est pñcipiū viuēdi: sentiēdi et tel-
ligēdi. Cū igitur pñfectio intellectus sit sciē-
tiā inquit cōmentator. Auerrois in. ij. de aīa.
ideo dore? et sciētificus dñ? hō homo tanqz sua
pñfectione dotatus et pñfectus. Indoctus autē
tāqz puarus sua pñfectione non dñ? pñprie homo
Sponus igit celestis hanc dotem intell'igē-
tiē dedit sponse sue tam excellentissimo mo-
do: q? licet natura humana habuerit pluri-
mos viros doctos i diuersis scientiis. nemo
tamē vnqz ea doctior fuit: immo ipsa fuit lu-
per omnes doctissima. Scitū em pl? qz om-
nes grāmatici. rethorici. logici. musici. geo-
metre. arismetici. astrologi. phisici. metaphi-
sici. legiste. canoniste. et theologi. et qz cūqz
alij periti in quāvis arte liberali vel mechā

Bermo.v. De natiuitate Marie

nia. Que conclusio pbat p illa regulā Ber.
in epla ad canonicos lugdunenses dicentis
Quid alijs licet paucissimis est concessu;
no est erendi gl'ose p'gini fuisse negatiū
Si p'p'ore scierit aliq'bus fuerit p'esse non
est p'notandū q' m'ito excellēt' p'cessit illas
Nomen sp'itus celestis sue sp'ose b'ndictissime. Preterea
Ber. q' habet q' Adā posuit oib' aialib' no/
mon eis puenies fm suas p'prietates. Nota
em debet p'prietatib' rez correspondere. s. est
aliud. m'lt. de dona. cū f. h. aut Adam facere
necesse fuit n'li omnes eoz p'prietates intrin/
secus cognouisset. vt p'cludit Nicola' de hyra
sup' hoc passu. vbi etia dicit q' deus formauit
hōiem p'fectū: nō solū q'stum ad corp' vt sta/
Adam tū p'p'et generare: s. etia q'stum ad animā
scilicet in scētia ad quā p' q's naturā alter attingere
ve hanc p'p'et docere. Desup' natura libris
aut p'p'et cognitiōē tantā q'stū p'p'et ad
scētia illū. Dicit quoq' idē Nicola' sup' v. c.
em de lib' Ber. q' Adā cognouit virtutes
herbarū et lapidū q' faciūt ad p'seruandaz sa/
nitatē et vitā p'longandā. et iō vixit diu. s. et
doceret. m'is fm cōm trāslatiōem biblie.
h' fm trāslatiōem methodij vixit. N'rr.
Cognouit q' Adā res p'prietates eaz. ita q'
nō in cōueniēt' dicit p' q' ille vltimē diffe/
rentie rez seu speciez q' fm p'p'et. i. p'p'etioz
nobis sunt occulte: et fuerūt nore et clare. Et
ideo optime nouit eis imponere nomē p'p'et/
dans eaz p'prietatib'. Un' inq' Nicola' de
hyra sup' Ber. Lūz oia tenorant p'prietates
rez cognoscant. et null' b'ni regit ea q' n' natu/
ram ignorat. S. oia cōmissa fuerūt regimē
ni et gubernatiōni Adā fm illud p's. oia sub/
iecti sub p'p'etio ei' et. q' a p'maria p'ditione
habuit Adā rez oim cognitiōē. et hec scētia
est sancti Bonauē. in. ij. dist. xxiij. ar. ij. q. j.
quā sūt rener Hugo de scō victo. in li. de sa/
crāmētis dices. Rez oim q' cū hōie et p'p'et hō
minē face sunt Adā dedit deus cognitiōem.
De ille q' itez ibidē ait. Cognouit hō crea/
tozem suū nō ea cognitiōe qua mō a credēti/
bus absens querit: s. ea qua tūc p' p'p'etatio
nis p'sentia cernebat. Et idē ponit scētia Bo/
naue. vbi. s. q. ij. Et sic nō cognouit p'p'et
lum in enigmate. q'd fm Aug'. xij. de trini/
tatiōis. que cognitiō in statu innocētie p'eci/
pue vigebat. tū p'p'et aie puritatē. tū p'p'et
carnis et viriū inferiorū subiectionē ipsi aie.
vt ait beatus Bonauē. vbi. s. Si q' p'mus hō/
mo dei p'p'etator futu' talē habuit cogniti/
ōem multo magis est credendū dei genitri/
cem innocentissimā et purissimā et nūq' pecca/
turā. et cui' aie caro cū oib' virib' suis semp
fuit subiectissima: creatorē et creaturas excel/
lentissime cognouisse. Beatus etia Tho. in. j.
pre sum. q. xxiij. ar. ij. dicit q' Adā ita est a
deo institutus vt haberet oim scētia in q'bus
homo apt' natus est instrui. et p'sequēter ha/
buit oim scētia possibīlē in hac vitā haberi.

Q' gl'iosissima p'p'et nōne tu meruisti esse p'p'et
ctioz Adam. Lerte sic. Quia ab eterno ele/
cta fuisti ad op' excellētius q's ipse Adam.
Adam em fuit elect' vt esset pater oim hōim
tu aut vt esses mater dei. et p'sequēter debuisti
esse in oim scētia p'fectior ipso et cūctis ei'
posteris. Et hoc testat beatus Anselm' dicens
Omnes thesauri sapie et scie i Maria. No/
tanter aut dicit sapie et scie. q' scia ē cognitiō
rez infimaz. sapia vō est rez altissimarum:
fm p'p'et. ix. ethi. et j. metaphi. vbi ait q' sapi/
ens est ille q' scit oia et difficultia p' certitudi/
nem et causas altissimas. vt igitur innueret
Anselm' q' beata p'p'et habuit p'fectā cognitiōem
de infimis et altissimis reb' vtrūq' terminūz
posuit: et dixit thesaurus scientie et sapientie
eam habere. quia maxim' thesaur' est sapien/
tia et scientia. int' illud Sap. vij. In finitū
est thesaur' hōib' et. et Eccl. j. d. in thesau/
ris sapientie intellectus et scētia. Un' inq' tu/
ris scōl' utis in. l. j. s. p'inde. ver. est em. ff. de
vari. et extra. co. q' ciuilib' sapientia ē thesaur':
q' nō p'p'etio numario compari. p'p'et vō di/
cit in libro de bona fortuna. c. ij. Nihil meli'
est scētia et intellectu nisi deus. Ex q'bo appa/
ret q' p'p'etiam dōe dedit deus sue sponse q' ei
donauit omnes thesauros sapientie et scētie
Et notandū q' licet magnū sit scire creata.
maius tū est scire et intelligere creatorē. q'a
nobili' subiectū est creator: q's creatura. et pe/
nes nobilitatē subiecti attendit nobilitas sci/
entie: vt dicit p'p'et et cōmentator in p'p'etio
libri de anima. Dicit gl'iosissima virgo ha/
buit tu cognitiōem dei. Lerte sic. et plus q's
alia rationalis creatura. Nā licet Moyses
in veteri testamēto et Paulus in nouo hanc
singulārē dōe habuerint q' ante mortē suāz
viderunt diuinā essentiam nō solū in enig/
mate sicut ceteri viatores: s. etia fm modum
cōmp'hensoz. vt declarat beatus Tho. ij. q. i.
clxxv. ar. ij. et Rich. nosker in. iij. dist. xlix.
ar. ij. q. vj. et Aug'. in libro de videndo deum
et. ij. sup' Ber. ad lram. et glo. ij. ad Lhoz. xij.
Idem ramen p'p'etūz p'cessum fuit excellē/
tius ipsi virgini tanq's excellentiori persone
q'd testatur Ber. in quodā s'mone qui inct

Marie
doctor
Adam

Jur
scia

Mag
gu elci
re crea
tozem

pit. Signū magnū dices. Maria sole phi
betur amica. q. pfundissima diuine sapiētie
yltra q. credi valeat penetravit abyssum. vt
q. sum sine psonali vnione create cōditio pa
titur: luci illi inaccessibili videatur immerla
Dec ille. Benedictra ego ego credo q. sicut
Iohānes euāgelista quādo recubuit sup. la/
cratissimū pecc. dñi. Jesu auxit flūera euāge
lij. c. legim. xxiij. dñi. q. postea eructauit dices
sui euāgelij. j. c. In pncipio erat verbum. zc.
que phi ignorauerūt. ita z tu qñ tenebas in
brachia tua infante illū dulcissimū. Jesu si
lium tuū hauriebas fonte sapientie diuine.
Ipe em dilectissimus filius tuus emittebat
radios sue diuinitatis sub illa carne innoce
tissima vsq. ad intellectu tuū. Maxime aut
hoc faciebat cū in tñō sacratissimo vtero re/
cubabat. Similiter quādo in te descendit spi
ritus sanctus z dñs altissimi obumbravit tibi
Luc. j. rāis radijs intelligētie z scie te illu
strauit q. dare vidisti diuinā essentia. z cōse
quenter doctissima oim effecta es: quia meli
ores erāt scōle ille q. artheniēses vl. parisiēses
sen bononiēses z q. cūq. alia mūdi gymnasia.
Et cōfirmatur p. dicta. q. vt inq. Hieronim.
in sūmone de assumptione. Apl. p. spm. scūm
oia cognouerūt z in omnē edocti fuerūt veri
tate. q. virgo gloriosissima nō minus: immo
magis q. apli fuit edocta. Nō cōfirmat Hi
eronym. vbi s. di. Beata ego inter aposto
los intrās z exis familiaris. cū eis p. tulit de
xpi incarnatōe. rāto siquidē verius qñto ab
initio p. spm. scūm plenius cuncta didicerat z
pspexerat plenius vniuersa. Dec ille. Ex q.
bus omnibz patet quomodo spūs celestis
dōtavit p. mā potentia beate p. gnis. s. intel
ctum thesauro sapie. ¶ Secūda potētia aie
dr voluntas que tunc est plena grātia qñ o.
dinare amat creatore z creaturas. Dic autē
amor seu charitas fm Aug. xv. de trinitate.
c. xviij. est excellētissimū dei donū quod soluz
diuidit inter filios regni eterni z p. ditionis
Hoc autē ordinatissimo amore repleuit deus
animā sponse sue. z p. sequēter dōtavit sed am
eius potētia s. voluntatē thesauro charita
tis. Ipa etenim ego benedictra perfectissime
amauit creatore z creaturas ea mensura qua
amare debebat. vt declarabit in q. rra pte pnci
pali hui. opus. ser. ij. pte. iij. Deū naq. ama
uit feruētissime ex toto corde suo. ex tota aia
sua: z ex tota mēte sua. z oibz viribz suis. fm
diuinū pceptū Deū. vj. Mar. xxiij. Mar
ci. xij. z Lu. x. z d. p. di. ij. c. charitas. s. ergo
charitatem. z de sacra vñcti. g. vñctio. s. hoc

vnguento. Unde Prosper in li. epigramat
um inquit. Tota mente deus. tota vi cordis
ametur. Et quidem alius poeta dixit. Quo
melior cūctis de. est. pl. cūctis amet. Laudo
quoq. in suis documentis ait. Si deus e ani
mus nobis vt carmina dicit. Dic tibi preci
pue sit pura mēte coledus. ¶ Q. autē beatiss.
ma ego sup. omes creaturas feruenter deum
amauerit: imo q. ipsa sola pl. eum dilexerit:
q. omes āgeli z sancti simul. p. batur sic. Nō
est dubitandū q. ego glōsa fuit grata erga
deum. nā si quilibet credit gratus nisi expresse
doceatur ingrat. s. oimōdo. z. l. libri. C. de
inoffi. re. z. l. si. s. fi. C. de secū. nup. z. i. aut. vt
cū de appel. co. s. fi. z. l. seruos. ff. de manu. re
sta. multo magis hoc credendū est de matre
dei sanctissima. Itē certū est q. bñdicta ego
fecit oim illud ad q. tenebat. Si em oppo
sitū fecisset nō fuisset sancta s. ipa obligaba
tur pl. amare deū q. oēs āgeli z scī s. i. ergo
ita amauit. Et si querat quare sic erat obli
gata. Respondet q. hoc ideo. quia ipsa sola
plura z maiorā beneficia a deo recepit q. om
nes āgeli z scī. oēs q. creature sūt. Maius
em beneficiū fuit ipsam effici mrem dei q. q.
quid collari est omnibz creatur. sūt. Quia
vt ait Grego. in quadā oimē. Lū augemur
dona: rōnes etiā cresūt tonoz. quod etiā nō
tari potest. l. p. el. byteri. C. de episcopis z de
reicis. z in. l. si vt certo. s. nunc videndū. ff.
de pericu. z cōmo. rei. ven. z in. l. si quis i. gra
ui. ff. ad silleianū. Sequit q. ipa mag. obli
gata erat amare deū q. omes āgeli z sancti.
Un inq. Hiero. in sūmone assumptionis. Et
si xps ab omnibz sit amādus: z ex toto corde z
ex tota aia z ex tota p. tute quicquid. maxime
tamē ab ea ardētius cuius erat filius z iō to
tam eā incāduerat diuin. amor: ita vt nihil
esset mundanū quod eius violaret affectū:
sed ardor z tñuus z ebrietas p. fusi amoris.
Dec ille. Alij etiā doctores dicunt q. licet de
cōmuni lege creatura viatric nō possit ama
re deū actualiter z p. tñue: s. i. tñue rupte q. dñ
vertitur ad alia. nec de deo cogitat. nec cōse
quenter ipm actualiter amat. saltem quādo
dormit. tñ ipsa gloriosissima virgo d. p. uile
gio singulari continue z semp. deum amabat
actualiter. non solū dñ vigilabat: sed z quā
do dormiebat semp. de deo cogitabat z ipsum
amabat. q. licz eius corpus dormiret: anim.
tamen z cor ipsi. vigilabat. Hieronim. au
tem vbi sup. addit. Nouis quotidie inflam
mabatur desiderio affectibz: rāto siqui
dem validius quanto diuinis anim. illius

Y
dōtavit
voluntate
Marie

Bermo.v. De natiuitate Marie

embat incus incitamer. Ag? quocqz
alloquens in quodā sermone inquit. Te ipse
regis ut matre verā & decora sponsam poi
bus diligens amoris amplexu sibi sociavit.
quia tu cū pre omīto dilexisti. Hec ille. Ex q
bus apparer qualiter a deo dotata fuit vola
ria in. iij. de anima: appellatur archa omniū
specierū. s. omniū visibilia: audibilia: odo
rabilia: gustabilia: & tangibilia. & etiā insen
satorum que eliciunt a sensatis p virtutē ex
timatū. vt est species amicitie vel inimici
cie quā elicit agnus ex visione matris vt lu
pi. Hec igit memoria tūc dici potest plena
ē: quādo vīsa: audita & lecta salubria seu sa
lutaria cōseruat & meminit. vtpota de bene
ficia: mādara: xpi mysteria: & cetera huius
modi. Virgo benedicta habuisti tu memo
riam gratia plenā? Ecce sic. De te em scrip
tū est. Lucij. Maria cōseruabat omīa verba
hec cōferēs in corde suo. Verba sez que de
xpo dicebant: vt exponit Hiero. que omnia
erāt salubria. O miseri mortales. Nec ho
mines: & vos quid meministis? heu qz poti
us mala qz bona. Juxta illud. Hicqz in epi
stolis dicens. Disce em citius meminisse li
bent? illud. Qd quis videret: qd quod pbat
& venerat. Et iō vos abutimini potentia me
moraria. Nō sic aut faciebat prudētissima
Mgo. Et causa quare in memoria sp habere
diuina beneficia & alia salutifera: potest assi
gnari illa que ponit in demē. vnica. s. huius
memoria. de reli. & ve. sanctorū. vbi dicit.
Memoria districte retinet. cū? donū aspici
tur. Un Tullij in. j. rethor. ait. Memoria
nil pedit nisi id ad qd nō sepe respicit. Virgo
em beatissima p̄tinue respiciebat toto mētis
affectu diuina mādara & eius beneficia cete
raqz salubria. & iō eoz nūqz obliuiscēbat. vñ
in ipa verificata est illa sentētia que ponit in
lq. s. sed quia diuine. & als allegatur. s. si qd
autem. C. de veteri in. enude. s. omniū habere
memoria & nullius obliuisci diuinitatis po
tius qz humanitatis est quod etiā notat glo.
in. c. cum adeo. & rescriptis. & in. c. porrecta.
de cōfir. vii. vel inuti. & in. c. illud domini. de
cleri. exco. mini. licet em memoria sit res in
firma. l. peregre. ff. de acquirēda possessione
& argumentū. ff. de adimēdis lega. l. filio. & qz
uis sit res labilis. l. si arbitet. ff. de pba. & l. in
temus. C. de testamē. Un dicit qz etiā papam

quādoqz fallit obliuio. & preterea. vbi glosa
rrij. dī. quod etiā notat glo. in dicto caplo.
illud dñs. de de. exco. mini. Tamen in beata
virgine nunqz est infirmata sicut omniter
fit in sensib. sed semp fuit stabilis & firmissi
ma. Et ideo memoria naturalis. Seneca et
sancti Anthonij paduani q memoria p codi
cibus vtebat. Itē memoria artificial. Tullij
& cunctoz hoim nihil erat in cōparatiōe me
morie xpinis gloriose. Unde licet dicatur q
scripture sunt innēre causa in emote. vt i au
ten. vt p̄pō. no. imper. coll. v. l. i. contrahit.
ff. de pigno. in quo ad ipsam virgine nō erāt
necessarie aliqz scripture p p̄seruatiōe me
morie sue. Cū igit dicat Seneca in p̄benio
libri de clamationū. Memoria est res ex om
nibz animi partibz maxie delicata. & Boffre
dus anglicus in poeria sua canat. Zelula
que meminit est cellula deliciaz & c. Un Tull
lius in. iij. rethor. appellat memoriā thesau
rariā inuictorū. Apparet qz p̄ciolam dōtē de
dit sp̄s sus celestis sue dilectissime sp̄se. quā
tam insigni memoria illustrauit. & cuius me
morā omibz bonoz intelligibilia sp̄debus
repleuit. Quarta atē potentia dī concupisci
bilis. Per experientā nāqz videm? q nos mul
ta desideramus. ego vñ. tu aliud. ille aliud
Sicut q nō possem? aliquid videre nisi ha
beremus potentā visui: nec audire sine po
tentā auditiua. & sic de alijs. ita nō possum?
aliquid desiderare nisi in nobis haberem? ali
quā potentā qua hūc affectū desiderandi fa
cere possumus. & ista potentia dī concupiscibil
vel desideratiua. & potest concupiscere bonū et
malū. Unde quia caro & sensualitas deside
rat carnalia & sensualia. & ex peccato p̄morū
parentū est inclinata ad appetendū nocua.
Ideo dicit ad Gal. v. q caro concupiscit ad
uersus sp̄m. id est res contrarias spiritui: id
est anime salutis. fm vnā expositiōem. Hanc
autē potentā concupiscibile male possidet qdā
qui cū illa appetit & desiderat vana & nocua.
Juxta illud. Prouer. xij. Anima impij des
derat malū. vel temporalia appetunt cum ni
mio affectu cōtra illud documentū. Aniani
poete dicentis. Nemo nimis cupide sibi rē
desideret vllā. Hanc autē potentā in beata
sponsa sua deus dotauit dīderio p̄p̄no eter
norum. ita vt nunqz concupisceret nisi bonū: di
cens cū propheta ps. cxvij. Concupiuit aia
mea desiderare iustificationes tuas in omni
tempore. & iterū ibidē. Et mādara tua deside
rabam. Unde de hac concupiscentiā bonorum
gratias agebat deo ps. cij. dicens. Benedic

B
Dota
uit concu
piscibile.

anima mea dño. & omnia que intra me sunt no-
mini sancto eius. & postea assignat rñem di-
cens. Qui replet in bonis desideria tua. Se-
per quoz desiderabat virgo benedicta adipi-
sci gaudia patrie celestis que sunt immutabi-
lia. De quibus Prosper in lib. epigramatu
iquit. Semp erit quod erat eterne gaudia
vire. Gaudedi quoniam causa erit ipe deus.
Nec varias pariet mortis diuersa volutas.
Unu erit in cunctis lumen & vnus amor. Ja-
qz bonis summis posita expientia felix. Nec
voret augeri nec metuer minui. Decille.
Qui ibide vniqueqz nostz ad pceptu ceduz
bona celestia cu ipsa dei matre exhortatur di-
cens. Delicias iam nuc promissi pape regni
M. Virute atqz fide quod cupis esse tene. Ex-
ulta agnoscens te verbi carie renatu. Lur-
si pars es: pars tua christus erit. Qui ne da-
nandi legeris mala gaudia mundi. Promis-
sum ad regnu te tibi fecit iter. Quintra ani-
me potentia dicit irascibilis. Et est illa qua
D. irascimur cōtra irrogantes nobis vel primo
iurias & damna. Et potest bene & male exer-
ceri. Male quādo quis ex ira mouetur ad
vindictaz: appetēs vltici de inimico suo. Et
tūc hec potētia male exercetur adeo qdādam
sapies vt legitur in prouerbijs phoruz dicit
Homo extra corpus suū est cum irascit. fa-
cit enim ira amittere iudiciū rationis dicen-
te Lathone. Ira impedit animuz ne possit
cernere verū. Unde Tullius in tuscū que-
stio. libro. iij. ait. Iracundia cōsilio inimica
est. Perturbatio aut animi p iram facta de-
monstratur p signa corporis exteriora. Nā
de irato iquit Quid. iij. de arte amadi. Ora-
tumē ira: nigrescunt sanguine vene. & viij.
metham. idē ait. Sepe suū feruēs ocul' fert
ira furorē. Et Sualtherius in alexandraide.
lib. v. dicit. Lomes indiuisa furoris. Preci-
pites capit ira gradus. & fellea torquet Lu-
mina. cōremnitqz humiles rois habenas Et
Virgili. ij. Enē. inqz. Furor itaqz mētem
Precipitat. Et talē ira nunqz habuit brā f-
go. q. cu sapiēssima essz fificatu fuit i ea il-
lud quod inqz Tull' in tuscū. quest. i. q. sa-
pies nunqz irascitur. Bñ autē pōt irascibi-
lis potētia exerceri & cu merito: quādo quis
ex zelo iusticie irascitur contra peccā. Juxta
illud pphete ps. iij. Irascimini & nolite pec-
care. & hoc modo excellētissime exerauit brā
xgo hanc potētiā que peccata summe dete-
stata est & odio habuit. Unde illi inquit pro-
pheta ps. xliij. Dilexisti iusticiā & odisti ini-
quitatē &c. Bñ etiam exercet hec potētia qñ

quis refrenat iracundiā per patiētiā. suā
do illud Quidij in epistolis. Vince animū
iramqz tuā qui cetera vincis. Hoc autē per-
fecitissime egit beatissima virgo que curz esset
optima: nunqz in aduersis turbata est. S. Maria
de illa verificata est illa Seneca ad Lucil. ma-
lum sententia: dicentis. Vir bonus quicqd
ei acciderit: equo animo sustinet. Sicut ei
id sibi accidisse lege diuina qua vniuersa p-
cedunt. Lum igitur beatissima virgo super
omnes scientifica fuerit: profecto omnia ad-
uersa sibi a bono deo salubriter pmissa cogno-
scens patiēssime tolerauit. Et cum omnes
virtutes habuerit: non est dubitandū qz et
am patiētiā in summo possedit. De qua in-
quit Prudentius poeta. Omnibus vna co-
mes virtutibus associatur. Auxiliumqz suū
fortis patiētia miscet. Virrus nam vidua
est quā non patiētia firmat. Non solū autē
patienter tolerauit aduersa: sed in ipsa tole-
rantia valde gaudebat. Unde de eius patiē-
tia dicit poterat illud Lucani in. ir. Gaudeat
patiētia duris. Et illud Prudentij in lib.
de cōsiliu viciōz & virtutū. Ecce modesta
graui stabat patiētia vultu. Per medias i-
mota acies: variolqz tumultos. Spectabat
desira oculis: & leta manebat. Lum igitur di-
cat moralis Latho. Magna erenim morū
semp patiētia virtus. Apparet qz excellen-
ter totauit sponus celestis potētiā irascibi-
lem sponse sue tam mirabili patiētiā & mā-
suetudine. De qua loquens Bernard' in qdā
dam sermone inquit. Reuolue diligentius
euangelice historie seriem vniuersaz. & si qd
forte increpatorū. si quid durū. si qd tenēs
signum tenuis indignationis occurrerit in
Maria. de cetero suspectā habere. & ad eam
accedere verearis. qz si plenā magis omis pi-
etatis & gracie plenāqz mansuetudinis & mi-
sericordie inueneris: que ad eam pertinet g-
rias age ei qui talē tibi mediatrix sua ben-
gnissima miseratione pui. dir. in qua nihil po-
test esse suspectū. Decille. Sed vt paucis
multa concludā dico qz tam excellētem totē
dedit deus sponse sue conferēdo ei gratias su-
as. Quod inquit Hieronym' in smone al-
sumptionis. Omnis plenitudo gracie que i
christo fuit venit in Maria qz aliter: & bñ
Nam pulcritudo gracie venit in christo sic
in homine psonaliter reificata. & in Maria
sicut in templo dei sō singulariter redicato.
In xpo vt in capite influere. In Maria vt
in collo corpi ecclia trāsfundere. In xpo vt i
supposito subsistere. ac ex vniūsalī fonte omi-

D. Maria
differen-
ter ipla
na gā.

Bermo.v. De natiuitate Marie

nia tantum gratie influere. In Maria si
autem fuerit hec omnia tam mente quam carne recipere.
Nolo autem celestis sponsus repleri sponsa
sua gratia sancti gratie: et etiam ipsa gratia et sanctitate
ea permixta et in perpetuum stabiliri et celebrato
ne habere nuptias. Si in acceptio filii sui: ut dixi in
prima precepti principali huius operis sermone. j. pre. iij.
Tum ampla autem fuit deus ipsi benedictio: quod
non solum deo cognoscenda seruet. Et ad hoc
applicari potest illud Ecclesiastici. j. Ipse creauit il-
lam in spulamento: vidit et diuinauerunt et di-
mensus est seipsum. Sed quod ultra me exten-
dam in exprimenda magnitudine dotis: quod
natis: cum ipse deus in dote et primam harum nu-
ptiarum seipsum sponse sue dederit: dices ei illud
Genesim. x. Ego sum merces tua magnanimitas
Luce. iij. amplexu dotis instrumentum tradidit
angelus Gabriel dicens et scribens. Ave gratia
plena dominus tecum. Quia hoc glorie pompe et so-
lemnitates in matris monitionis illustrum personarum
deum inuenire. ut notat in autem. quibus
mon. na. eff. legi. hoc ergo. coll. vi. ideo non
est dubitandum in tota celesti curia indicibus
ita gaudia et exultationes ineffabiles. atque le-
ticie maxime in indicia: solennitate et magni-
ficis in his sacratissimis nuptiis inuenisse

De octaua peditioe sponse celestis que dicitur
timorificatio

Agnum ornamentum mulierum est ti-
mor. morositas non quidem timoris qui ex
causa mala veluti ex pusillanimitate
procedit. de quo Lucanus libro. vij. inquit.
Degeneres trepidant animi peioraque solant
et libro. vij. Multos in summa pericula mi-
se. Tenui timor ipse mali. Et Virgilius
iij. Eneid. inquit. Degeneres animos timor
arguit. Hunc enim timorem non appetit viri
esse in viros: ibus suis: sed timorem qui procedit
ex amore: quando scilicet viros timet offendere
virum suum. Et ad hoc possumus posset exponi
illud Quid. i. epistolis. Res est solliciti ple-
na timoris amor. licet ipse in alio sensu dixe-
rit. De hoc ornamento loquens apostolus ad
Ephesios. v. ait. Vir timeat virum suum. Iste
autem timor potest dici castus: de quo habetur
xxij. q. v. s. ultimo: ubi scriptum est. Timor ca-
stus de quo hic dicitur est quo timeamus ne tar-
det. ne discadat. ne eo careamus. Hoc autem
ornamentum timorificatio habuit sponsa regis
celestis. Et ideo dicitur ipsa in figura scriptum est
Judith. viij. Hec erat mulier famosissima:
quia timebat dominum valde. Debent quoque sem-
per mulieres timere ne in aliquo offendant

pudicitiam. Et ideo evitare debent colloquia
conuersationes et aspectus viros: cum hec oc-
casio eis esse possint ruine. Nam puerisatio mu-
lia promouet luxuriam. Iuxta illud Quid. iij.
de arte amandi. Mora semper amantes inci-
tat. Et propter hoc dicit Bernardus super
Missus est. Virgines que vere virginis sunt
semper solent esse pauidae: et nunquam secure. Et ut
caueant timenda: etiam secura premittunt: scien-
tes se in vasis fictilibus thesaurum portare
et nimis arduum esset inter homines ut ange-
lum viuere: et in terris more celestium puerila-
ri et celibem agere vitam. Hec ille. Cognoscens
igitur beatissima virgo vera esse sententiam Hiero-
nimi ad Eustochium dicentis. Raro cogi-
tatur in mente quod exteriores sensus non
nutriunt. Hec enim sunt fenestre. Hec hostia que
si non clausa fuerint morti patet introitus et
nil nisi funeste ingreditur. In silentio autem et clau-
sura ac quiete cogitationes puerse vitantur.
Seruant semper illud quod idem Hieronymus
Eustochio scribit dicens. Laue ne domum exas:
sed sine magna necessitate vel utilitate: et ne
velis videre filias regionis alienae: quibus frater
habeas patriarchas et israel parere letetur. Nam
dina domum egressa corripitur. Nolo igitur te
sponsam querere plateas: nolo te circuire agu-
los ciuitatis. Sponsus enim in plateis inueniri
non potest. Hec ille. Ipse namque virgo benedicta a ter-
tio anno etatis sue usque ad tempus que nupta fuit
semper in templo stetit. Unde non discedebat. vixit
Ambrosius super Lucam exhortatur dicens. Disce vir-
ginem moribus. Disce virginem verecundiam. Disce vir-
ginem oraculo sola in penetrabilibus. quam ne-
mo viros viderat angelus reperit. sola sine co-
mitibus: sola sine teste. Que omnia faciebat
inter alias causas ut sua perpetua virginitate illi
bata pomina seruaret. Quod autem hoc timorifi-
cationis ornamentum excellenter fuerit in beata
virgine patet Luc. i. ubi dicitur. quod cum esset ab an-
gelo salutata: turbata est. turbatione quidem
non furoris sed pauoris. Et ratio fuit. quod ut
dicunt doctores in. iij. dist. iij. Apparuit ei in
specie humana. virginis autem est trepidare
et ad omnes viros ingressus pauere. omnesque viros
rum affari. vereri. ut dicit glossa super predicto
Luc. caplo. De hoc autem ornamento sponsa ce-
lestis inquit Ambrosius super Lucam. Discite
virgines sacre non circumsolare per alienas edes
non timorari in plateis. non aliquos in pu-
blico miscere sermones. Maria in domo le-
ra festinat. in publico mansit apud cognatam
suam etiam tribus mensibus. Non quod domus eam
delectaret aliena: sed quia frequentius videri

in publico displicebat.

¶ De nona conditione sponse celestis q̄ dicitur pudorositatis.

¶ Om̄ ornamentū quod habere debet sponsa dicit pudorositatis. Nō em̄ debet esse de illis de quibus Iuuenal' inquit. Dic nullus verbis pudor aut reuerētia mentis sed debet esse verecunda. Un' apostolus. j. ad Thim. ij. ait. Mulieres sint cū verecundia et sobrietate se ornantes. Debent em̄ verecundari facere aliquid inhonesti. cā in secreto q̄ in publico. Unde Hieronym' ad Demetriadē de virginitate seruāda inq̄t. Quicquid pudet dicere: pudeat etiā cogitare. licet aut' dicat Pamphilus poeta. Nam venit a sola rusticitate pudor: hoc est salū de pudore verecundie que est virtus. De qua Valerius maximus libro quarto inq̄t. Verecundia parens est om̄is honesti. magistra innocētie. chara proximis. accepta alienis. om̄i loco om̄i tēpore fauorabile proferēs vultū. Decille. Maxime aut' hec p̄tus conuenit iuuentū. At em̄ Seneca ad Lucillum. epistola. xj. Verecundia in adolecēte bonū signū est. Et idē epistola. xxvj. dicit. Nutritus igitur pudor: qui q̄diu in aīo durauerit: aliquis boni spei locus erit. Diuus q̄ Ambrosius in. j. de officiis inquit. In adolecentibus verecundia velut quedā nature dōs cōmendantur: et est prima disciplina. hec i ipso corporis motu: gestu et incessu tenēda est. habitus em̄ mentis cernitur in statu corporis. et vix quedā est animi corporis gestus v' motus. In ipso quoq̄ corporis decore verecundia plus eminet. Decille. Qui etiā ibidem ait. Verecundia est verba feda superfluaq̄ reprimere. Et Quintilianus libro. viij. de oratoria insti. dicit. Nihil est ad conciliandum animos gratius verecundia. Et ideo Seneca in. ij. de dinationū inquit. Efferat matrona oculos iacentes in terrā. Quod quidē faciebat matrona nostra virgo benedicta om̄i verecundia et pudore sancto repleta. Unde fuit illa mulier de qua Eccl. xvj. dicit. Gratia super grātiā mulier sancta et pudorata. Ipsa em̄ adeo pudorata et sancta fuit q̄ nunq̄ aliquid vel minimū quod sancto pudori nō cōueniret peregit. imo nec vnq̄ cogitante aut dixit. Seruauit nāq̄ illud Ambrosij in p̄mo de officiis dicitis. Pulcra virtus est verecundia et gratia suauis: que non solū in factis sed etiā in ipso spectat sermōnibus. v' nec modū progrediatis in loquendo. nec quicq̄ indecorū resouet in p̄monespe

culū nāq̄ mētis plerūq̄ in verbis resurger. Decille. Q̄ igitur verecundissima dei sponsa: tu nō fecisti sicut multe nostri tēporis virgines nuncupare que in portis manentes v' per terras vagātes vultus hoīm inuerecūde aspiciunt. iuuenes libet' alloquuntur. cū cis rident: truphant et ludunt ac tactib' et gestis dissolutis multa inhonesta faciunt. Un' p̄ ista nocte cogitant que in die viderūt v' egerunt. Sed tu virgo honestissima demissa in terrā oculis incedebas. et adeo eras verecunda vt nō solū in vīsiōe hoīm sed etiā am angeloz erubescens quādo tibi in humana specie apparerant. Seruasti quoq̄ illud Hiero. ad Eulochiū dicens p̄pterea charissime hoc horrore: hoc moneo: hoc mādovobis vt que xpi desponsate estis iungio. cui om̄ nē castitatis vestre fidē vouistis. cui nullum p̄ter ipm̄ amatorē cognoscere sub iurimādo estis pollicite. Un' cuiusq̄ status: et illi eū sanctitas exornet. etiā si Johanni baptiste equarentur i meritis: queraris effugere sciētiā. nec liceat secū dilectione seruici assigil. Credatis experto. Nihil om̄ino est periculisus viro q̄ mulier. et mulieri q̄ vir. Cetero palea. vterq̄ ignis. Dicā audacter p̄cedo loz dei tēpla. spiritus sancti vasa et deo dicata edificia nisi diligentissima seruētur custodia prostibula sunt. et auferunt cā nobile depositum. cā p̄ciosus thesaurus. irrecupabile et cus castitatis. Om̄i igit' custodia seruētur. Super muros hierusalem ponant custodes. tota die ac nocte non dormiant ne fur introeat ne spolia auferat que penit' recipari nō p̄nt. Decille.

¶ De decima p̄ditōe sponse celestis q̄ dicitur honestatis.

¶ Ecimū ornamentū quod sponsa sua requirit magni principes dicunt et honestatis. i. interioris et exterioris. Non em̄ sufficit q̄ aliqua sit honesta in alio quantū ad voluntatē: sed etiā requirit honestas quantū ad euidentia exteriorē. Honestas aut' extrinseca hoīs consistit in custodia sensuū et circūsp̄ctione et grauitate gestuū et actū exteriorū p̄ quā exteriorē grauitate honestatē potest fieri cōiectura de honestate interiori. q̄ habitus cognoscuntur p̄ actū. ij. de ania. et ij. Polit. Unde Aristot. inq̄t in iij. metaph. Opus bonū et malū ab extrā in dicat q̄le sit in anima. et ij. de anima idē p̄bat. Anima simplex et intellectus cognoscitur per motū ac sensum: et p̄ operatōnem ius corporis. et ibidē. Accidētia magnā partē cony

Sermo.v. De natiuitate Marie

ferunt ad cognoscendum qd qd est. r. xij. in capitulo. Et ipse fecit habere. glosa quos in c. ne aliquis. xxvij. q. i. dicit p. exteriora interiorum voluntas dignoscit. facit ad illa vulgaris interiora. r. q. ait. p. exteriora cognoscunt interiora. s. certos. Insuper. Et rerum diuina. naturalia. s. in his ff. de acquir. re. do. l. si licet. s. illud sciendum. ff. de quibus cau. in poss. e. Anst. quos in q. priorum. xij. p. signa corporum nobis nota illos agnoscimus dispositi. nes anime nobis ignotas. Et Amb. in li. de offi. di. habitus mentis p. status corporis cognoscit. Prosper etiam in li. epi. epigramate req. inquit. Et ope spec. clarescit intima cordis. De actio. em. exterioribus habent homines indicare. clem. exiit de paradiso. s. capientes. et verbo. sig. Et ideo quando quis vincit respicit mulieres. et quando mulier nudo oculo. et alia signa facit viris vfos respicit impudicus. signum est q. eius animus est impudicus. et h. crimen habebat Paris q. scribit Pelene. vt ponit Duidius i. eplis dicebat. Et tibi p. nudi signa tegenda dabit. De quo vicio Aug. in c. Nec solo. xxij. q. v. ait. non dicaris vos animos habere impudicos si habeatis oculos impudicos. quia impudicus oculi impudici cordis est nunci. Hoc autem ornamentum honestatis habuit excellens. vime virgo benedicta que in omnibus actibus gestibus suis circumspectissima et honestissima fuit. Unde Ambrosius in ij. de virgi. ait. Nil totum in oculis Marie. nihil in verbis p. p. in illo in actu verecundi fuit. Ipsa em. perfectissime adimpleuit illud consilium Bossredi in poetria dicens. Seruamus honestas sine intrinseca paru. valet. imo seruantes honestate exteriori. et habentes inhonestas mentes. sunt similes sepulchris reatibus et ab eorum reperiis. que intus plena sunt cadauere viri. mortui. et ois purcatia. licet a foris appareat bonis speciosa. vt inq. saluator. Mat thei. xxiij. de phariseis. Ideo oportet q. mulier non solum honesta et incontaminata in opibus. verbi. et omnibus actibus exterioribus. s. etiam in cogitationibus et desiderijs intrinsecis honesta est. ait q. fm. leges ciuile. maior beneficium requiritur in mulieribus q. in masculis. r. ideo et inhonestate puniuntur quado. q. mulier et non vir. vt notat glosa in l. palas

¶ Que in adulterio. ff. de ritu nupti. Hæc autem intrinsecâ & extrinsecâ honestatē habuisse & ginem benedictâ pater per responsonem eius facram angelo quado ei dixit Lu. ij. Quomodo fiet istud qm virûz non cognosco. qd glofa exponit. i. in virginitate manere dispo. sui: & virû non cognoscere. p. polui. Et ibidē ait glofa. Unde quata est Marie constantia. q licet saluata. licet conforata. licet cōmenda ta. potius tamen videtur nolle habere proles qz pdere virginitatē. Et ideo de modo qrit: dicentis. Quomodo fiet istud? Bern. qz in quodam fimine inquit. O virgo prudens. O ego teora: quis te docuit deo placere virginitatē? Que lex. que iusticia. que pagina veteris testamēti hoc capit? Nos legim⁹ aplum dicentē. De g'mibz pceptū dñi non habeo. consiliū autē deo. Tu s'o nec pceptūz nec consiliū. nec exemplū habuisti. Decille. Tanta aut fuit honestas beate virginis q. nun qz mortū aliqū vel rebellionē carnis habuit. nec modicā incōtinentiē cogitātōem. immo eius honestas ab omibz in ea aspicientibz exinguebat vt supra dixim⁹ omniē libidinez quia vsqz ad medullas cordis ipsorum pene trahat. ¶ Pro conclusionē vs nostri f'mōis dico q. beata virgo in hoc seculo post ch'istū fuit exemplū & speculū omnis honestatis et bene viuendi. Unde illud Ben. j. fecit de⁹ duo luminaria magna. luminare maius scz solem. & luminare minus. i. lunā. exponi pot de xpo qui est sol iusticie. & de virgine benedicta que dē luna. quia sicut luna a sole recipit lumen. ita beata virgo splendorem lucis et g'tie. ac nomā recte viuendi suscepit a ch'isto Et maxime in illo tempore quo cū eo cōuersa est. Unde doctor quidam grecus lup il lud Lu. ij. Mater ei⁹ s'feruabat oia s'ba hæc conferens in corde suo. ait. Cōsidera pudentissimā mulierū Mariam vere sapientem qualiter scolaris sit pueri. Nō em vt puero neqz vt viro. sed vt deo vacabat. & illi⁹ voces & opa reputabat. Et idcirco nihil ei dicitur aut factis ab eo incallum illi parebat. sed sic ipsum verbū prius in visceribz. ita nūc eius domē modos & dicta concipiebat. & i corde suo fovebat. & hec in pñti contemplant qd expeccabat in futuro clari⁹ reuelandum. Et hæc qd dētagz regula & lege p. totā vitā vtebat Decille. Erat aut virgo Maria exemplar oim s'cutū. Un dē in fimine oim sanctorum Virgo maria dei populū faciendo monebat spernere patriū qz sedā. a lenocinio mortalis vitē dedinare. carnis pudiciā cū viri

3
Maria
speculuz
omnis i
honestas
tis

ginitas honore itra cordis hospitia obfuate
eantq; oim xrtu regina fructu salutis ppe/
tue locia esse angeloz suis affirmabat exem/
plis. Sicut aut ginitas et pudicia: ita
omniū aliaz xrtu norma fuit. Unde Am
bro. in libro de fgi. inquit. Tal fuit Maria
vt ei? vni? vita oim sit disciplina. et Piero.
in finone ad Paulā et Eusto. ait. Si placet
vobis charissime talis ac tāta fgo: placeat et
opus xrtus ei? cui? vita oim disciplina est.
cui? mores instituta sunt ecclesiaz. que pte/
lit cūctis et supeminet vniuersis. et infra. Tā
ta erat claritas xrtus ei? vt alioz vitaz qd
ammodo obscuraret. Et h est verissimū. Nā
si beat? Johānes baptista tāte fuit sanctitaz
sicut dicit Chrysostom? vt omniū alioz vi/
tam redderet culpabilē. quid sentiendū ē de
matre altissimi? Et ideo Piero. inq. Sic
in compatione dei nemo bonus: ita et in com/
paratione miris dñi nulla inuenit pfecta cre/
atura quus xrtus eximia cōprobet. Un?
est em pater noster q est in celis. et vna ē ma/
ter nostra. Una est et forma xrtu Maria.
Et idcirco hāc imitemini moribz sequimini
castitatē ei? et implozate auxiliū. Decille. et
merito. Nā cū Thercius dicit in adelphis
Inspicere tanq in speculo vitā hoim iubeo
atq; ex alijs sumere tibi exēplū. Et Seneca
ad Lucillū scribes pular dicens. Elige tibi
cui? tibi placeat vita. Op? est em aliq ad quē
mores nostri se erigāt. Nūq em alicui? regu/
lam putam aspicias: mores eligere nō vale/
bis. Et Latho i suis documētis. Multoz ex/
emplo dilce q facta segris. Que fugias nob
vita ē aliena magistra. Profecto oēs xpiani
debēt sibi pponere an oculos mēz vitā hui? sa/
cratissime spōse celestis. tāqz irrepheibile exē/
plar ois pfectōis: qd de? fecit humana spe/
cie vt ipa cū filio suo esset metru et mēsurā oī
um alioz. sic fecit et in oibz alijs genez spōbz
fm lūiam pñi. et metaph. Jo Amb. vbi s. ait
Sic nobis tāqz in imagine descripta fgitas
vitaz Marie: inq velut e speculo resulget
species castitaz et forma xrtus. Hinc sumas
licet exempla vīdēdi: vbi tāqz i exēplari ma/
gisteria sunt expressa pbitaz. qd corrigere
qd fugere. qd tenere debetis oñdunt. Decil/
le. Et iō omes debem? obfuate illud qd inq
de? Exo. xxv. dices. Inspice et fac fm exēplar
qd tibi i monte monstratū est. i. in altitudine
vire gloriose fginis quā ego ab eterno ordi/
nauit et pparauit vt eēt mihi spōsa. filiūqz mei
mater et spūs vtriusqz habitatio digna ange/
lozū regina atq; oim hoim reglā et magi/
stra. Cui ē honor et gl'ia i secula scloz Amē.

Exēplū

stra. Cui ē honor et gl'ia i secula scloz Amē.

Pars tertia hui? sermonarij qd Mari
ale appellat. In q tractat de gl'iole matris dei
noiatione. Nec aut ps pprio ac piculari no
mine mare magnū bre fgis nūcupat

Sermo primus

Omen virgi

n nis Maria. Luc. j. Licet p/
pria noia ponant et mōrent p
libito pprie volūtat. C. d mu Nota
do vocabulo. ff. de lega. Primo vñ d. q dñ/
poratio de pprio noie est relinqnda pñaci/
bus. vt inq glo. in l. recepticia. i. fto voca/
bula. C. de pñi. pecu. Nā de noie pprio q fa/
ci est nō p reddi rō. vt ait Bar. i. l. si. q. pen/
ff. a d muni. Tñ alibi d. q expñio ppri nois
multū opatur. l. si feruus cōis. ff. de stipu. fer/
uo. l. si. C. p quas pñonas no. acqui. et l. si cui
balneum. ff. qui. mo. vñstuc. amir. Itēz lo/
ler dicit q magnū est pñilegiū vocari bono
nomine. l. j. iuncta glo. in fto hāc. C. de sum/
ma trini. et fi. ca. et nihil mali est honesti homi/
nis nomen assumere. l. facta. S. si mandata. ff.
ad trebel. Dicitur etiā q ex qualitate nomis
ppriū ostendit et arguit qualitas pñone. vt
ait glo. in rubrica. ff. veteris in fto iustitia/
nus. et glosa in probatio fexti. vbi et nomie
Bonifacij arguit q erat bona facies. ppter h
eriam Accursius florentin? glosator eximius
multū gloriat de nomie suo in. d. l. facta. S. si
in danda. ff. ad tre. in verbo cōditio. dicens
se habere honestū et pulcrū nomen et q voca/
tur Accursius. quia occurrit et succurrit con/
tra tenebras iuris ciuilis. Eaproppter beatiss/
sima fgo Maria merito gloriari potest de
suo excellentissimo noie. ¶ Pro cui? declara/
tione est sciendū. q vt inq beatus Tho. i. iij.
pte sum. q. xxxvij. ar. ij. noia debet pñietari/
bus rerum correspondere. vt patet in nomi/
nibz genez et speciebz. iij. metaph. Ideo dicit/
tur cōmuniter q nomina debent esse rebz cō/
sona. xij. dist. c. deros. xij. q. j. c. dertius. xvj.
q. j. c. si cupis. xxiij. q. j. c. pudentia. de pñen.
et digni. c. cum fm apostolū. et in fto de dona.
S. est et aliud. et in auten. de consui. S. sed si qd
et. C. de epi. et cle. decernimus. et de offic. pre/
vr. l. j. et de defen. ciui. l. defensores. et ff. de
tutel. l. j. et in autē. de defen. ciui. in pñici. col.
ij. facit. penitencia. el secundū. et tibi glos. de
pent. dist. iij. et lex a nullo. C. de feri. et l. ita vul/
neramus. in pñicio ff. ad legē aquil. q. si hē